

Gazdag József
A vadászat varázsa

Lilium Aurum

Gazdag József

A vadászat varázsa

Lilium Aurum
Dunaszerdahely

2004

A Liliium Aurum Könyv- és Lapkiadó Kft. az 1795-ben
alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők
Egyesülésének a tagja

A könyv megjelenését
a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma
támogatta

© Gazdag József, 2004

© Liliium Aurum, 2004

ISBN 80-8062-217-5

Tartalom

Előszó	5
A Kárpátokban	7
Récelesen	15
Sat-El Arab	20
Friss havon	46
Tavaszi	60
Július	69
Vadászbalesetek	77
Október	94
Az őzbak	103
Szeptemberi rókák	113
December	120

Előszó

A vadászat varázsának meglehetősen tág a jelentése, melyet az ember a vadászathoz fűződő viszonya, ilyen-olyan lehetősége bővít vagy szűkít. A fácánvadászat a lombját hullatott, sűrű bodzásokkal és galagonyásokkal teleszórt aljú csallóközi erdőkben; a frissen hullott hó vakítóan fehér párnáján csábítóan felbukkanó, a körből hatalmas tempóval kiutat kereső nyulakra rendezett társasvadászat; a kötésig érő gabonából néhány ínycsalat kedvéért a hajnali derengésben kiváltó vörös csuhás őzbak kézre kerítésének a lehetősége – mind-mind serkentően hat a vadászszenvedélyre. Sőt jelentősen fokozza a szenvedélyt és varázst a Duna ártéri erdeiben vagy az ezüstsín törzsű bükkösök alatt bögő szarvasbika különleges élményt nyújtó vadászata. Sajátos varázsa van a lapátos agancssal ékesített, úri nemtörődomséggel parádézó dámbikák, vagy az erejüket hangos csattanásoktól kísért szarvcsörtékben alaposan kipróbáló muflonok vadászatának is, meg az ilyen-olyan vaddisznóhajtásoknak, magányos vadászatoknak – mindez erősíti a vágyat, hogy engedjünk Diana, a vadászat istennője csábításának, és úzzuk az őseinktől örökölt és remélhetőleg az utódaink által is megbecsült vadászatot.

A Kárpátokban

Enyhén cirógat a november végi napsütés. Kellemesen fanyar a bükkös és fenyves illata. Szép idő ígérkezik, és ez így kifejezetten bosszantó, mert vaddisznóhajtáskor az igazi élmény a behavazott erdő csendjében várni a vadat. Így tűnődöm magamban, amíg az esélyeinket latolgatjuk ismerőseinkkel, és barátkozunk ismeretlen, alkalmi vadásztársainkkal. Egy régi kőbányában van a gyülekezés helyszíne, a környező erdő nagyon impozáns, szemet gyönyörködtető. A kárpáti rengeteg bennünk, csallóközi vendégvadászokban ünnepélyes megilletődést ébreszt.

Fölsorakozunk mind az ötven-egynéhányan, elhangzik az üdvözlő beszéd, amire kevesen figyelnek, majd következik a különféle csoportokba történő besorolásunk, s erre már mindenki odafigyel. Három lehetőség közül választhatunk; mehetünk leállni, gyalogolhatunk a hajtásban vagy indulhatunk oldalazni, bár nekünk, a területet nem ismerőknek vendéglátóink a leállást javasolják. Mégis, mindenki saját belátása szerint dönthet, és holtbiztos tippje van mind a három csoportba besoroltaknak. Hogy el ne feledjem, a hajtást két kutya is támogatja: egy wells terrier és egy cooker spániel. A területet kiválóan ismerő erdészekre és helybeli vadászokra bízunk bennünket, a három csoport három különböző irányba indul. Én a legvalószínűbb sikert a leállók között remélem, velük tartok. Az utunk egy mély medrű patakkal azonos irányban kanyarog. Sűrű, fiatal bükkösök szegélyezik az enyhén emelkedő út mindkét oldalát. Egyelőre nem okoz különösebb fá-

radtságot a menetelés. Egy gyaloghídnál lekanyarodunk az útról az erdő alá, és egy süvegforma meredek dombnak indulunk. A zegzugos gyalogutat néhol vadváltók keresztezik, de vadat nem látunk. Egyre följebb kapaszkodunk, előbb lekerülnek a kalapok, szertartásosan a puskák csövére akasztjuk őket, sőt néhányan már a kabátjukat is levetik, ám a csoportunkat vezető erdész megsokallja a versenyfutássá vált gyaloglást, leállít bennünket. Tarkójára löki keskeny karimájú zöld kalapját, és ránk dörren: Nem tudtok a hegyekben járni. Megizzadtok és negyedóra múlva vacog a fogatok a hidegtől.

Bevárjuk a lemaradtakat, az erdész a menet élére áll, és már mérsékeltébb tempóban tesszük meg a gerincig a hátralevő utat. A gerincen mintegy tíz méter széles nyiladék választja el egymástól a két pagonyt, néhány ritkított bükkös van mindkét oldalon.

Megérkeztünk. A kísérőnk elmondja, hogy ezt az erdőrészt Negyvenesnek hívják, megmutatja, melyik irányból jön a hajtás, és az egyik nehezen gyalogló idősebb vadász társunkat leállítja az első lőállásra. Mi többiek továbbmegyünk az enyhén emelkedő lénián, a kísérőnk pedig az alkalmasnak vélt helyen, úgy ötvenméterenként, leállít egy-egy vadászt. A nekem juttatott állást illedelmesen megsüvegelem, és az első dolgom – meggyőződni róla, kik lesznek a szomszédaim; ugyanis a társaim között akadhat néhány nagyon mérgesen, vagyis irigyen és felelőtlenül lövöldöző vadász is. De aggodalomra nincs okom, az alsó szomszédom az öcsém, Gyula, a felső pedig Misi; higadt, biztos kezű vadászok mindketten. Elkotrom lábam alól a száraz levelet, törmeléket, nekitámaszkodom egy vastagabb bükkfának és a kilövési lehetőséget latolgat-

va berendezkedem a várakozásra; ez a vezetőnk szerint mintegy két és fél óra lesz.

Elnézem a fiatal bükköst, a szarvasok kéreghántását megelőzendő furcsa, katicabogár díszítésűre pettyezett törzseket, és az az érzésem, hogy nagyon elfiatalították a faállományt ebben az erdőben. Távolodó társaim neszezése elhalkult, hát előszedem a tarisznyám aljáról a bőrtárcában lapuló töltényeket, és hat darabot a mauserem tárcájába rakok belőlük. Önkéntelenül az jut eszembe, lesz-e kilőve akár egyetlen golyó is közülük, mintegy a lőtéren tartott edzéseimet kamatoztatva e vadászaton.

Amíg nem mutatkozik vad, pár szóval elmondom, hogyan jutottunk mi, csallóközi vadászok ide, a stomfai vadásztársaság legjobbnak tartott pagonyába vaddisznóhajtásra. A nevezett vadásztársasággal baráti szerződésünk van, minden évben meghívjuk őket, az egész társaságot apróvad-vadászatra, mikor is mi, vendéglátók mindent megteszünk, hogy becses vendégeink jól érezzék magukat, és vadászszenvedélyüket kiélhessék. Tesszük mindent szinte örömmel és – puska nélkül, vagyis mi a terítéket nem számszerűsítjük. Rendezünk a számukra nyúlkört, fácánhajtást, és a terítéken 150–250 lövött vad előtt tisztelgünk a vadásznapi végeztével. A vadászat testi és szellemi megterhelését pedig a terített asztalnál valódi kulturális eseménnyé avatjuk. Itt hangzik el a vendégeink vaddisznóhajtásra invitáló meghívása, sőt három tróféás nagyvad lövésének az átengedése. Véleményem szerint az ilyen barátkozás vadászati és egyéb szinten is csak hasznos, sőt példaértékű lehet.

Amíg idejutok az eszmefuttatással, az erdőben lesben álló vadászok neszezése elcsendesedik; csőre töltöm, be-

biztosítom a puskámat, a bükknek támasztom, és most már valóban lesben állok. Nem telik el tán negyedóra sem – a hajtás kezdetét jelző lövés még el sem dördült –, előttünk megindul a vad mozgása, egy csapat dámtehén és -borjú poroszkál el a lővonal előtt, sőt a csapat végén két siheder bika szaporázza a lépést. Van rá időm, nem sietnek, megszámolom őket - kilencen vannak. Néhány halk roppanás és eltűnnek az erdőben. A következő szezonban sorra kerülök az eszedékes nagyvadkilövésben, de a sor végén poroszkáló bikák közül még a nagyobbik is túl kicsi – még szerény igényeimnek is. Remélem, van itt komolyabb bika is, mert ha választhatok a felajánlott szarvas, dám vagy muflon közül, a dámra szavazok. Alig peregnek le a gondolataim, szinte dübörgésszerű rohanást hallok, de hiába nézek jobbra, balra, az enyhén lejtő terepen semmit nem látok, mígnem ösztönösen hátranézek és nem kis meglepetésemre mögöttem vagy harminc méterre tíz-egynéhány disznó lohol, minden nagyságrend nélkül. A pillanatnyi meglepetés nem gátol abban, hogy a csapatból a legnagyobbnak vélt példányt megcélozzam, de a puskám mégis kilövetlen maradt, mert veszélyeztetném a közelben álló társaimat; ugyanis a konda akkorra sebes futással betér a hajtásba. Az ott álló vadásztárs úgy meglepődött a háta mögül berohanó disznók láttán, hogy lövés nélkül elengedi őket. Az angyalát, álmélkodom a sok disznó láttán, és mondanom sem kell, hogy a reményeim magasra szöknek. Mi lesz itt, hisz alig-alig indult el a hajtás és már ennyi disznó rohangál körülöttünk. Percekig feszülten figyelek, várom, hol érik el a puskások vonalát, de az erdő csendje helyreáll – egy lövés sem dörren, az az érzésem, hogy bántatlanul eliszkoltak. Csak most

van érkezésem a vadásztársaimra figyelni, éberem szorította a puskáját mindegyikük, akit csak láttam.

Lassan lecsillapodnak a kedélyek, újabb dámcsapat poroszkál el előttünk hetyke ugrásokkal, majd rohan vissza vad vágóban, mert sortűzként dörren a sok lövés; mikor a lövések visszhangja is elenyészik, két golyó repül el fölöttünk éles süvítéssel. Hogy az előbbi sortűzből-e vagy máshonnan, nem tudtam megállapítani. Mint az Isonzónál, gondolom... Lövés dörren a felső standok egyikén, a visszhangja még morajlik, de már dörren az újabb lövés, lejjebb, és még néhány egyre közelebb, majd látom, hogy a felső szomszédom már vállhoz szorított puskával várja a vadat. Én is megpillantom a sebesen lefelé ügető disznót. Csattan a kolléga első lövése, látom, hogy a disznó előtt föl vágja az avart. Amikor a disznó egy irányba ér vele, a távolság nem több, mint 25 méter, és a második lövés eltalálja; hangosat visít, irányt változtat és egyenest felém rohan. A fák között felém nyargaló disznót nem tudom a hatos Zeissel tisztességesen megcélozni, és csak a lövés dörrenése fordítja vissza. Még egy lövést eresztek utána, most sincs messzebb tizenöt méternél, de ismét elhibázom. Néhány ugrással túl van a lejtőn, és eltűnik előlem, én pedig hitetlenül, lehangoltan nézek utána. Megszólal az alsó standok egyikén Jóska barátom puskája, öt lövetű automatája teljes tárját kilövi, még egy golyó lövés csattan, utána a kiáltás – megvan. Én pedig elemzem a hibázásomat, de nem találok a valódi okot; a mauseremmel jó néhány rókát lőttem, néhányat mutatósan, futóban, itt pedig alaposan csalatkoztam. Egyedüli helyes megoldásnak a céltávcső eltávolítását látom, leemelem, a keblembe teszem. Feszülten figyelek, de csak a lövések morajlása

hallatszik hol távolabb, hol közelebb, sok lövés, a vadász-társaimnak ünnepnap a mai, én pedig tudatosítom, hogy a vadászszerencsét nem sikerült megragadnom. Jön felém vad, de disznón kívül természetesen mást nem lőhetünk. Vagyis lőhetnénk rókát, ám a szomszéd vadász-társaságnál veszettség fordult elő, és a vendéglátóink meglepően reagáltak erre, megtiltották a róka lövését a közös vadászaton. Nem tudom, mennyi rókájuk van a vadászterületen, én egyet sem láttam; egyébként van rókánk otthon elég, az itteniek hidegen hagynak.

A száraz levéllel borított erdőalj minden mozgást messziről elárul, hallom a törtetést, vállhoz szorított puskával várom a völgyből előbukkanó vadat, de nincs ok izgalomra, egy szép csigájú nyerges muflonkos a közeledő. Előttem ácsorog vagy negyedórát, nem vesz észre, pedig alig van hatvan-hetven méterre. Utóbb valami megzavarja, és elporoszkál. Csend van körülöttem, csak néhány cinke szorgoskodik magasan az ágak között. Tekintetem sokadszor siklik végig a bükkös lejtőn, és észreveszek egy csendben álldogáló vadat, az első pillanatban azt hiszem, hogy az előbb látott muflonkos ácsorog ott, de ahogy nyitottabb területre lép, fölismerem, disznó, méghozzá hatalmasnak tűnő példány. Már hallatszik a közeledő hajtás zaja, néha lövés dördül, de a disznó alig mozdul, talán sebzett? De nem, óvatos a vén ravasz. Az egyik takarásból a másikba oson, én pedig gyorsan a helyére kapcsolom a céltávcsövet, azzal követem a mozgását. Egy pillanatra megáll, lapockán lövöm, de a lövésem alacsony, mert a disznó a hátsó lábaival tolva magát megindul lefelé a lejtőn, hatalmas rakás falevelet, avart tolva maga előtt. Felső szomszédom rádupláz, nincs látható eredménye, én

nem sietek a következő lövéssel, mert a lefelé tartó disznó felém közelít. Mintegy húsz lépésről tarkón lövöm, ez végleg leteríti. A magamfajta sík vidéki vadásznak hatalmasnak tűnik, de nem csak nekem. Alig telik el negyedóra, és vége a hajtásnak, a lefelé jövő vadásztársaim sorra csodálják a vén kant, sőt némelyikük ráismerni vél, s olyan is akad, aki azt állítja, hogy el is találta. Persze ez kizárt, a lövéseket leellenőriztem, csak az én két találatom van benne. A vadászat vezetője átadja a töretet, büszkén tűzöm a kalapom jobb oldalára. Misi zsebéből előkerül a laposüveg. Kóstold meg – csendül mély megelégedettség a hangjából. És a nagy eseményt néhány korty konyakkal ünnepeljük.

Most következik a vadászat testedző része, levonszolni a kant az úthoz, ahova a terepjáró már följuthat. Társam előzékenyen lecsatolja puskája szíját, ráhurkoljuk az agyarak mögé, de az első nekifeszülésre elszakítjuk, jobbnak látom a vendéglátóinktól egy valódi borszíjat kérni. Most csak örülni tudok a meredek lejtőnek, mert az utunk állandóan lefelé vezet, még így is sokadszor töröljük gőzölgő kobakunkat, és néha a társaink is besegítenek, ha egy-egy kidőlt fatörzsön kell átvonszolni zsákmányomat. Leérünk az úthoz, megjön a terepjáró, de már öt disznóval van terhelve, az én óriásom nem fér föl – tehát várunk; szerencsére nem sokáig, mert megjön a következő jármű, és arra sok-sok hó-ruppal föltoljuk az öreg remetét; vagy százötven kilogrammra becsüljük a súlyát. Az erősen lejtő, vízmosásokkal átvágott úton hamarosan a faluba érke-zünk, és a községháza melletti parkban terítékre rendez-zük a lőtt vadat; ide kerül az én kanom is a sor végére, mégpedig a tizenkilencediknek. Felsorakozunk hát, ahogy

a vadászregula előírja, fedetlen fővel tisztelgünk a terítéken fekvő vad előtt, és nem kis büszkeséggel hallgatjuk a vadászat vezetőjének a jelentését, amelyben kihangsúlyozza, hogy eddig ilyen terítéket nem sikerült elérni vaddisznóvadászat alkalmával. A jelentéstétel után pedig komoly, sőt néhány vadásztársunk számára fájdalmasan emlékezetes szertartás következik, az első vaddisznójuk elejtését hitelesítő okmány átadása előtt vaddisznóvadász-szá lettek avatva.

Vendéglátóink a gyomor örömeiről is gondoskodtak, színvonalas vadászvacso­ra várt bennünket a borinkai kultúrházban – dām­vadpörkölt, jófajta, a Kis-Kárpátok pin­céiben érlelt minőségi szőlők levél­vel, kinek-kinek a befogadóképessége szerint locsolva. Sőt a táj jellegéhez illően fúvószenekar szórakoztatott bennünket, bár a jókedvünk minden­képpen kifogástalan volt. A jól megrendezett vadászat vá­rako­zást felülmúló sikere felejthetetlen élményt biztosított.

Récelesen

A róka az egyik vadász számára az apróvad állományának a tönkretevője, a másik számára egy eredményes, színes vadászélmény emléke, esetleg a ravaszság megtesztésítője vagy egy légből kapott vadászkaland levitézlett szereplője, de legtöbbször számunkra igényes és érdekes vadászlehetőség főszereplője. Ismert dolog, hogy a vadászszerencse szeret fiatal, kezdő vadászokkal kacérkodni, ennek kapcsán elevenítem fel néhány vadászatomat.

Idős vadásztársammal vadkacsára vadásztunk egy szeptemberi hétvégén. Esti húzáson vártuk a Kis-Duna partján a récéket, hatalmasra nőtt jegenyék alatt. Az alkonyat hűvös lehelete elszabadított néhány levelet a faóriásokról, hangos neszezéssel érték földet a tökéletes csendben. Lövés durranása nem zavarta az idilli hangulatot sem közel, sem távol, pedig voltak récék a levegőben, ám elérhetetlen magasságban forgolódtak, az ilyenekben nem tesz kárt a sörét. Hát vártunk, bizakodtunk, főleg azonban az egyre dühödtebben támadó szúnyoghaddal viaskodtunk, mert a kacsák következetesen elkerültek engem és az öregem is. Úgy látszik, az öregnek kedvét szegte a „plátói” vadászat, mert öblös hangján közölte velem, hogy reggel nem ér rá fontos, sőt halaszthatatlan elfoglaltsága miatt. Jól értettem minden szavát, pedig vagy ötven méterre álltunk egymástól, s valószínűleg a szomszéd vadászterületen is hallatszott harsány hangja, ahogy végigmorajlott a partszegély fái között. Azonnal oda is mentem hozzá tisztázni a tényállást, mert ez az „örömhír” kellő-

képpen lehangolt; az öreg, látván lógó orromat, engedékeny hangra váltott és beleegyezett, hogy reggel egyedül vadásszak. Hogy értsük, a magamfajta kezdő vadász egyedül nem járhatta a határt, nem vadászhatott még kártékony ragadozóra sem, nemhogy vadkacsára.

Az engedély birtokában vérmes remények kezdtek duzzasztani a mellem. Most már újra a récékkel próbáltam foglalkozni, de az öregtől röstelltem megkérdezni, hogy mi a teendő a sűrűsödő szürkületben, mert a húzás előtt adott instrukció – csak akkor lőni, ha a vadkacsa lába látszik – egybefolyt a növekvő homállal. Szó, ami szó, ezen az estén a puskám kilövetlen maradt, de a csendes hajnali derengés már ott talált az öcséimmel együtt a Kis-Duna partján. Néhány korán kelő réce szárnyuhogása hallatszott a magasból, egy gém gyanakvó vakkantásokkal húzott el fölöttünk, de még várunk kellett néhány percet a fény erősödéséig. A két öcsém nem restelt korán kelni, hogy osztozhassanak velem a vadászat élményében, az erdőjárásban, sártiprásban és mindenben, ami a vadászatot vadászattá teszi. A vadászterületünkön a Kis-Dunának egy szűk részét pár hektáros erdei fenyves zárja, a belsejét pedig vagy negyvenhektáros szántó és jegenyés partoldal képezi. Ahogy virradt, fokozatosan formát és színt kapott a drótkerítéssel védett fenyves és a szemközti partoldal; már indulni akartunk, de a szántón mozgás kapta meg a szemem, róka keresgél nem messze a fenyvestől, ám tizenhatos sörétesemnek mégis elérhetetlenül, mintegy százötven méterre. Mi persze azonnal a gazzal benőtt kerítés mellé lapultunk, és sóvárogva néztük a komát. A róka keresgél, de tartotta a távolságot. Közben a tiszte-

letből is engedünk egy kicsit, és suttogva tárgyaltuk, mitévők legyünk. Megpróbálom egércincogással közelebb csalni, súgtam fölényesen; megjegyzem, soha még egy macskát sem csaltam ily módon magamhoz. A róka viszont kisebb kitérőkkel nyugodtan ballagott felénk. Sőt olyan nyugodtan, hogy szinte már gyanússá vált; fölálltunk, takarásunk úgyszólván semmi, de a róka csak jött. Néha lelépett a barázdába, ám rólunk nem vett tudomást. Vagy ötven méterre lehetett, amikor az öcsém, fittyet hányva az óvatosságra, azt mondta, lehet, hogy valamelyik vadászczimbora kint van kacsázni, és azé ez a kutya. A hangos beszéd megütötte a róka fülét, hajlékonyan, simán megfordult előttünk, közlről mutatva szép bozontos farkát; ekkor bizony már nem lehetett összetéveszteni semmilyen kutyával. Amíg ezt tudatosítottam, a róka toldott pár métert a közöttünk lévő távolsághoz, és a lövésemre úgy vetette át magát a drótkerítésen, hogy a harmatot sem verte le róla. Mi pedig csak néztünk, mint abban a nevezetes moziban, a következő lövés eszembe sem jutott...

Néhány kacsza szelte fölöttünk a levegőt, reménytelen magasságban; mérgemben rálóttam az egyikre és megrökönyödve figyeltem, mint csapja össze szárnyait és esik lefelé; a földet mégsem ütötte meg, mert pár méteres magasságban lefékezte esését és szinte súrolva a szántást, a partoldal bokraiba vágódott. Mi pedig, feledve a rókát, szaladtunk utána – magad, uram, ha kutyád nincsen –, de hiába; ha az emberre tapad a balszerencse, nehezen boldogul. A kacsza nyilván elérte a vizet, és el is tűnt benne.

Ez a kudarc persze sokkal kisebb volt az előzőnél. Túl-tettük magunkat rajta. Indultunk tovább, szaporáztuk a lé-

pést, de nem jutottunk messze, mert a meglepetés lecövekelte bennünket. A teljesen nyílt terepen, mintegy háromszáz méterről, róka figyelt bennünket. A terep alkalmasnak látszott a hajtásra, pár szóval megbeszéltük a teendőt, én indultam visszafelé, az öcsém pedig elrejtőztek a part menti sűrűben. Fél szemmel a komát figyeltem, mint ácsorog tétlenül, a farkát lógatva; furcsálltam a viselkedését. Nyitott terepen gyalogoltam, ám alig léptem százat, a róka rájött, hogy közénk került. Nem bajlódott a bokrok közötti bujkálással, hanem meglódult, hosszúra nyúlva vágtatott, hogy elhúzzon előttem. Én is rohantam, hogy a közelébe jussak; éreztem, a nehéz gumicsizmák a földhöz ragasztanak, de harcoltam minden méterért. Mikor a legkedvezőbbnek ítéltém a lövésre a helyzetet, a róka mintegy hetven méternyire nyújtotta a vágát; akár a céltáblán, villant az eszembe. Csak jól elébe és fölé is egy fél méternyit! A lövés a rókát fölbuktatta, a négy milliméteres sörétek jó helyre csapódtak. Még lendületből fölpattant, de máris dörrent a következő lövésem. Lecsaptam a csövet, gyorsan egy patronra löktem bele és a már reménytelenül messze járó róka után küldtem a harmadik lövést! A rohanástól és az izgalomtól kimerülve néztem a lelassuló, ám egyre távolodó ravaszt. Karcsi öcsém utána rohant, Gyula pedig máris mellettem termett, együtt indultunk a vélt találat helyét megvizsgálni, és csakugyan, cérnavékony vérerecske maradt a távlövészetem helyén. Közben Karcsi is föladta az üldözést, és együtt ballagtunk a fenyves felé. A róka is arra tűnt el, és tudtuk, hogy az esélyünk a megtalálására elenyésző, mert a fenyvesen túl százhektáros kukoricatábla „árválkodott”. Aprólékosan meghánytuk-vetettük a nem mindennapi vadászkalandot – két ró-

kát egy reggeli cserkészésen elhibázni valóban sok a jóból. Viszont a fenyves sarkánál ránk váró idős vadásztársam másként kezdte forszírozni a rókakérdést. – Azt gondoljátok, hogy tiétek az egész határ? Még nem hallottatok olyat, hogy a hányaveti módon félretett vadnak lába kelt? Hát ki látott ilyet, az út közepén hagyni a rókat és közben kilométernyire vadászgatni – zsémbelt az öreg, és valóban igaza volt, mert a rókam, az első, csakugyan ott feküdt az út közepén; a felkelő nap fénye zöldesen csillogott a szemén, a fenyves illata körüllegte, s a hatalmas jegenyék néma vigyázzban álltak fölötte.

Sat-El Arab

Az iraki Bászra (Al-Basrah) városába utaztam, hogy az ott létesített olajfinomító építésén dolgozzam. Bagdad után Bászra az ország második legnagyobb városa, így én egy jó évig városlakóvá lettem ebben az egzotikus környezetben, ahol a több ezer éves és a modern kultúra harmonikusan megfér egymással. A város a Sat-El Arab folyó partján fekszik, a Perzsa-öböl közelében, hatalmas datolyapálma-ültetvényekkel a folyó mellett, távolabb pedig természetlen sós sivataggal körülvéve, ahol a nappali hőmérséklet 45-50°C, de éjszakára sem enyhül harminc fok alá; mindez a levegő nagyon magas páratartalmával erősen igénybe veszi az emberi szervezetet, vagyis a folyó közelsége a város klímáján nem javít, sőt a magas páratartalmat szinten tartja. A Sat-El Arabról még annyit, hogy a Tigris és az Eufrátesz összefolyásából keletkező hatalmas folyam, a rajta felúszó tengerjáró hajók a városi szállodánk fölé magasodtak. Szállodánk a város főutcáján állók közül a legelőkelőbb volt, stílusos arab névvel (Hotel Ali Baba), a bejárati lépcsőfordulóban az Ezeregyéjszaka meséiből ismert jelenettel: Ali Baba a negyven rablótól a csillogó aranyakat lopja. A köznapi szóhasználatban az Ali Baba egyszerűen tolvajt jelent, s én ebben a kevés bizalommal megelégedett, ám légkondicionált, vezetékes vízzel, hűtőszekrénnel, társalgóval, előzékeny személyzettel ellátott „luxusszállóban” laktam több mint egy évig, itt edződtem bámész vendég-

ből szakavatott helybelivé.

A helyi éghajlati viszonyok megértéséhez annyit: a szállodai szobámban éjjel-nappal dübörgő klímaberendezés dacára a hőmérséklet éjjel sem csökkent 35°C alá, az átforrósodott falak ontották a hőt, a szúnyogokra és a legyekre vadászó apró gyíkok összefogdosása a szobákban a személyzet mindennapi munkájához tartozott, akár a takarítás. Hogy teljes legyen a szállodánk közvetlen környékének a képe, említést érdemel az emeleti szobám erkélye alatti utcai falatozó és a keskeny utca túloldalán lévő éjjeli mulató, a Victoria kabaré, ahol széplányok táncoltak egy háromtagú zenekar mélabús, de gyors ütemű zenéjére. Alkonyat után, amikor a hőmérséklet engedett néhány fokot, a nappali agylágyító életet követően az utca képe is rövidesen átváltozott. A napközben üres utcákat tolongó embertömeg lepte el, akárcsak nálunk az áruházakat a karácsonyi nagyvásárlások alkalmával. Megtelt vendégekkel a szállodai szobánk erkélye alatti utcai falatozó is; érdeklődve figyeltem a számomra szokatlan arab étkezési szokást, mármint hogy a felszolgált ételt, zöldséget egyéni ízlés szerint válogatva fogyasztották, és az íztelen falatokat az asztal alá szórták. Elképzelhető, hogyan nézett ki az asztalok környéke a záróra közeledtével; az utolsó falatozók bokáig jártak a leszórt gusztustalanságokban. De ez senkit nem zavart, és reggelre semmi nem maradt belőlük, mert a város környékén tanyázó kutyafalkák éjjel az utcákon kóborolva minden megehető felfaltak. Az éjjeli kutyaugatás, marakodás ugyanúgy hozzátartozott az éjszakához, mint a széplányok táncát kísérő dobok és sípok zenéje vagy a klímaberendezés állandó dübörgése.

Az említett falatozót én is gyakran látogattam, a fal

mellett álló, villanymotor hajtotta gázfűtésű csirkegrillezőben elkészített, keleti fűszerekkel bőven megszórt sült csirkék valóban kitűnőek voltak. Csak az említett maradékok elszórása okozott gondot, persze csak nekem, mert a felszolgálószemélyzet a tányérom maradékát habozás nélkül az asztalom alá szórta, vagy a falak tövében kuporgó koldusok lábai elé lökte. Így volt ez itt rendjén, ehhez szokott a koldus, a személyzet, és később már én is. Csak akkor ordítottam dühösen a főnökért, ha a sütésre előkészített, fűszerezett, nyársra tűzött csirkémet, nehéznek találva, a járdán, szeméten keresztül húzta a grillezőig a szakács. A panaszra megjelenő főnök indulatos hangon rendelkezett, visszavittette az egészet a konyhába, majd pár perc múlva saját kezűleg akasztotta a nyársat a sütőbe, a szakács vigyorgásától kísérve. Kötve hiszem, hogy a huncut bármilyen szemetet leszedett volna róla vagy netalán kicserélte.

Voltak persze szórakoztató mozzanatai is a szállodai gyönyöleetnek. Az utca túloldalán lévő, már említett éjszakai mulató, a Victoria kabaré kaszárnyaszerű komor épületét magas téglafal kerítette az utca felől, gátat szabva minden kíváncsi leskelődésnek. Ám mi a szállodai szobák erkélyéről beláttunk a rózsaszín márványlapokkal fedett udvarra, a színes lámpákkal karácsonyfaszerűen feldíszített két hatalmas datolyapálma alatt kuporgó és a hangszereit hihetetlen kitarással zengető-pengető zenekarra, főképpen pedig, hogy úgy mondjam, ásításig gyönyörködhattunk a széplányok rendkívül kecses és csábító mozdulatokkal lejtett táncában. Köztudott, hogy a keleti táncosnők a táncukat sejtelmesen áttetsző, a női alak eroti-

kus szépségét kidomborító, de amellet a testiséget gondosan takaró tüllszerű fátylakban táncolják, s a hangulatot nem vetkőzéssel, hanem a tánc ritmusával és a test mozgásának egyre csábítóbb ütemével fokozzák. A negyedórás, húszperces föllépés után az eltikkadt, fáradt hölgy – ne feledjük, hogy a produkciót harmincöt, negyvenfokos melegben adta elő – az udvar sarkában álló parányi kerti lak medencéjében üdítette föl magát.

Mint mondtam, elálmosodásig szórakozhattunk a szabdtéri föllépésen, mígnem egy alkalommal a bennünket meglátogató szállodatulajdonosnak azt találtam mondani: Szép-szép, hanem a kerti lakban hűsölő hölgyeket nem láthatjuk a sűrűre nőtt futóvirággal takart léckerítésen keresztül. Több sem kellett az élelmes szállodásnak. Harsány hangon intézkedett, az utcán ténfergő suhancok egyikét magához szólította, és minden további nélkül a magas téglafal átmászására buzdította. A fiatalember annak rendje és módja szerint át is vetette magát a kerítésen, és a szállodásunk emelt hangon előadott óhaja szerint jókora rést szakított a kerti lak virágos folyondárszővényében. Meghökkenve konstatáltam csibész ötletem nagyon is gyors megvalósulását, mert indulatos nép az arab, nem ajánlatos a más portáján mászkálni. Hanem a mulató gazdája nem vette észre, vagy nem akarta észrevenni a lakháborítót, és ha valaki azt gondolná, hogy a hölgyeket zavarta a pihenőhelyük szétszabdalása, hát nagyon téved. Egyik-másik jókedvű lány olyan magánszámot adott elő a részünkre – hangos ovációnktól és füttykoncertünktől kísérvé –, amely messze meghaladta a bent ülők drága pénzen vett járandóságát. Az igazság kedvé-

ért hadd tegyem hozzá, hogy a szállodatulajdonost egy cseppet sem érdekelték a táncoló vagy a hűsölő lányok. Az intézkedésével így is kimutatta a megbecsülését a jól fizető vendégei iránt.

Néhanapján mi is átlátogattunk a kabaréba; a kapun belépve lefizettük a jelentéktelennek nem mondható belépődíjat, és az előzékeny személyzet máris vezetett tovább; néhány lépcsőforduló után a mulató különféle színű vilányégőkkel meglehetősen gyéren megvilágított nagyteremben álltunk. A nagyterem európai ízlésű, erősen lestrapált bútorait a gyér világítás jótékony homálya fedte, de a falakat borító szőnyegek hamisítatlan arab hangulatot árasztottak. Itt fogadta a vendégeket a teljesen tar fejű, atlétatermetű cégtulajdonos, két, szintén szálfatermetű fegyveres biztonsági embertől kísérvé. A főnök a gondjaiba vett vendéget asztalhoz kísérte, italt biztosított a részére és egy lányt küldött az asztalhoz a vendég szórakoztatására. Ennyi fért bele a meglehetősen borsos belépti díjba. A következő rendelések már ismét a vendég pénztárcáját laposították.

Én csak elvétve látogattam a jeles intézményt, és egy alkalommal a belépőt fogadáson nyerve csaknem rá is fizettem a vendégeskedésre. A munkám, a mindennapok szürke taposómalma a várostól harminc kilométerre épülő gyárhoz kötődött, ott már valódi sivatagi körülmények között dolgoztunk, lengyel és arab munkatársakkal. Nagyon sokszor gyönyörködtem a sivatagi napkeltében, ugyanis korán kezdtünk dolgozni és délben a munkaidőnk már véget is ért, hogy a nagy hőség elől a városi lakásunk hűvösébe húzódhassunk. Fél tízkor a hőmérséklet árnyékban is elérte a negyvenöt fokot, és délig még emelkedett

négy-öt fokkal; ezt árnyékban is nehéz volt elviselni, a napon pedig hideglelésszerű reszketés fogott el a kibírhatatlan hőségtől. (Az érdekesség kedvéért megemlítem, hogy még az árnyékban lévő vastárgyakat sem lehetett kesztyű nélkül megérinteni, s a hőség ruha nélkül is kibírhatatlan volt). Hazafelé utaztunkban az autóbusz ablakait bezártuk és lefüggönyöztük, mert a beáramló levegő fájdalmasan égette az arcunkat. Munkaidő alatt azonban nem volt kibúvó, túrni és bírni kellett a meleget, éspedig ott, ahova a kötelesség szólított.

Sokkal kellemesebb volt a desztillálótorony harmincméteres magasságában dolgozni, mint a földszinten. A sivatag a szürkességét csillogó hóhullámok mögé rejtette, sőt a látóhatárt lezáró délibáb tavában havas csúcsú hegyvonulatot fürdetett ringatózva. A lelkem mélyén szintén délibábszerű óhaj lebegett, egy asztal harmatosra hűtött sörröskorsókkal telerakva, hús vizű fürdőmedence szélén, amelynek tiszta, hideg vizéből fürdés közben inni is lehet.

Egyszóval meleg és szomjúság minden mennyiségben, de akadtak lebilincselően érdekes dolgok is, például a látóhatárt lezáró délibáb mögött az arab munkatársam otthona. Tagadhatatlanul romantikus vidék a Tigris és az Eufrátesz összefolyásánál elterülő Qerne nevű városka. A monda szerint ott volt a bibliai paradicsom, onnét űzetett ki Ádám és Éva a tiltott gyümölcs megízlelése után. Sőt attól tartottam, hogy a derék arab énvelem is holmi tiltott gyümölcsöt akar megkóstoltatni; vaddisznóvadászatra invitált, diplomatikusan mosolyogva, de annál hevesebben gesztikulálva. A munkatársam barna bőrű, sötét hajú, bajszos, cingár fiatalember, tipikus arab mentalitással, amiben bizony néha nehéz volt kiigazodni. Például datolya-

pálma-ültetvényes és üzlettulajdonos léte mi az ördögöt keresett nálunk az olajfinomító építésén?! Egészséges arab fölfogás szerint sajnálta elszalasztani a nálunk megkereshető dinárokat, vagy egyszerűen kíváncsi volt, hogyan épül föl a sivatagban az olajfinomító? Ilyen fölösleges dolgokon tűnődtem, az invitáló szirénhangját hallgatva; konyhai szintű arab nyelvtudással – a szóáradatát megakasztva – arról faggattam, hogy náluk a fegyvertartás és a vadászat hivatalos-e, vagy netán törvénykerülő huncutság. Ez olyan kérdés volt, amely frissen éledő vadászambícióimat a desztillálótorony harmincméteres magasságából – ahonnét a délibábos sivatagot és a gyárkerítésen túli, a sivatagban keresgélő számarcsordát „bámultuk” – a valóság talajára kényszerítette. A derék arab a vaddisznó lövését biztosra ígérte, s amennyire kihámoztam hadaró beszéde értelmét, úgy hangzott, hogy a magánterületén nagyon sok a vaddisznó, sőt néhány datolyapálma is árválkodik a disznók között. Mi több, hogy vadászatra ösztönözzön, még farkas lövését is kilátásba helyezte. Bár azt már megfontoltabban ígérte, mert szerinte a farkas hasznos állat – vadászik a datolyapálmák tövében túró és ezzel kárt okozó vaddisznóra. A hithű mohamedán részére a disznó minden fajtája tisztátalan, nem fogyasztható állat, és a vadásztrófea invitáló cimborám szemében teljesen haszontalan – és fölösleges. Annyit elért a szóáradatával, hogy megígértette velem: a következő hétvége szabadnapját – pénteket – vaddisznó vadászatra szánom; magammal abban egyeztem ki, hogy a biztonság kedvéért informálok a szállodatulajdonosnál; ő szintén a vadászatra biztatott, s a fegyvertartásra és vadászatra irányuló aggályaimra csak legyintett. Vagyis semmivel sem lettem

okosabb, ezért jobbnak láttam hallgatni az egészről, csupán egy idős ismerősömet avattam be a tervbe, de ő az egészét ostobaságnak tartotta. Szerinte a messze környéken nem található vaddisznó, és különben is, az egyetlen hétvégi szabadnapunkat kár ilyen „kalandra” pazarolni. Igaz, ami igaz, ez nekem is eszembe jutott, de én már nagyon sok pihenéssel is eltölthető szabadnapot és egyebet is áldoztam a vadászat oltárán, s mivel a hónapok óta tartó vadászat hiánya nagyon kívánatos csemegévé érlelte ezt a próbálkozást, megegyeztem a meghívást fenntartó cimborámmal, hogy igenis, megvadásszuk azokat a biztosra ígért vaddisznókat. Az említett ismerősöm még fogadást is ajánlott, ha sikerül disznót lőnöm, állja a kiadásaimat az esti italra a kabaréban.

A megbeszélte napon korán reggel, bérelt taxin jött értem a cimborám. Szálem alejkum – köszöntöttem. Alejkum szálem, viszonzta. Slónek, Mr. Dzuzef? A derek meghívóm illedelmes kérdése: hogy vagyok, milyen a közérzetem. Nem kevésbé jómodorúan válaszoltam: Zien – jól, Mr. Junes.

Teljes sötétségben hajtottunk ki a városból. Pihent még mindenki, csak a járdán alvó koldusok közül könyökölt fel némelyik a motorzúgásra. Az utcákat járó kutyafalkák már érezték a hajnal közeledtét, kifelé takarodtak a városból, én pedig az autó hátsó ülésén kényelembe helyezve magamat hallgattam a müezzinek hangszóróból harsogó, Allahot dicsőítő imáját. Sokszor látott és hallott utcakép, valójában már a megszokás szűrkesége takarta, nem törődtem vele, és a gondolataim nem az elkövetkező vadászattal foglalkoztak, hanem szép csendesen hazaszálltak, erőt meríteni a szeretettek, a család odaadó támogatásá-

ból. Közben az autónk is haladt – az ottani taxisoknak nem kenyerük a vad száguldás, és mivel már a két arab is kifogyott a szóból, csendben üldögéltünk. A mintegy kilencven kilométeres út felét hagyhattuk magunk mögött, amikor ránk virradt a reggel, és ezzel ismét a vadászat sikerességét véltem csökkenni. Néztem az út menti tanyák ébredését; az asszonyok a keményre száradt állati trágyát szedegették, melyet élére állítva, egymásnak támasztva tovább szárítanak; ezen a környéken ez az egyedüli szilárd tüzelőanyag a sütéshez, főzéshez. Fűtenek nyersolajjal is, földbe vájt gödrökben tárolják, akár nálunk az oltott meszet. Nyersolajjal fűtik a téглаégetőket, minden tanyának megvan a saját téглаégetője, néha több is. Az itt gyártott téglák mindegyike egy-egy mértani tökéletesség, hibátlan éléssel és sarkakkal, pedig a nagyobb részük fáradságos kézimunkával készül, valószínűleg ezért olyan hibátlanok. A napokig tartó kiégetés során éjjelnappal fölváltva kuporognak a fűtők a kemence előtt, és a földbe vájt gödörből kancsóval loccsantanak nyersolajat a tűzre. Nagyon régi, jól bevált hagyománya van itt a téгла készítésének. Talán már a babiloni torony építéséhez is itt készítettek téglát, sőt még a téglák kötőanyagául szolgáló szurok is innét kerülhetett az építéshez. Mindez persze csak föltevés, de az itt készített, sárgára égetett téglák valóban kiválóak... Fokozatosan elfogytak a téглаégetők az út mentéről, datolyapálma-ligetek következtek, rövidesen elértük úticélunkat, Qernét.

Mivel már magasan járt a nap, tényleg nem siettem, a sofőrünkkel a Tigris és az Eufrátesz összefolyásánál emelkedő Eden hotelbe hajtottam. A hotel fekvése valóban impozáns, a botjával jól bánó halász az épület előtti teraszcél

az egyik vagy a másik folyóba hajíthatná a horgát. Én azonban más kiváltságok miatt kerestem föl, kitűnő konyhája vonzott. A megnyugtatóan tiszta és kitűnően légkondicionált éttermében szándékoztam megreggelizni. Invitáltam is arab barátomat, hogy fogyasszunk együtt némi harapnivalót, de ő elhárította a meghívást; amíg én táplálkoztam, ő hazahajtott a fegyverekért. Mivel nem vonzának az arab konyha remekei, kétfajta étel közül választhattam: grillezett csirkét vagy apró nyársakon sütött, zöldséggel kevert birkahúst. Nem túlságosan bő választék, de kifogástalanul volt elkészítve mindkét menü; reggelire birkasültet rendeltem, későbbi étkezésre sült csirkét csomagoltattam. A birkasültet sörrel öblítettem le, a csirkéhez pedig kifliszerű kenyérpótlót – számunt és néhány üveg üdítőt csomagoltattam. Amikorra a reggeli és a csomagom is a helyére került, visszaérkezett a barátom taxistul, fegyverestül. A fegyverek mintás faliszőnyegbe csavarva heverték az ülésen, a hátam mögött. Máris indultunk, de pár perces kitérőt tettünk, mert a városka nevezetessége a paradicsomi almafa, az Ádám fája; arról akartam néhány levelet szakítani, hogy elküldhessem az ismerőseimnek. A híres fa közelesett a reggelizőhelyemhez, stílusos, karbantartott fakerítéssel volt körülkerítve, védve a fát a vandálok monogramvésésétől, faricskálásától, általában mindennemű ártó közelre férközéstől. A kerítésre erősített angol nyelvű fölirat méltatta a hely bibliai fontosságát. A vadalmafa hatvan-hetven centiméter átmérőjű törzsével nem túl magas, de szerteágazó lombozatú koronájával impozáns, rendkívül ritka méretű példánya volt fajtájának, mivel köztudott, hogy ez a fafajta nagyon lassú növéssű, az említett méret elérése jó néhány évszázad eredménye. A

fa törzsének a közelében pedig részben a földbe süppedve az elődjének a törzse porladt. A kerítésen kívülre lógó lombozatból néhány levelet szakítottam, s a pénztárcám-ba rakva máris továbbhajtottunk.

Az aszfaltozott útról letérve földutakon zötykölőd-tünk, előbb nádas, sásos tocsogók között, utána néhány banáncserje és egyre több datolyapálma következett – olyan formára ültetve, hogy a pálmák katonás sorai töltésen álltak, közöttük pedig sekély medrű árkokba a köze-li mocsárból vizet eresztettek. Az árkok alján azon-ban csak néhol csillámlott némi nedvesség. A kocsiból kiszállva a dudálásra rövidesen előkerült két őr; az egyi-kük – egy középkorú, deresedő hajú és bajuszú férfi, aki színehagyott kaftánt és turbánt viselt, a lábán olcsó mű-anyag szandált csattogtatott – nagyon katonásan visel-kedett, lépten-nyomon haptákba vágta magát, a vállán viszont kifogástalan tűzlövetű automata hadipuskát ló-bált. A társa egy nemzedékkel korosabb lehetett, hason-ló öltözetben, a fegyvere hosszú csövű gyutacsos elől-töltő, s fiatalabb társánál még harciasabbnak tűnt, a kaf-tánja övében hatalmas, sarlószerű kést cipelt. Állítólag kiszolgált veteránok mind a ketten, a vadászati hozzáér-tésükről semmit sem tudtam.

Amíg én csendesen nézelődve hallgattam őket, egyre emeltebb hangon vitatkozva megbeszélték a vadászat mikéntjét. Lényegében az volt az elképzelés, hogy az öregebb őrrel elálljuk a disznók útját, a barátom a má-sik őrrel pedig felénk tereli őket. Míg tartott a megbe-szélés, amelybe helyismeret híján nem szóltam bele, előszedtem a szőnyegbe csavart puskákat. Dupla csövű sörétesek voltak, olajjal vastagon bekenve. Itt ez a szo-

kás, a fegyvereket a magas páratartalom által előidézett rozsdásodás és a mindenhova bejutó por miatt bekenik, rongyokba bugyolálják; még az utcát járó rendőrök revolvere is bepólyálva lapul a tokjában. A puskát viszont hiába próbáltam kinyitni, a vastag olajozás dacára sem tudtam a csövét lebillenteni. A barátom szája „fülig” mosolyra szaladt, amíg a puskával eredménytelenül babráltam. A párját egy mozdulattal kinyitotta, de nem ám úgy, ahogy azt én próbálgattam; a csövet könnyed mozdulattal előrehúzta a tustól, így lehetett a fegyvert megtölteni vagy kiüríteni. Még nem találkoztam ilyen furcsa szerkezetű fegyverrel, csodálkoztam a dupla csöví számomra teljesen újszerű rángatásán, de nem kevésbé csodálkoztam, amikor a cimborám a zsebéből egy doboz csehszlovák gyártmányú patront vett elő és annak felét a markomba nyomta. Nem azon csodálkoztam, hogy hazai lőszer szed elő, hanem azon, hogy a patronok csak söréttel voltak töltve - négy és fél milliméterekkel. Láttam már koronglövészetre használt patronnal hatmázsás bikát leteríteni, de akkor az állatot kivégző hentes másfél méterről lőtte vele homlokon. Vaddisznót hajtva ritkán kerül a vadász olyan közelre a vadhoz, hogy söréttel terítékre hozhassa. Na, majd a vadkacsákra! Mert a disznóhajtás után csónakos vadkacsavadászatot helyezett kilátásba a vadászterv.

Végre elindultunk. Idős kísérom fölszedte az én holmimat is, a puskát, a papírzsák nagyságú stanielit, amelybe az ételt és az üdítőt rakták Edenben, és ballagtunk a pálmák alatt kanyargó gyalogúton. Talán tízpercnyi gyaloglás után elértük az örök tanyáját, holmi sásból font, gyékénnyel fedett aprócska kunyhót. Az öreg elis-

métele a megbeszélte döntést, mármint hogy egy óra hosszát várjunk az indulással. Leültünk a földre terített sásfonadékra, engem a társam alvásra biztatott, rám is fért volna egy kis szunyókálás, hát ledőltem. Ám a szőnyegünk olyan kemény volt, hogy hiába próbálkoztam elaludni. Forgolódtam jobbra-balra, nehezen múltattam az időt. Az öreg a lábait maga alá szedve, ülve bóbiskolt. Mivel a földön heverve alvásról szó sem lehetett, jobb híján előszedtem az elemőzsiás zacskót, széjjelszakítottam és biztattam a kísérőmet, hogy tartson velem. Rövid szabódás után nekiláttunk, és amikor a nagyobb részét elköltöttük az ételnek, letelt a várakozásra szánt idő. Szedelődzködtünk hát, és elindultunk a kanyargó, akadályokkal teli gyalogúton. A levegő mozdulatlan volt a pálmák alatt, a forróság szinte fojtogató. A pálmafa lombozata hihetetlenül vékonyka árnyéket képez, ezért előszedtem a zsebemből a kék sildes sapkát, melyet a munkában is viseltem; szó se róla, igencsak fura szerelésben parádéztam. Meztelen lábaimon szandál, a nadrágom még csak hagyján, kék és zöld szín keveréke, de a jókora cégemlé mával ellátott sárga kabátom és a kék sapkám láttán minden valamirevaló vaddisznó világgá rohanna. Föltéve, ha találhatók a környéken.

Menetelésünk ismét nem nyúlt hosszúra; az öreg egy hatalmas pálmafa tövében várakozásra utasított. Az eddigi, hosszanti irányban húzódó ültetvénynek vége szakadt, a következő töltések és árkok már keresztbe futottak, s a töltések tetején álló fák - ha ritkán álltak is - némileg zavarták a kilátást; a sík terepen azért így is elláttam nyolcvan-száz méterre.

Kísérőm elmagyarázta, merről jönnek a terelők; szerin-

te biztos a vaddisznók érkezése. Míg ezt elmondta, megundorodott a disznók puszta létezésétől is, mert a mondókája végeztével jókorát sercintett az avarba.

A fákon hatalmas fűrtökben érett a datolya, engem az alakjuk a seprűcirok bugájára emlékeztetett. Az öregből már nem néztem ki a fára mászás tudományát, de tévedtem, mert a kérdésekre, hogy lehet-e szedni a gyümölcsből, a pálma törzsének támasztotta hosszú csövű mordályát, és fokról fokra fölmászott a gyümölcsök alá; hatalmas késével a nagy fűrtből kicsipkedett egy darabot, s mégcsak le sem ejtette, a kezében tartva lehozta. Nekiláttam a datolya szemezésének, az öreg pedig elballagott, úgy láttam, oldalt akarta elállni a disznók útját. Némi ideoda rángatással megtöltöttem a furcsa szerkezetű fegyvert, és készen álltam a vaddisznók fogadására. Négy és fél milliméteres söréttel töltött patronokkal, kölcsönpuskával, bizonytalan, talán törvénykerülő módon rendezett vadászon ráhagytam a dolgok alakulását a legnagyobb rendezőre - a véletlenre. Mialatt a lőállásomat készítettem, néhány veréb forgolódott fölöttem a lombozatban, de úgy látszik, ők is tisztelték a beálló csendet, mert ahogyan jöttek, ugyanolyan hangtalanul el is tűntek. Puskámat a kezemben tartva tekintetemmel szüntelenül az úgyszólván teljesen csupasz, aljnövényzet nélküli datolyás alját pásztáztam. Nem nyúlt hosszúra a várakozásom: hamarosan feltűnt egy malactársaság néhány kocával; friss tempóban poroszkáltak keresztül az árkokon. Már azon voltam, hogy elébük kerülök, de amíg tévováztam, a közelemben értek, sőt, ha nem riasztom el őket, a közvetlen közelemben kellett volna elmenniük. Amikor teljesen közel értek hozzám, kétszer is közéjük lőttem. Széjjelugrottak, de

amelyiket célba vettem, nem volt messzebb tizenöt méternél. A lövésre hosszút gurult, néhányat bukfencezve. A másik lövéssel az árok fenekén nyargalók közül kaptam célba a legközelebbit. Az is felhemperedett, de néhány próbálkozás után lábra kapott, és eliszkolt. Amikorra újratöltöttem a puskámat, teljes volt a csend, csak az árok fenekén fekvő malac lábai tiporták a levegőt. A szívem viszont gyorsvonat módjára zakatolt a rám törő izgalomtól, vadászláztól. Odarohantam a lelőtt vadhoz, mi tagadás, a vaddisznóm alig nőtt ki a malacsorból, ennek ellenére egy utolsó falatot tettem a szájába, a sapkám zsinórjába pedig egy hamarjában szakított, bevérzett gyomszálat tűztem. A rövidesen megérkező öreg megrökönyödve, sőt ellenségesen figyelte közvetlen érintkezésemet a szerinte tisztátalan állattal. Allah mindent lát - dörmögte a szakállába. Nem jött a közelembe, mintha csak leprás lennék, de amikor előadtam neki, hogy még egy disznót meglőttem, fölélénkült, úgy láttam, vadászvér is szorult a kísérombe, nem is kevés.

Elindultunk a menekülő vadak könnyen követhető csapásán, hiszen a meglőtt disznó is utánuk rohant. Néhány vércsepp szóródott a lábnyomába, s én a sebzés erejét latolgatva ballagtam, amikor az öreg hirtelen karon ragadva megállított. Nem messze tőlünk, az árok fenekén feküdt a „megpuskázott”, de még élő, a közeledtünkre menekülni próbáló vad. Sikertelenül igyekezett lábra állni, csak elkínzott zihálása mutatta, hogy még van benne élet. Talán alombeli testvére lehetett az előzőnek, súlya nem volt több húsz-huszonöt kilónál, mégis bizonyos respektussal közeledtem hozzá, hogy megadjam neki a kegyelemlövést. Fölléptem a töltés tetejére, és már neki is huzakod-

tam, hogy ezt a kegyetlen, esetenként mégis szükséges, a vadat a szenvedésétől megváltó lövést elvégezzem. Hanem öreg kísérőm más véleményen volt. Szerinte kár lövést pazarolni az ilyen vadra. Hosszú csövű lőszerszámát a legközelebbi pálma törzséhez támasztotta, a datolyafürt metélésénél már használt kését marokra fogva odalépett a nehezen ziháló állathoz, de az addig agonizáló vaddisznó lábra ugrott, mintha semmi baja sem lett volna. A következő pillanatban olyat harapott az öreg előtte hadonászó késébe, hogy megcsikorogtak a fogai a vason. Kísérőm valószínűleg nem számított ilyen váratlan támadásra, mert bár bőszen forgatta jatagánszerű fegyverét, hátrálásra fogta a dolgot. A hirtelen „feltámadással” azonban el is fogyott a sebesült vad ereje, támolyogva, zihálva megállt, s a közlelről, szinte csövégről leadott lövésem leterítette. Mielőtt a zsákmányomhoz léphettem volna, az Allah nevéét szaporán ismételtető öreg a hosszú csövű fegyverét lövésre emelte, és a lábaival alig kalimpáló disznóra célzott. Az árok alja megtelt kékesszürke füsttel. Vége, mondta; most már egy véleményen voltunk. Ha elkerülhető, nem vagyok híve a vadászat során a véres késeléseknek, az öreg magánszámát is csak azért túrtem, hogy kiélhesse passzióját, s lám, kis híján baj lett belőle... Röviden újra föllevenítettük a vadászat lefolyását, szerény arab nyelvtudásommal értekeztem a kísérőmmel; szerinte minden nagyon jó - indulhatunk tovább. Toronyiránt mentünk a datolyáson át, közben az öreg beszédéből fokozatosan kihámoztam, hogy az ültetvényt három oldalról mocsaras nádas veszi körül, s a disznókat az egyik nádasból a másikba a datolyáson terelték keresztül. Amikorra ezeket a pillanattnyilag nagyon érdekes dolgokat megbeszéltük, ki-

értünk a datolyás szélére, és bár gyenge árnyékban tartózkodtunk, a barnára aszott, nagyjából ledólt nádasban gyalogolva a meleg egyre elviselhetetlenebbé vált. Kerültük a sekély tocsogókat, tavaeskákat, némelyiken könnyűszerrel átgázolhattunk volna, de az orvosunk szerint ezek a vizek fertőzőek, fölösleges kockázatni s holmi elkerülhető trópusi nyavalyát szerezni.

A hetente beszedett malária elleni gyógyszer ugyanúgy hozzátartozott a hétköznapijainkhoz, mint a kolera elleni védőoltás félévenkénti felújítása vagy a klórozott ivóvíz fogyasztása, valamint a piacon vásárolt gyümölcs ellenőrzött tisztasága. Csak egy egyszerű példát említek: a város szélén kanyargó szennyvízcsatorna partján lévő zöldségpiac árusai, hogy a portékájuk frissnek látsszon, habozás nélkül a dögletes, pocsolyaszagú csatornaléval locsolták azt. Eleinte az ilyen apróságokra föl sem figyeltem, mígnem egy alkalommal a kíváncsiságom figyelmissé tett: mit is kezd az egyik árus a kötélre kötött vödörben fölhúzott vízzel; az általunk is gyakran vásárolt szőlőfürtöket locsolta vele. Természetesen fölhagytam a szőlő fogyasztásával, bármilyen kívánatos lett volna is egyébként.

Maradt időm ezeken a dolgokon elmélkedni, mert már hosszúra nyúlt a menetelésünk a hőség sújtotta nádasban. Később már azt figyeltem, hagyunk-e követhető nyomot magunk után, ha netán eltévednénk ebben a sásrengetegben, mert ezen a sík vidéken nincsen kiemelkedő tájékozódási pont. Hanem öreg vezetőm egyenletes tempóval menetelt, kérdésekre magabiztosan felelve – igen jól megyünk. Gyaloglás közben, amennyire a nyelvtudásom engedte, kérdezgettem az

öreget a régi dolgairól; elmondása szerint rendőr volt, sőt harcolt a második világháborúban is; történetei nagyon regényesek voltak. Kérdésemet, hogy miért használja az ósdi elöltöltő puskáját, elintézte egy legyintéssel; elromlott a társához hasonló hadipuskája. Nem sokat értek az ilyen elavult elöltöltőkhöz, de az öreg a lövések után a puskáját fél percen belül újratöltötte.

A hosszúra nyúló menetelés közben sóvárogva gondoltam az őrkunyhónál hagyott üdítőkre, egyre jobban kínzott a szomjúság. Hál' istennek utunk a végéhez közeledett; váratlanul a sás közül kiléptünk a terep fölé emelkedő aszfaltozott útra, és rövid gyaloglás után a taxink mellett álltunk. Hogy mire volt jó ez a másfél órás séta a nádasban, a vendéglátóm titka maradt. Amíg mi a gyalogtúránkat szenvedtük, ő a nádas szélén álló halásztanya lakóival teázott.

Rövidesen én is szomjamat olthattam az arab módra elkészített, forrón főlzolgált túlcukrozott itallal. A teát kistányéron álló parányi poharakban szolgálták föl, bőven rakva bele a cukrot. Nagy melegben a leghatásosabb szomjúságcsökkentő a tea, ez alkalommal is gyorsan fölűdített, visszaadta erőmet. A tea után olajban sütött hal következett, de abból már csak az illem kedvéért fogyasztottam egy keveset.

Zsebembe szórtam egy maroknyi patront, a pihenő társaságot otthagyva indultunk a vadkacsás helyeket fölkeresni. A rám várakozó csónak láttán viszont tanácstalanul vakartam a kobakom. Rövid volt és keskeny, de főképpen a sekély oldalai láttán a bizalmam a mélypontra esett. A hátulján álló, hanyagul a szigonyára támaszkodó halászt a csónakba lépésem ingása csaknem a vízbe sodorta, és mi-

vel öreg kísérom minden lebeszélésem dacára velünk tartott, a túlterhelt sajka oldalai csak néhány ujjnyira emelkedtek a víz fölé. Az öreg elől kuporgott, én középben, magam alá húzott lábakkal, hátul pedig a halász, hosszú nyelű szigonya vasát az ég felé fordítva, mintegy csákylafának használva tolt bennünket. Sásrengetegben, száraz nimbuszok, dőlt törmelékek között kacskaringózó, keskeny vízereken nyomultunk befelé. A víz sekély volt, valószínűtlenül tiszta, tele apró halakkal, és néhány, a fenéken lapuló teknősbékát is észrevettem; ám vadkacsa egy sem mutatkozott, sem a vízben, sem a levegőben. Pedig a sekély tocsogók egyre bővülő tavakká szélesedtek, a szélein üde zöld nádasokkal. Viszont hiába a víz közelsége, a levegő ólmosan párázott, üvegházi, telítve a mocsár nehéz szagú kipárolgásával. Dőlt rólam a veríték, kínozott a szomjúság, de mindezen kellemetlenségen túltett a magam alá húzott lábaim zsibbadó merevedése, egyre gyakrabban izegtem-mozogtam, végtelenül hosszúnak tűnt a csónakázás; ám erre is érvényes volt a szólás, hogy a rossznak ugyanúgy vége szakad, mint a jónak. Egy száraz törmelékkel borított zombékos részen kiszálltunk az öreg kísérommel. Kérdésemre, hogy mi lesz, úgy értelmeztem a választ, hogy a csónak majd jön. Vagyis közel voltak a kacsák, fölverve majd felénk röpteti őket.

Gyakran használt, kényelmes ösvény kanyargott a nádasban, a száraz, dőlt sás helyet adott a zöld növényzetnek, fejünk fölött összeboruló, kellemesen árnyékos nádalagútban cserkészünk óvatosan, mert hápogó, gyanútlan récecsapat hangoskodott a közelünkben; bár a sűrű nádas alól egy fia récét sem láttam, a hangzavar biztatott. Majd vékonyodott a zöld szövevény, s a meg-

pillantott récesereg minden várakozásomat felülmúlta: a nád melletti keskeny partsávon s a vízen százával ültek. Figyelembe kellett vennem meglehetősen szerény lőszerkészletemet, továbbá azt a tényt, hogy a kísérőim számára a vadászat elsősorban táplálékszerzés. Ezért az első két lövésem a parton ülőkre irányult. A fölroppenő csapat nem volt tisztában a veszéllyel, többször is fölénk kanyarodtak, a lőszerkészletem elfogytaig meglehetősen vámot szedtem belőlük. Az öregot néhányszor az övénél fogva rángattam vissza a takarásba, mert a parton vergődő sebesült récék vízre jutása aggasztotta. Patronjaimat pár perc alatt ellövöldöztem, kettő kivételével, mert azt tartom, hogy a lőszer nélküli fegyver mit sem ér. Amikor előbújtunk a rejtékhelyünkről és hozzáláttunk a zsákmány összegyűjtéséhez, a fölöttünk keringő récesapatok szerteijedtek. Az öreg habozás nélkül gázolta a sekély vizet, s az odaérkező csónakba hajgálta a vízbe hullott récéket, sőt a ladikosunk szigonya is szerepet kapott: az elérhető sebesülteket ledöfközte a madarásszá változott halász. A nádasban is elveszett néhány a parton lövött récék közül; úgy láttam, hogy az embereim nagy becsben tartják a vadkacsa húsát, mert nagyon lelkiismeretesen keresték az elveszetteket; csak hosszas rábeszéléssel tudtam őket rábírni, hogy előbb engem vigyenek vissza a tanyára. Utána addig keresgélhetnek, ameddig csak akarják. Szamba vettük a zsákmányt, arab társaim arcán elégedettség látszott, tizenegy récét fektettünk sorba. Ezek szerint a vadászat eredménye megfelelt az elvárásuknak. A hőség azonban könnyörtelenül kínozott bennünket, úgy láttam, a társaim cserzett, beletörődő nyugalalmát is kikezdte, verítékezzve

lihegtünk a nádas jótékony árnyékában.

Pár perces pihenővel erősítettük magunkat, és már indultunk is kifelé, de nem a bejövetelünk kacskaringós csapását követve, hanem a rövid pihenőnk alatt megbeszélte legrövidebb irányban, ki az úthoz, onnét pedig gyalogszerrel közelítettünk a halásztanyához, hogy minél hamarabb szomjunkat olthassuk. Szerencsére a csónakosunk értette a dolgát, alig félórás csáklázás után kirakott bennünket az út közelében. Öreg kísérőm, nem tudom, milyen megfontolásból, hamarjában néhány szál sással összekötözte a lövött récéket, magára aggatta őket, és további félórás gyaloglás után szomjúságtól kicserepesedett ajakkal vedelhettük az elénk tállalt teát.

Némileg felüldülve ismét érdekelni kezdett a közvetlen környezetem; a távozásunkkor halat eszegető halászok a vendéglátómmal együtt vízipipát szortyogtattak, émelyítően édeskés füstbe és hosszú hallgatásba merülve. A kunyhók közötti téren, a tűző napon pedig tetőtől talpig fekete lepelbe burkolódzó asszonyok szaporán pergő ujjakkal, sásból és hasított nádból gyékényeket fontak. Inkább csak az öregebbek, a fiatalabbja valószínűleg valamelyik távolabbi kunyhóban várta az idegenek távozását; részemről ennek nem volt semmi akadálya. A várakozó taxit a rendelkezésemre bocsátották, a vendéglátóm két szortyogás között intézkedett, hogy a városi kvartélyomra szállítson. A vadászaton mellettem mindvégig kitaró öreg kísérőmet az indulás előtt néhány dinárral akartam megjutalmazni, de meglepetésemre a fölkinált pénzt büszkén visszautasította. Hogy a közös vadászatunkról emléke maradjon, följánlottam neki a zsebkésemet; a homlokához érintve megköszönte, és indult vissza az őrhelyére a

datolyásba. Indultam volna én is, de a látványra, mármint hogy az öreget megajándékoztam, körülvett a zsbongó gyereksereg, szintén egy kis baksisban reménykedve. Hogy az „örömöm” teljes legyen, öt-hat kislány is odajött, aprócska testvérüket, karon ülő kisbabákat szorongatva. A fiúk feszes, katonás vigyázzállással igyekeztek rám hatást gyakorolni; az egyik lány vagy netán fiatal anyuka is a közelembe lépett. Asra dinár; tíz dinár, ismételte néhányszor vékony hangon. A tíz dinár meglehetősen pénzösszeg, annyit nem szokás baksis fejében adni, hát a bevett arab szokás szerint – természetesen tréfának fogva föl a dolgot – le akartam alkudni az összegből, de a lány riadt, kétségbeesést tükröző tekintete láttán bizony elszorult a szívem; megtapasztaltam, milyen lehangoló érzés a nyomorúsággal szembesülni. Anyagi helyzetem távolról sem volt rózsás, mégis a pénztárcám után nyúltam. Nekem nem kell; mondtam a lánynak, hogy a félelmét ne növeljem. A pénztárcámban lapuló néhány bankjegyet, amely a felét sem tette ki a tíz dinárnak, az apróság kezébe nyomtam. A lány néhány pillanatig bizonytalanul, tétován várakozott, majd gyerekét görcsösen magához szorítva, lehajtott fejjel kitolalakodott a körülöttünk ácsorgó gyerekek gyűrűjéből. Talán szerencsésnek érezte magát, talán megalázottnak. A lelkem mélyén egy kis melegség támadt, hogy segíthetem. Várakozó sofőröm kedélyállapotát bezzeg nem hatotta meg a jelenet. Takarodjatok, ordított a körülöttünk lábatlankodó gyerekekre. Komoly súlya van itt a férfiúi dörgeelemnek, különösen a gyerekek és az asszonyok között. Pillanatok alatt elhalt a zsbongás, elszéledtek a bábmécszkodók.

Elindulunk mi is. Úgy, ahogy jöttünk, lassú tempóban,

gyakori dudálással. Az autónk fémszerkezete ontotta a meleget, mintha egy átforrósodott serpenyőben ültünk volna; a sofőrre pedig rátört a beszélhetnék, számtalan kérdéssel untatott, s elmaradt válaszok nélkül is végtelenül folytatta monológját. Én inkább szendergéssel múltattam az időt. Alig vártam, hogy a szállodánk viszonylagos hűvösében a lakótársam által főzött húsos babgulyással elverjem az éhségem, és a megfelelően hűtött, kifogástalan minőségű ivóvízzel a szomjamat olthassam.

Az utazásunk eseménytelenül telt, leszámítva egy karambol következtében fölborult teherkocsi rakományát képező törött dinnyehalmon egymást bőszen lökdöső károsultak és a valószínű vétkes marakodását. Deréig a dinnyetörmelékben gázolva csépték egymást, ügyet sem vetve a föltartott forgalomra. Némi bámészkodás után ott hagytuk őket, hadd civakodjanak. A látottak egy kis érdekességet hoztak az út egyhangúságába, s még javában vittük az esetet, amikor a városi szállásom előtt leálltunk. Bőbeszédű sofőröm habozás nélkül kérte a viteldíjat, én viszont röviden emlékeztettem, hogy a vendéglátóm az egész napi bérét kifizette. Igen, igen, bólogatott, de fülig szaladó ravasz mosolyából kiolvastam, hogy az alkalmi lehetőség kihagyását sajnálta elmulasztani. Mindezek dacára jókedvűen elbúcsúztunk egymástól, s én rövidesen igénybe vehettem szállásom „civilizációs vívmányait”. Hosszan tartó zuhanyozás és egy rövid étkezés után a lakótársam érdeklődve hallgatta vadászkirándulásom történetét.

Ezzel pontot is tehetnék a nap történései után, de hátravolt még a fogadáson nyert, a kabaréban elfogyasztandó esti ital kálváriája. Az érdekesség kedvéért szoktunk

ilyen, hogy úgy mondjam, filléres fogadásokat kötni; ezek senki anyagi helyzetét nem ingathatták meg, inkább egy kis színt hoztak a meglehetősen unalmas városi életünkbe. Ilyen előzmény után, az estebe hajló sziesztánk befejeztével, a kabaré nagytermében ültünk, és iszogattuk a harmatosra hűtött sört. Nemesak az evéssel jön meg az étvágy, hanem a sörivás is elképesztő szomjúságot képes okozni; ilyen állapotban vetődött az asztalunkhoz az egyik munkatársam, és egyik sört a másik után vedelte. Az itteni sörök nagyon magas szesztartalmú italok, az átlagivót három-négy sör már meghintázza, sőt meg is taszigálja. Az elfogyasztott nedű hatására a munkatársam is kezdett fesztelenül, sőt nagyon könnyedén viselkedni. Hosszabb-rövidebb időre elhagyta az asztalunkat, hogy ismerősökkel vagy teljesen ismeretlen vendégekkel cseréljen eszmét. Volt, aki hozzá hasonló vidámsággal fogadta kéretlen társaságát, de volt olyan vendég is, aki az állandóan a helyiségben tartózkodó tulajdonos közbelépését kérte; itt azonban sok mindent elnéztek a jól fizető vendégnek. Még a két atlétatermetű fegyveres is mosolygott az apró csínytevéseken. Az ő vidámságuk azonban nem tartott sokáig, ismerősöm magánszámát figyelve megdöbbenve láttam, hogy a zsebéből revolvert húzott elő és a két biztonsági őrré célzott vele. A helyzet megértéséhez tudni kell, a részegség határán egyensúlyozó munkatársam a fia részére vásárolt riasztópisztollyal hadonászott az övükben valódi coltot viselő két profival szemben. Erélyes parancsára a két behemót engedelmesen lökte karjait a mennyezet felé, pedig az egyikük vállán tele tárú géppisztoly is lógott. Megdöbbsentem, vártam, hogy mikor csap ki láng pisztolycsöve torkolatán. Ebben az esetben is igaz volt a

közmondás, hogy a részekre még az ördög is vigyáz. A biztonsági őrök valóban profi módon viselkedtek. Kitarítottak, amíg az ismerősöm a mellüknek szegezett revolvért önelégült vigyorral a mennyezetnek nem fordította, és lövést lövésre ismételve kiürítette a fegyver teljes tárát. Amikor néhány fémes kattanás jelezte, hogy a kakas kilőtt töltényhüvelyeket üt, az egyikük odalépett hozzá és rutinos mozdulattal kicsavarta a fegyvert a kezéből. A tárat kibillentve kiszórta a kilőtt hüvelyeket, és a fegyvert zsebre rakva napirendre tért a rendbontás fölött. Nem így lövöldöző munkatársam; addig erősködött, amíg az elkobozott fegyverét vissza nem kapta. A nagyterem vendégei közül néhányan hangos ovációval jutalmazták a huszáros csínytevést, bátor föllépésnek tartva. Mondanom sem kell, az én véleményem szerint jól végződő, ám bődületes számárság volt. A barátomra aggatott keresetlen jelzőkkel egy érdekes állatkertet lehetett volna megtölteni. Éltem a gyanúval, hogy a tulajdonos a rendzavarást nem hagyja annyiban. Visszavonult az irodájába, és már jó ideje nem mutatkozott. Ezek az arabok nem értik a viccet – vihorászott az est „hőse”. Ám az egyik biztonsági ember katonai eszkortot emlegetett. Erre a munkatársamban is megmozdult a maradék józan ész. Biztatásomra némileg rogyadozó, de szapora léptekkel elsietett. Alig zárult be mögötte az ajtó, öt-hat fegyveres katona nyomult a nagyterembe, egy tiszt vezetésével. Most már a tulaj is előkerült, és én rosszat sejtve elhagytam az asztalunkat. Kapóra jött a terem gyér megvilágítása és a tumultus, amit a katonák megjelenése okozott. Mivel az asztalunkat üresen találták, a derék hadfiak nem sokat válogattak a teremben szórakozó munkatársaim között, hármat megragadtak és az épület

előtt várakozó terepjáróba taszigálták őket. A további programjuk be volt biztosítva: a helyőrség fogdájában töltötték az éj hátralevő részét. Az én kedvem is elment a szórakozástól; csendben, hogy úgy mondjam, angolosan távoztam. Mivel szerencsésen megúsztuk a kalandot, napirendre térünk fölötte. A datolyásban lefolyt vaddisznó-vadászat élménye a hozzá kapcsolódó eseményekkel helyet kapott az iraki emlékeim között.

Friss havon

Friss hó hullott az éjjel, makulátlan takaróval fődve be a mező és az erdő kopott köntösét. A napkeltével ébredő szél megfelelt a januári elvárásnak; halk zizegéssel tisztogatta a fák ágairól a havat, és a fagy lehetetfinom jégvirágokat rajzolt a falu házainak az ablakaira, nem tartva magát a régi igazsághoz, hogy hócséskor megenyhül az idő; a hőmérő higanyszála konokul kitartott a nulla alatti tizenöt fokon. A bágyadt fényű nap korongja olyan ráérő lassúsággal indult égi útjára, mintha unná még a látványát is a fagyos dermedtségbe merevedő világnak.

Pedig ez a mozdulatlanság látszólagos, a mező, az erdő vadjait a táplálékszerzés kényszere az egyébként biztonságot nyújtó tanyájuk elhagyására készteni. Ilyen zimanós időben fokozott jelentősége van a vad etetésének, és a frissen hullott hó pontosan elárulja, hogy az állatok mely etetőket látogatják legszívesebben és a legnagyobb számban. Erre az egyszerű, de megbízható tényre alapozva terveztük be őzállományunk gyógyyszeres kezelését: az őket támadó élősködőket a darakeverékbe adagolt szerrel az állaluk leglátogatottabb etetőbbe szándékoztuk kirakni.

Kiadós reggeli után sietség nélkül készülődtünk a hátrajáráásra; a huszonöt kilós, darát tartalmazó zsákot egy kötélrész segítségével hátizsákká alakítottuk, és elindultunk az etetők szemrevételezésére. A hosszúnak ígérkező tarisznyálásnál elkel a segítség, ezért a többes szám. Józsi fiam és Gyula öcsém ajánlkoztak segítségül; természetesen őket is érdekli a friss hóval borított határban a köny-

nyen olvasható nyomok kibogozása, különben is, a vadász számára a vadászterületen adódhat vadászati lehetőség is. A káros vad lövése nálunk mindenkor célja a határjárásnak. Ilyenkor télen erre nagyon jó szolgálatot tehet a Gyula vállán keresztbe vetett kettőszázhuszonkettes remington. Józsi fölszerelése a legkönnyebb, csak a távcső lóg a nyakában. A faluból kiérve mindketten előttem járnak, hogy az általuk gyúrt csapáson könnyebben cipekedjem a hátizsákká alakított zsákkal; ennek ellenére szerény másfél kilométer megtétele után kipirult ábrázattal, az erőfeszítéstől gőzölögve, szerepcserét ajánlok a társaimnak. Szedjétek le rólam a zsákot, mert a jóból is megárt a sok – szellemeskedtem. Józsi vállalja a tarisznya továbbcipelését, most már van lehetőségem körültekinteni, hogyan néz ki a határunk új ünneplője. Közeledünk az etetőkhöz, jobban mondva a szórókhoz. Egyre több vadnyomot keresztez az utunk, bízom benne, hogy rövidesen könnyíthetünk a zsák tartalmán. A falunk határának nagy részét művelő mezőgazdasági üzemtől kapott kukoricasilót szórtuk le néhány, az időjárástól és az alkalmatlankodó emberektől védett helyen. A kukoricasiló az ínséges időben nagy távolságról is vonzza a vadat; nemcsak az őzek, a nyulak, a fácánok, hanem a vadkacsák is szívesen fogyasztják. Igaz, az utóbbiak csak a legínségesebb időkben járnak rá.

Az első szóróhoz érve a friss havon meglátszik az éjjeli vendégjárás nyoma, főleg az őzek vették birtokukba, némelyik ki is pihente magát a langyosan gőzölgő hal-mocskán. Mindez könnyen megállapítható a hátrahagyott nyomaikból, a nyulak látogatásával együtt. Vagy ötkilónyi gyógyszeres darát szórunk a silóra, nagy a va-

lósínúsége, hogy az ide járó vad rövidesen elfogyasztja, és bízom benne, a belőle torkoskodó nyulaknak, fácánoknak nem lesz ártalmukra. Sorra járjuk a környéken lévő silókupacokat, és a friss nyomok meg az elfogyasztott takarmány alapján adagoljuk a gyógyszeres keveréket. A zsák tartalma jócskán megcsappant, most már szaporán lépve, beszélgetve igyekszünk az alsójányoki határ felé. Az egyik sűrű fiatalosból kivezető nyestnyom keresztezi az utunkat, de lehetett nyuszt is, a mély hóban a nyomok alja beszóródott. A vadászterületünkön előfordul mind a két faj, az ilyen téli nyomolvasáskor meggyőződhetünk róla, hogy nem is nagyon csekély a számuk, ám mert nagyjából éjjel vadászó ragadozók, a velük való találkozás véletlenszerű. Hasonló a helyzet a görénnyel s a hermelinnel; a menyéttel már valamivel gyakrabban találkozom, de bizony többnyire hónapok telnek el, amíg sikerül egyet-egyét közülük meglátnom. Az említett sűrűnél látott nyomok gazdájával szívesen találkozónék, a hóban hagyott nyomainak szerint gyakran megfordul a fiatalos környékén. El is határozom, hogy másnap reggel lesbe állok a fiatalos szélétől még jó sőtélvénysnyire álló gázlói jegenyénél.

Alakulgat a másnapi programom, pedig még tennivalónk van bőven. Elérjük a határunk közepén lévő lucernatáblát, most persze hősivatag az egész, mégis kedvelt tanyája a vadnak ez a néhány lapossal átszelt terület. A két fél kilométeres hosszú öntözőberendezés vasszerkezete alatti lekaszálatlan lucernasáv élelmet és némi búvóhelyet kínál. És talán a legnagyobb előnye, hogy a határt járó emberek is ritkán háborgatják; őzállományunk ezt kitapasztalva szép számban tanyázik itt. Húszas, harmincas

csoportha verődve a laposok aljába húzódnak, itt védettek a szélről és rejtve maradnak az emberek kíváncsisága elől. Az est közeledtével, vagy váratlan zavarás esetén bezzeg nekilódulnak, szemgyönyörködtető látvány ez a vadtömeg. A csapat zömét a suták és ez évi gidáik alkotják, a bakok közül inkább a fiatalabbja társul be közéjük, az öregebbjét csak a legkeményebb tél szorítása bírja csatlakozásra. Hát ide igyekezünk, hogy az egyik lapos aljában lévő kukoricasilóra szórjuk zsákunk megmaradt tartalmát. Az egyik öntözőberendezés vasszerkezete alatt igyekezünk lehetőleg láthatatlanok maradni, hogy a pihenő őzekhez minél közelebb férkőzve szemrevételezzük őket: milyen kondícióban, erőnlétben vannak.

Hiába a bujkáló osonásunk, rövidesen le vagyunk leplezve. Nem az őzek által, hanem a tőlünk csaknem fél kilométerre lévő másik öntözőszerkezettől indul el a bennünket már valószínűleg régóta szemmel tartó róka. Rövid futamát követően eltűnik az egyik laposban, és csak akkor indul a társa utána, gyors rohanással tűnve el szemünk elől. Nem törődünk velük tovább, percek alatt elérhetik a legsűrűbb bokrok takarását. A szórót elérjük anélkül, hogy az őzeinket megzavarnánk. Amíg a társaim a takarmánnyal foglalkoznak, én távcsővel szemrevételezem a környéket, de az őzek helyett ismét a csatangoló rókákat veszem észre. Tizenhatszoros nagyítású távcsővem tiszta időben szinte kézzelfogható közelségből mutatja őket. Rólunk látszólag megfeledkezve hancúroznak, valószínűleg a szerelem járhatja velük a bolondját. Mi pedig egymás szeméről kapkodjuk a messzelátót, nem tudunk betelni a ritka látvány szépségével. Játékukat megszakítva néha óvatoskodnak is; mielőtt elhagynák a laposok, mélyedé-

sek takarását, leülnek az oldalban pár méterre egymástól, hogy csak a fejük látszik, távolról a hótakaró fölött virító vakondtúrásnak néznéd őket, de rövid kémlelődés után újra játék következik, örömteli, gondtalan, telve az élet, a társ szeretetével. Fokozatosan enged a bizalmatlanságuk, ismét övék az egész hómező, sőt már a mi laposunkban szaladgálnak. Megközelítenek bennünket háromszáz, majd kétszázötven méterre, és ekkor, de csakis ekkor ébredezik bennünk a vadászsákmányt szerző ösztön. Gyula válláról lekerül a remington, a vaskonstrukción jól megtámasztva a közelebbi róka meglőhető lenne, le is ülnek a lapos oldalába egy kis szemrevételezésre. Pörkölj oda neki – biztatom az öcsémet, de Gyula kivár, hátha közelebb jönnek. A szelünk jó, meg sem moccanunk, de a rókák a szerelem mámorában is megmaradnak életrevaló ravaszdinak. Nem jönnek közelebb, hanem kényelmes poroszkálással elindulnak az alsójányoki Örvény nevű erdőcske felé. A lövés alkalom oda, de mit nem adnék érte, ha a videokamerám a kezem ügyében lenne. Fél óra hosszút figyelhattuk a rókák nászát, örülhattünk a természet ritkán látható kitérültségének.

Nemcsak a rókák násza zajlik ebben a hideg időben, a nyulaink is szorgalmasan űzik egymást, ők persze sokkal hányavetibb, nemtörődöm módon. Némelyikük elvakult buzgalmában veszélyesen közelre merészkedik a poroszkáló rókákhoz, de fölismerve őket, könnyedén faképnél hagyja a ravaszdiát. Jó néhányszor láttam már, hogy ilyen esetben a róka türelmét veszítve a nyúl után lódult, de ötven-hatvan méter után föladta a versenyfutást, a nyúl az üldözőjét könnyedén maga mögé utasította. Ezek a rókák meg sem próbálkoznak a versenyfutással, legfeljebb

néhány másodpercre megállnak a közeledő nyúl láttán, tehát tisztában vannak vele, hogy a nyúl a mozdulatlan tárgyra kevésbé figyel, és ez a taktikájuk „bejön”. Az egyik kíváncsi nyúl túlságosan közel került a rókához, és ő a pillanatokig tétovázó, lassuló nyúl mellett termett, belemarva a földhöz csapta, elengedte, de szinte fölé állva figyelte zsákmányát. Tett is szegény néhány tétova, szédült ugrást, de a következő támadás után hosszú lábai már csak a levegőt rugdalták. Könnyen és nagyon gyorsan, pár másodperc alatt játszódott le a nyúlfogás. Ilyenformán a rókáink akkor esznek nyúlpecsenyét, amikor akarnak. Amikorra a nyúl végsőket vonaglott, ott termett a másik róka is, és a közelében állva várták az áldozat elcsendesedését. Utána az egyikük fölvette, vagy ötven métert cipelte, de ismeretlen okból otthagyták, elporoszkáltak a közeli erdő felé – a nyulat talán vacsorára tartalékolva. Hát a természet megjutalmazott bennünket a szorgalmunkért. Közérről mutatta önmagát, benne volt a lány szépség és ugyanúgy a véres keménység. Ilyen a vadászat egésze is.

A következő nap hajnalán, virradat előtt már a Kis-Duna felé vezető úton ballagtam, hogy a tervemnek megfelelően elfoglaljam a leshelyem a gázlói nagy jegenyefa tövében. Balról, a hóval borított szántások fölött hideg pára lebegett, tökéletesen összeolvadva a látóhatárral, jobbról, az erdő, a bokros olyan néma volt, mintha madárdalt vagy fácánkakasdürgést sohasem hallott volna. Itt mondom el, hogy nem vagyok híve sem a késő esti, sem pedig a túl korai leskelődésnek, vadászásnak. Háromnegyed hat volt, hat órakor a leshelyemen állhattam; valószínűleg sok vadásztársamnak ez már teljes elkésést jelent, pedig pirkadatiig még több mint egy órát úgyszólván teljes sötétségben

kellett várakoznom. Rövidesen elértem a kiszemelt leshe-
lyet. Az említett jegenyefa tövéből fölemeltem egy jóko-
ra, levált kéregdarabot a rajta lévő hóval együtt, félre tol-
tam és így már viszonylag száraz helyen állva kényelem-
be helyeztem magam, a puskámat a csaknem másfél mé-
teres átmérőjű fatörzsnek támasztva, a távcsövet pedig az
előttem lévő, némi takarást nyújtó bodzabokor ágcsontjára
akasztva. Megvan itt a helye mindennek, nekem, a föl-
szerelésnek és főleg a sok-sok vadászkalandnak; az apám,
sőt a nagyapám is kipróbálta itt a vadászszerencséjét, s a
fiam is lőtt már rókát, sőt szalonkát is e nevezetes fa oltal-
mából. A földtől másfél méteres magasságban a fa tökéle-
tes, kettős ágba osztódó villájába fölülve a nagyapám vid-
rára lesett; a fa mögött tíz-tizenöt méterre folyik a Kis-Du-
na – bár arra már pontosan nem emlékszem, hogy valójá-
ban lövött-e itt vidrát. Apám pedig a meredek part takará-
sában közlekedő rókák közül szintén kilötte a porcióját,
sőt egy alkalommal a fa közelében roskadozó öreg szal-
makazalban tanyázó görények közül sikerült egy reggelen
ötöt lelőnie. Hát ilyen nevezetes fa volt, igen, már csak
volt ez a gázlói nagy jegenye. A természetben semmi sem
öncélú. Mert amit fölnevel, azt előbb-utóbb el is porlaszt-
ja.

Egy nyári délután őzbakra lestem a jegenyefa mellett
eltörpülő, a közelében csak tengődő kórisfa ágai közé épít-
ett magaslesen. A hatalmas szellőkésekkel és szapora vil-
lámlással érkező zivatar megújuló lökéseitől a hatalmas,
lombos korona olyan félelmetesen ropogott, pattogott,
hogy nem volt bátorságos a közelében tartózkodni. Az égi
pattantyúsok is fenyegető közelségben dörögtek, hát futó-
lépésben igyekeztem hazafelé. Éjjel nagy mennyiségű

csapadék zúdult a vidékünkre, s hajnalban ismét a leshe-lyemre igyekeztem, hogy hátha ott érem a szárítkozó, kör-nyéken tanyázó, velem már jó ideje a bolondját járó öreg bakot. Az úton gyalogolva már messziről a szemembe tűnt a megcsonkított koronájú faóriás. A kettős ágba sza-kadó törzsek egyike letörve a földön hevert, zuhantában megnyomorítva néhányat az alatta álló fákból. Áldozatul esett a leshellyel fölszerelt kórisfa is. Úgyszólván az ösz-szes ágától megfosztva, ostornyélszerűen meredt a ma-gasba az ághalmaz közepén. Ezt a nagymérvű csonkulást a faóriás már nem tudta kiheverni. Gombabetegségtől megtámadva várta elkerülhetetlen végzetét. Néhány évig még dacolt a szélviharok erejével. Azon az emlékezetes napon az úton menve, talán tudat alatt, de az volt az érzé-sem, hogy valami nincs rendjén, valami nincs a helyén, és eltartott néhány percig, amíg rájöttem, hogy a megszokott táj képe változott meg. A Duna melletti fák magasságát úgyszólván duplán meghaladó jegenyecóriás megszokott látványa hiányzott, csak vastag törzsének a csonkja ma-radt meg. A tövében rendezkedtem be a várakozásra, előt-tem nagy területű, behavazott szántás, balról az ígéretes sűrű fiatalos, mögöttem pedig a hideg párába burkolódzó Kis-Duna. Néha a vadkacsák megfontolt, éber hápogása hallatszott, néha egy-egy csobbanás, loccsanás, talán a pézsmák vagy a nutriák úszkáltak. A ritkán álló fák és bokrok között leláttam a csendesen folydogáló víz szélé-ig, ilyen kis távolságról a puskám csövében lévő három milliméteres söréttel a rókát is leteríthetném, a tárba vi-szont öt milliméteres söréttel töltött patronokat raktam, mert a róka megjelenésének az esélye sokkal nagyobb, mint a nyuszté. Vártam hát moccanás nélkül, az érkezé-

semmel megzavart csend helyreállt, őzek jöttek a sűrű szélére szórt kukoricasilóra, eszegettek kényelmesen, nesztelenül mozogtak, akár az árnyék. Az őzeket figyelve észrevettem egy szökdecslő árnyalakot, néhány ugrással a sűrű szélén termett, s ott lelapulva várakozott. Zajtalan, sima mozdulattal nyúltam a puskámért, de a hideg vas érintése kijózanított; csak semmi sietség, először szemügyre venni a távcsővel, mert az ilyen sötétségben leskelődve gyakran az ábránd szüli az óhajt, magyarán a vadász azt látja, amit lőni szeretne.

Most is lapuló nyestet azonosított a precíz optika. Hát szó, ami szó, alaposan izgalomba hozott ez a nagyon is óhajtott lövés lehetőség, mert kivételes, ritkán adódó alkalom, hogy terítékre hozzak egy ilyen bársonyos téli bundát viselő ragadozót. Pedig régen „ismeretséget” kötöttem ám velük. Jól megtermett, fehér torkú nyest volt az első zsákmányom a „komolyabb” ragadozók közül. Nagyon korán beköszöntött a tavasz abban az évben, február közepén már csak itt-ott tarkította néhány hófolt az erdő alját. Napközben kellemes napsütés cirógatott, de éjjelente lehült a levegő fagypontra alá. Nagyapám fácánfogással is foglalkozott a télen, szívesen elüldögéltem vele a leskunyhóban, ahonnét a lepőhálót kezeltük. A takarmányrakás fölé feszített, nehéz fakeretes háló alól a támaszt zsineggel kirántva néha tíz, tizenöt fácán volt a zsákmányunk. Az időjárás enyhültével a fácánok egyre ritkábban látogatták az etetőket, hát ez a szórakozási lehetőségem megszűnt. Nagyapám a fölgyülemlert, elintézésre váró ügyei miatt a faluba ment, én pedig a nagyanyámtól távcsövet kölcsönözve az erdőben kóboroltam, az ott tanyázó őzeket kerestem. Jól ismertem azokat a helyeket,

ahol a leggyakrabban találkozhattam velük. Az erdő közepén, a Pörzsölt-domb nevű homokos talajú tisztás is a kedvelt tanyájuk volt. Ebbe a terméketlen homokba kanadai jegenyét ültettek; hogy a facsemeték miként fognak viszonyulni ehhez a víz nélküli, kiperzselt környezethez, azzal az illetékesek nem törődtek. Nem is nőttek, csak vegetáltak, tízéves korukra alig karvastagságúak voltak. Az aljukat fölverte a gyom, a vadkender. A tisztást körülvevő öreg erdő fái alól leskelődtem, meg is pillantottam néhány őzet a vadkender között. A távcsöveimmel babrálva oldalra pillantottam, és megdöbbenésemben kis híján elrohantam. A fák között észrevettem egy görnyedten bujkáló, a kezében hatalmas kést tartó, a hátán félrecsúszott batyut cipelő alakot. A fejkendője alól kicsúszó kócos haja az arcába hullt. Egy vastag fa törzséhez tapadva igyekeztem láthatatlanná válni; az iskolai könyvtárból kikölcsonzott mesekönyveknek voltak ilyen szereplői. Mentségemül csak azt tudom fölhozni, hogy tizenegy-tizenkét éves lehettem akkor; a helyemen kitartva enyhült az ijedségem, mert a fák között sompolygó alakban egy szomszéd falusi asszonyt véltem fölismerni, aki a kezében lévő késsel hóvirághagymákat ásott ki a levelek alól, a batyujába rakva őket. Otthon a hagymák a melegben pár nap alatt szép szál hóvirágokat növesztettek, a piacon pedig néhány koronát lehetett keresni rajtuk.

Mivel a gyűjtögető hóvirágszedő az erdő ezen részéről a vadat már elzavarta, én is odébbálltam, lementem a Duna-partra. Hatalmas, régen nyesett botlófűzfák álltak ott, egyiknek-másiknak a korhadó törzse nem bírta el a derékvastagságú ágakat, széjjeldőlve jókora pusztítást tettek a környezetükben. A földön heverő ágakat el

lepte a földi szeder indája, ide jártak az őzek csipegetni. Leültem egy vastag ágra, és hallgattam a Duna vizének csacsogását. A dőlt ághalomban ökörszem szorgoskodott, mozdulatlanságom talán megtévesztette, néha szinte karnyújtásnyira megközelített. Környezetemről megfeledkezve figyeltem a kíváncsi szorgoskodót, ám hirtelen a földi szeder alól ismétlődő zörgésre lettem figyelmes, és a meglepetéstől tágra nyílt szemmel bámultam az ághalmazon könnyedén fölfelé kapaszkodó nyestet. Fölismertem azonnal; a távcsöveimet görcsösen szorítva, de moccanás nélkül vártam, hadd kapaszkodjon egyre magasabbra. A dőlt ágon fürgén szaladt egyre följebb, és amikor úgy véltem, hogy már nem kockáztatja meg a magasból a földreugrást, fölpattantam és alatta teremtem, hiszen csak tíz-tizenöt méter választott el tőle. Erre fölugrott a fa legtetejére, lendületből átvette magát egy másik ágra, és megült a hajladozó vékonyka gallyakon. Lázasan törtem a fejem, hogyan lehetne lövésre kapni ezt a ritkán mutatkozó ragadozót. Valószínűtlennek tartottam, hogy addig a fa tetején maradjon, amíg megjárom az oda-vissza utat az erdészházig, hogy a nagyanyámtól elkérendő kispuskával leszedjem őkelmét a magasból. Egyszerű, kézenfekvő ötletem támadt; a kabátomat, a pulóveremet, a sapkámat mind a fa alatti bokrokra aggattam, és versenytempóban rohantam haza. A nagyapám még nem volt otthon, de a nagyanyám sietve előadott beszédemből kihámozta, hogy egy „majdnem” biztos nyest van az Öntés nevű erdőrésztől botlófűzfáján. Ő némileg változtatott az elképzelésemen, a kispuska helyett nagyapám tizenhatosát adta oda, a konyhaszekrény fiókjából pedig elővett három

darab patronot. Jól célozd meg, mert nagyon magasak azok a fák – ajánlotta, de én már az ajtóban toporzékoltam. A patronokat a zsebembe, a puskát pedig a hónom alá csaptam, és rohamléptekkel igyekeztem vissza. A fához már óvatosan osonva közeledtem, és megkönnyebbülve láttam, hogy a nyest kitarzott, ott ült fölgallyazva a fa tetején. Néhány cinke röpködött körülötte, őket figyelte. Megtöltöttem a puskát, úgyszólván alája álltam, hogy minél közelebb legyek hozzá. Gondosan megcéloztam és odadurrantottam. A cinkék elröppen-tek, ágtörmelék hullott az arcomba, de a nyest a helyén maradt. A következő lövésem eredménye is bizonytalan volt, megrökönyödve és csalódottan töltöttem a harmadik patronomat a bal csőbe... A puska újratöltésével voltam elfoglalva, így szerencsém volt, hogy az ereje fogytán lévő nyest a fejemre nem esett; de volt bennem annyi önuralom, hogy a földön vergődő állatot nem lőttem ronccsá. Nagyon büszke voltam a zsákmányomra, a nagyapámnak a nyúzásnál is segédkeztem, jól emlékszem rá, hogy bizony csak három szem sörét találta el a két lövésemből.

Hát ez már nagyon régen történt; amikor ezt az első nyestemet – szép téli szőrméjű, fehér torkú volt – gondolatban újra megvadásztam a derékba tört jegenyefa törzsénél, teljesen kivilágosodott. A szállongó köd a kilátást száz-kétszáz méterre korlátozta, ilyen időben a lesben állás unalmas. A hazatérés gondolatával kezdtem foglalkozni, de elhatároztam, hogy körülnyomozom a leshelyem környékét, megbizonyosodva róla, hogy korábban járt-e a nyest errefelé. Még a leshelyemen állva nézelődtem, hogy a földön heverő jegenyefa fél koronáján nincsenek-e

nyestnyomok, mert a kóborló nyest előszeretettel kutat át ilyen ághalmazokat, de a méteres átmérőjű törzs hótakárója érintetlen volt. Néztem a törés helyén jól kivehető évgyűrűket, az öt centiméteres átmérőjű körtől a széléig, és számítottam, melyik lehet az, amelyiket az apám rókára lesve ülőhelyül használt. Magamba mélyedve gondolkodtam, és a váratlanul hallatszó erős lihegésre azt hittem, hogy kutya közelít a leshelyemhez. Minden eshetőségre számítva a puskámért nyúltam, de akkorra már elszaladt előttem a szántáson a róka. Irányomba érve szagot fogott azonnal, rákapcsolt és egyre távolodott. Nem surrant be a fiatalosba, hanem irány a nyitott határ. Megnyúlva vágta-tott, tisztában lévén a veszéllyel, de én sem voltam rest, három lövést küldtem utána. A róka azonban eltűnt a szállongó ködben. Vártam néhány percet, néztem az előttem heverő kilőtt patronokat, és nem maradt más hátra, mint beismerni, hogy ezt a rókát alaposan elbáméskodtam. Indultam hazafelé, a sikertelen vadászat nyomasztó érzésével. A fiatalos mellett ballagva előkerült az egyik vadásztársam, a lövöldözésem tette kíváncsivá, de a kérdésére csak legyintettem. Nem kenyerem a sikertelenség megmagyarázása, tisztára mosása. Szóltanul tiportuk a havat, a tekintetem szinte gépiesen pásztázta a beszűkült látóhatárt. Alig mentünk pár száz métert, s valami mozdult a fehérségben. Ott a róka - kommentálta Józsi, távcsövezve. Én is élesre állítottam a távcsövem lencséit. Megfogyatkozott erővel, már csak lépésről lépésre küzdött a köztünk lévő távolsággal a meglőtt rókám, sőt az a pár lépés fölemésztette az utolsó erejét is. Felénk fordulva lelapult a teljesen sík terepen. Puskámat a hónom alá kanyarítottam és elindultam feléje, de hogy fölöslegesen ne rémisszem,

bizalomkeltően, mintha el akarnám kerülni. Lőtávolságra érve megálltam, csillogó szeme követte minden mozdulatomat. A megmozduló szél elsöpörte a ködöt, elnéztem a gázlói jegenye felé és világos lett előttem minden. A természet és benne az élet, örök.

Tavaszi

József-napot ünnepeltünk, meghitt családi körben fogadtam a jókívánságokat. Sógorom szintén fölkeresett ezen a jeles napon, hogy némi eszem-izom keretén belül jól kibeszélgessük magunkat. A szórakozásunk színvonalát főképpen a feleségem konyhaművészete emelte, a néhányszori bővítésnek alávetett étel- és süteményválasztékban alig tudtunk észrevehető pusztítást végezni. A gyakori kínálgatásba, a délutánba hajló eszegetésbe szinte belefáradtunk, de én még néhány pohár pezsgő elfogyasztása után valóban jó hangulatban készültem az idősebb József, tudniillik az apám fölköszöntésére. Az idő előrehaladtával azonban a tekintetem egyre gyakrabban kalandozott az idő múlását hangos kakukkolással jelző órára...

(Néhány napja ez idő tájt már puskával a vállamon az „egészen” biztos sikerrel kecsgetető szalonkázóhely felé ballagtam. Sok minden belefér az ilyen tavaszi szalonkavadászatba, a régi bevált, vagy pedig új, reményteljes leshely fölkeresésébe. Nálunk főleg a Kis-Duna közelében vannak a vadászok által eszményinek tartott, szalonkákat rejtő sűrűk. Ezek közelében álltam lesben lehetőleg öreg fák alatt, a napnyugtával szemben, hogy az egyre fogyó lövvilágban húzó szalonkát lövésre kaphassam. Hallgattam a vízfolyás csobogását, s élveztem a leheletnyi neszszel földre hulló nyárfarügyek gyantás illatát meg a nedves föld nyers, tavaszváró leheletét. Ismerős hangok, színek és illatok, mégis az újdonság ere-

jével hatottak. Pedig húzó szalonka többnyire hiányzik ebből az igéző kaleidoszkópból.)

Feleségem észreveszi szótlan elmélázásomat, és megjegyzi, hogy egy napig, vagyis ma, József-napkor a szalonkák el lesznek nélkülem. Eszembe sem jut visszaélni jóindulatú szorgalmával, sem pedig a többi családtag szórakozását elrontani, és már van is újabb beszédtema, legott elmesélem a sógoromnak, hogy milyen hangulatos, de zsákmány nélküli szalonkázásaim voltak a napokban, és természetesen már régebben is, nagyon sokszor. Mert nálunk régi tapasztalat, hogy szalonkavadászat idején az erdőt járva szinte a lábam alól röppen föl három-négy szalonka, de az esti húzáson egyetlen madarat sem látni.

Sógorom értetlenül csóválja a fejét a különös madár viselt dolgainak hallatán, sőt az elbeszélésem annyira fölesigázza az érdeklődését, hogy erőnek erejével szalonkát akar látni, vagyis arra akar rábírní, hogy az autóján rucanjunk ki esti szalonkalesre. Meddőnek bizonyul az eredménytelen les kilátásba helyezése. Összenézünk az öcséimmal, sőt össze is mosolygunk. Ám hadd legyen! A derék sógor azt gondolja, hogy a szalonkalesen „kolbász-ból fonják a kerítést”. Fogom hát a puskámat, néhány patront a zsebembe, és már gurulunk is a határúton. Az utolsó pillanatban a feleségem is csatlakozik hozzánk. Rövid öt-hat perc alatt a helyszínen is vagyunk. Az időpont megfelelő, az esti szürkület bontogatja a szárnyait, takargatja a Duna-parti fákat, bokrokat. Kiszállunk az autóból, leballagunk a fák között kanyargó rövidke ösvényen a vízpart-ra. Tanyázik itt néhány pézsmapocok, őket akarom megmutatni a társaságnak. A pézsmák ilyenkor estére már szorgalmasan rágják a vízbe hajló fűzfabokrok ágait. Ész-

re is veszek egyet, mozdulatlanul üldögél a vízre hajló gallyakon, de amikor a társaim jobban szemügyre vehetnék és elhinnék, hogy valóban állat és nem víz sodorta hordalék, elunja a suttogásunkat; egy csobbanás, és valószínűleg máshol folytatja megzavart vacsoráját...

Nézelődünk, hallgatjuk a vízesobogással tarkított csendet, a puskámat megtöltöm és a vállamra vetve lesek, hát ha megpillantok valami figyelemre méltót, de csak egy bagoly siklik felénk a víz fölött nesztelen szárnyakon. Amikor a közelünkbe ér, fölismerem, dehogyan bagoly, kényelmesen, lassan repülő szalonka! Alig érkezek ki mondani, hogy itt a szalonka, mintha csak arra várt volna, pontosan a fejünk fölött csavarodik ki a partot szegélyező fák között. Éspedig olyan alacsonyan, hogy a fölnyújtott puskacsővel szinte elérhetném. Szembe könnyen meglőhettem volna, sőt utána fordulva sem lett volna lehetetlen, de a mozdulatomat észrevette, vagy talán az ott parkoló autónk látványától megriadva egy váratlan, derékszögű kanyarral eltűnt a bokrok között, a lövésre semmi esélyt nem adva. Szemközt pedig azért nem lőhettem, mert kutya nélkül voltunk, és a márciusi víz nagyon hideg a gázolásra. Érdekes módon mindkét kísérőmnek a szalonka hosszú csőre ötlött a szemébe. Nekem pedig az, hogy a közönség vérszomjas, mind a ketten rám csodálkoztak, hogy a lövés elmaradt. Hanem bennem kellemes, bizakodó bizsergés indult, lám az erdő nem hagyott cserben, messze az elvárásom fölött teljesített. Föllépünk a fák alatti szürkületbe takaródzó autónkhoz, a hazatérés gondolata máris aktuális, de a magasból felénk tartó szürke varjak hangját hallom. Ilyenkor tavasszal keveredik némi szerelmesen lágy zöngé ezeknek a zsványoknak a szem-

telen hangjába, és jól is sejtem, a sűrűsödő homály becsapja a két szürkét. Meglehetősen magasan, a hatalmas jegenyék csúcsa fölött, de az irányunkba tartanak. Bevárom őket a fejem fölé, és nekiveselkedem. Az egyik a lövésemre szétvetett szárnyakkal kalimpál az embermagaságú sűrű fiatalosba, a másiknak, bár nagyon sietős szárnycsapásokkal igyekszik, jól elébe kanyarítok, el is találok tisztességesen, a szárnyait összecsapva hosszú íveléssel, hangos toccsanással esik a Dunába. Nem is törődöm tovább vele, de a leszárnyazottat a sógorom hangos bozóttiprással keresi. A sógor nem vadászember, ám késéggkívül jó megfigyelő, az egyre sűrűsödő homályban előkeríti a szürkét, amely nem tagadja meg erőszakos mi voltát: véresre karmolja és vagdossa a sógor mindkét kezét, amíg sikerül rendesen megfognia. Oda is törtet vele hozzánk, és ilyenformán teszi helyre a dolgot: Józsi, hát ilyen madár a szalonka? Mert úgy néz ki, mint egy varjú! Eltart egy kis ideig, amíg magamba fojtom a rám törő nevetést, és hamarjában nem jut okosabb válasz az eszembe, minthogy rábizonyítok, igen sógor, ez úgy néz ki, mint egy varjú, ilyen a szürke varjú vagy ahogy mifelénk hívják, dolmányos varjú. Most már eszembe sem jut a váratlanul érdekesnek sikeredett lest abbahagyni.

Feleségem az autóban ül, rádiót hallgat, hagyva, hogy vadászszenvedélyemnek hódolhassak. Az igazság az, hogy nagyon sokadszor teszi. Mi pedig a derék, szalonkavadászatra sóvárgó sógorommal elballagunk a három hatalmas nyárfa alatti leshelyemre. Oda is érünk minden fáradtság és sietség nélkül, hiszen alig gyalogolunk száz métert az akácfák alatt álló autónktól. Belépünk a némi takarást nyújtó kökénybokor mögé, előttünk a pár méter szé-

les, határi út néhány összegyűlt víztócsával, rajta túl pedig az erdei fenyves, tölgyes fiatalos. Mögöttünk az alkonyi szürkéségre burkolózó Duna vízének csobogása hallatszik. A leshelyünkről azonban még jól látni a Kárpátok irányába, s a fiatalosból az útra kisurranó rókát vagy nyestet is biztosan észrevenném.

Szokás szerint a szalonkák nem sietik el az esti nászröptüket, bizony egyet sem látunk, hiába az állandó, lankadatlan figyelem. Mégsem nyúlik túlságosan hosszúra a várakozásunk, megérkezik a szalonka a fiatalosból, de nem úgy, ahogy vártam, fönt, felénk húzva, hanem mintha kihajítanak a bokrok közül: sebesen, laposan. Majd leszáll az úton csillámló víztócsa szélére. Nincs messzebb öt-hat méternél, csillogó nagy szemét is látom, ahogy pár másodpercig gyanakodva körbefejelem. Meg sem moccanok, még a szemem is résnyre hunyom, azt pedig végleg nem tudom, hogy a sógor észrevette-e a nesztelenül leszálló madarat; úgy látszik, nem érdekeli őket, ott tipeg előttünk, néhányszor a vizet is meglábalja. Az emlékezetemben jobban rögzült ennek a keresgélő, közeli szalonkának a képe, sokkal inkább jó néhány aggatóra került társánál. Rövid, dermedt tétlenség után ráébredek szalonkavadász mivoltomra, de nagyon közel van a madár, várnom kell, amíg fölrepül, és majd ha megfelelően eltávolodik, rálövök. De a szalonka a legnagyobb örömeire nem siet, keresgél a pocsolya körül, csak a homály sűrűsödik egyre körötte. Belefeledkezve a ritka látvány figyelésébe, későn veszem észre a fiatalos fölött húzó, felénk kanyarodó szalonkát. Átlibben az út fölött, már a nyárfák között álló akácok fölé ér, amikor a hónom alatt tartott puska a vállamhoz ér. A puska vállhoz rántásának a lendületével utána

fordulok, közben olyan erővel könyöklök a derék sógor arcába, hogy a váratlan lökéstől csaknem hanyatt esik, majd az esti homályba belelobban a tizenkettesem torkolattüze, sőt a lefelé induló madárra még egy lövést odahajtok. A lövések hangja elenyészik, a sógor pedig az arcát simogatva megállapítja: megvan, lecsett. Nem vagyok biztos a dolgomban, noha én is láttam lecsapódni a lövés után a szalonkát; de a hibázáskor is váratlan kanyarodással szokta faképnél hagyni a vadászt ez a furfangos madár. Nem előlegeztem fölöslegesen bizalmat a szürke varjú megtalálásáért a sógoromnak; bár ő meglehetősen sokáig keresgélt az akácok alján sűrűsödő galagonyabokrok alatt, végül is az autólámpa fényénél mutathattam meg neki: hát ilyen madár a szalonka! És már gurultunk is hazafelé.

Csak az autóban jutott eszembe, hogy az előttünk keresgélő szalonka felől érdeklődjem. Kiderült, a sógor valóban nem vette észre a közeli szalonkát – sajnos így csak egyedül gyönyörködtem benne. Sötét este lett, amikor hazaértünk; az öcsém elunták a hosszú várakozást, elmentek az apánkhoz, a névnapja alkalmából fölköszönteni. Rövidesen mi is csatlakoztunk a víg társasághoz, és volt nagy ováció, amikor a jókívánságokkal együtt átadtam a szalonkát is. Az öregúr már hosszú évek óta nem vadászott, és bizony meghatódva simogatta a hosszú csőrű madár sörét verte tollait. Az indíttatás a beszédtemához nagyon is kézenfekvő volt, késő éjszakába nyúló régi szalonkázások történetei következtek. Fölelevenedtek az elmúlt szalonkavadászatok emlékezetes eseményei, hangulatai, és a nemritkán sikertelenül végződő történetek is. Sőt, elhangzott néhány vadásztörténet is, szellemesen tréfas csattanóval. Hadd idézzek belőlük!

Jókedvű alkalmi vadásztársaság érkezett a vőki erdész-házba, akik szórakozva akartak pihenni vagy még inkább pihenve vadászni. Az erdő alja fehérlett a hóvirágtól, a bodzabokrokon frissen sarjadt hajtások zöldelltek, az őzbakok öregebbje pedig már szorgalmasan tisztogatta az agancsát. A napsütötte árokpartokon néhol ibolya illatozott, az öreg erdő alatti sombokrok pedig gyönyörű kén-színsárga virágban pompáztak. Szalonka is volt még, az örök késlekedők a csallóközi erdőkben időztek. Kelleme-sen tavaszi időben érkeztek a vendégek: egy magyar diploma-ta a fiával és néhány külföldi kollégájával. A követ-kező napok vadászatainak örömteli tervezgetése késő éj-szakába nyúló beszélgetésben folytatódott, ám a meg-egyezés szerinti hajnali ébresztésük süket fülekre talált. Az álmos társaságból csak a fiatalembert érdekelték a haj-nalban talán húzó szalonkák. Gyors öltözködés, egy korty szíverősítő után irány a Pörzsölt-domb nevű tisztás. Az er-dőben teljes volt a csend, a virradat még váratott magára, csak a mögöttünk ballagó vizsla neszezése hallatszott né-ha. Az öreg tölgyfa közelében egy mogyoróbokor takará-sába állította apám a vendégét, ő pedig vagy száz méterre egy tölgyes fiatalos szélén várta a virradatot; hajnalban húzó szalonkára nem nagyon számított, de bízott benne, hogy szalonka nélkül mégsem mennek haza. Már néhány napja tudott a vadászvendégek érkezéséről, volt ideje föl-készülni a vadásztatásukra. Az ilyen magabiztos tervezge-tésre néha rácáfol a valóság; egy elhibázott és egy lövött szalonka volt a hajnali les eredménye az apám részéről, a fiatalember a legígéretesebb lőálláson sem jutott lövéshez. Szemmel látható vágyakozással cirógatta a zsákmányt, ezért a les végeztével hazafelé menet megpróbálkoztak az

öreg erdő alatti bokros részekben a vizsla segítségével keresni. Azonban a közel kelő, de csapongva repülő szalonkát a vendég mindkét lövéssel elhibázta. Ilyenformán bemutatkozva apám már résen volt, és a következő szalonkába az első elhibázott lövés után besegített. Le is esett, és a vizsla büszkén aportírozta. Ez pedig már a magáé – bizonygatta apám, és a fiatalember némi rábeszélés után hagyta magát meggyőzni; a netán mégis fölmerülő kételkedést és apám jóindulatát egy ropogós tízpengőssel is megerősítette. Hatalmas borralalónak számított ez abban az időben, így az aggatójára került a húzáson lőtt szalonka is; otthon nem győztek csodálkozni a fiatalember szerencsésén és lőkészségén, ámbátor fölmerült a gyanú halvány árnyéka is, mert az apja már évek óta ismerte az apámat, és volt alkalmja a vadásztehetségéről meggyőződni, de egyelőre bölcsen hallgatott. A két hosszúcsőrű látványától föllelkesült társaság alig várta, hogy a reggeli után vadászni indulhasson. Esett is néhány szalonka a délelőtti hajtásokban, a fiatalember is gyarapította a zsákmányát, az apám pénztárcája ismét egy tízessel lett megerősítve, a vadásztársak gyanúja pedig szertefoszlott a szerencsés vadász aggatóján himbálódzó három szalonka láttán. Hazafelé menet azonban kiderült a turpisság, mert az erdei úton ballagva a vadkomló sűrű szövevényéből kivergődő bagolyra a dicséretekkel elhalmozott mesterlövő a szalonka kiáltásra ráduplázott, és sajnos el is hibázta. Dupla baklövés volt ez a részéről, mert hibázott is, de főképpen a baglyot nézte szalonkának; ezt a tévedését csak egy komoly áldomás fejében bocsátották meg neki a társai. Az áldomás nevezetesre sikeredett, aznap már nem is vadásztak, sőt másnap hajnalban sem, de a délelőtti hajtások egyiké-

ben az apám mellett gyalogló külföldi diplomata a magas erdő bokrokkal teleszórt aljában osonó rókát észrevéve, a zsebéből édességet előszedve, sípolva igyekezett őt magához csalogatni. Mivel apám nem beszélt a nyelvén, németül kiabált az előbb meglepődő, majd a cukorkát elhajító és puskájáért kapó, valószínűleg szintén kezdő vagy talán csak alkalmi vadászra. Természetesen későn volt a róka után küldött dupla, hanem a szerencsétlent az egész társaság füttyögetve, cukorkát mutogatva ölte egész nap. Hiába magyarázta, hogy kutyának nézte a közelében sompolygó ravaszdit. Hát ilyen furcsa és ennél fogva emlékezetes vadászélmények is megtörténtek. Egy kicsit ezek közé tartozik a fölelevenített József-napi szalonkázásom is, és úgy érzem, ide tartozik egy vallomás. Nevezetesen az, hogy számomra az év napjai között csak egy van, amikor is, mint minden rendes vadász, puska nélkül járom a vadászterületet. Ez a nap a karácsony napja. Egyébként ha a lehetőségeim engedik, fegyverrel a vállamon járok, és néha az olyan jeles napokon is, mint a névnap, születésnap, sikerül zsákmányt ejtenem. Hát ezekből idéztem néhányat.

Július

Napközben kombájnok, traktorok és egyéb, az aratás-kor nélkülözhetetlen gépek zajától hangos a határ, de éjjel az aransárga szalmával teleszórt tarlókon az őzek násza zajlik. A sutákat körüludvarolják a jó kondícióban lévő bakok, és nem restek a türelmes suták kegyeiért az erőt próbáló összecsapásokban döntésre vinni a természetadta jogot. A tiszta reggeli levegőben az érett gabona, a nagy meleg által állandóan a levegőben lebegő por és az erdő zöldjének az illata keveredik. Ez az egyveleg ugyanúgy hozzátartozik a csallóközi őzek nyári vadászatához, mint a korán kelő gébicsek és feketerigók zsörtölődése vagy vadat elriasztó lármázása.

Alig közelítem meg az erdőt, valamelyik hajnalban kelő kíváncsi rigó máris szorgalmasan riadózza a környéket; ezért megállok néhány percre, körül távcsövezem a határi út környékét, hátha megnyugszik az izgága őrszem. Az út mellett balról aratásra váró búzatábla, jobbról az erdő, a bakot azonban csak az úton vagy az erdőszéli bokroknál láthatnám, de az aprólékos távcsövezés dacára sem veszek észre semmi említésre méltót. Hogy ott enne meg a fene – mérgeledöm az állandóan perlekedő rigóra, és indulok tovább. Alig lépek néhányat, a bokrok alól kilépő borz láttán megtorpanok, a puskám reflexmozdulattal lekerül a vállamról, ám célba nem veszem az előttem ballagó csikósfejűt, pedig alig van tíz-tizenöt méterre tőlem; nem is zavartatja magát, némi út menti séta után visszakanyarodik az erdő bok-

rai alá. Még arra is van ideje, hogy visszafordulva jól megnézzen. Súlyba vágott fegyverrel örülök a ritka találkozásnak; amikor megtorpant, a nyaktövére igazítottam a céltávcső tuskéjét, de eszembe sem jutott meglőni, pedig könnyen számon tartom a lövött borzaimat. Mindössze kettőt zsákmányoltam az évek folyamán, de már nagyon régen, lövés nélkül. Örülök a borzzal történő ritka, véletlenszerű találkozásnak. Lassan, minél kevesebb zajt ütve óvatoskodom előre az út szélén, közben a tornacipőm és persze a lábam is kiadós fürdőt vesz a harmatosodó fűben; zajtalan járásom kifizetődik, őzbak vált át előttem a gabonából a bokrosba. Az idő rövidsége miatt nincs időm az agancsát alaposan megnézni. Óvatosan közelítem a helyet, ahol eltűnt a bokrok között, és szerencsém van, a bak ott torkoskodik a galagonyabokor túloldalán, alig három-négy méterre tőlem, még a fogai őrlését is hallom. Kissé világos, de szép, szabályos hatos agancsa van. Jó kondícióban lévő, középkorú - négy-öt éves legény.

Én az idősebb korosztályból kiválasztott gavallérra pályázok, de mindenképpen érdekes látvány a gyanútlanul csipegető bakot figyelni. Nem is tartóztat föl sokáig a cserkészésben, néhány lépéssel eltűnik a bokrok között. Nagy ínyenc az őz, nyilván egyéb falatokra van gusztusa, és valószínűleg az út közelében sem akar hosszú ideig tartózkodni. Óvatos osonással, lehetőleg az erdőszéli bokrok takarásában igyekszem tovább, de rövidesen kiszorulok az út szélére, mert az öreg erdő kefesűrű fiatalosban folytatódik. Ebben tanyázik néhány suta, őket látogatja az általam már régóta szemmel tartott, vagyis már tavasz óta ismert bak, az én bakom.

Tavasszal, amikor a most learatásra váró búzatábla még zöld volt és a benne tanyázó őzbak szemcsábítóan kiötlött belőle, jó néhányszor megtávcsoveztem a fejdíszét, a korát becsülgetve. Nem volt kétséges, hogy jó közepes, azaz az éremhatárt megközelítő trófeájú öregúr, mert a korát hét-nyolc évesre becsültem. Az ilyen pedig már többnyire alaposan próbára teszi a vadász szaktudását. Ez a korosztály nagyon tud ám magára vigyázni még a pázrás alatt is. Távolról, nehogy megzavarjam, sikerült az útvonalát megfigyelnem, amikor a sűrűben tanyázó sutákkal a fiatalos túloldalán lévő, már learatott gabonatábla tarlóján bőven növvő vadkölest lakmározták hajnalonként, amely még ebben a nagy melegben is üdén zöldellt a múlt évi szalmakazal körül. A tervem most nagyon egyszerű: a sűrű fiatalost megkerülve a gyanútlanul eszegető őzeket megközelítem, és a gondosan belőtt mauseremmel a bakot egy jó lövéssel terítékre hozom. A terv tehát roppant egyszerű, de a fiatalos szélén megállva máris bizonyos probléma mutatkozik. A gyenge, erre-arra tétovázó szél bizony rossz irányba lengedez, ha megkerülöm a sűrűt, valószínűleg csak a menekülő őzek „tükrében” gyönyörködhetek. Ezen tűnődöm, néhány szusszanásra megállva és igazam is van, csak abban tévedek, hogy a jelenlétem távolabb lesz zavaró. Néhány avartipró roppanás és lombsuhogás után a közvetlen közelemben őzbak vágódik ki a fiatalos bokrai alól. Hosszú ugrásokkal a még álló gabonába veti magát. Mögötte alig pár lépésre lemaradva az üldözője igyekszik a nyomában maradni. Egyetlen rántással vállamnál a puska, a céltávcső tüskéje az üldöző hátát, nyakát takarja, de végül is lövés nélkül elengedem. Az első

pillanatokban közel voltak hozzám nagyon, a menekülő egy visszarakott agancsú rövid, vaskos és úgyszólván ág nélküli szárat viselő aggastyán, hanem az üldözője szép, szabályos hatos agancsú, jó néhányszor látott ismerős, az én bakom. Még a nagy rohanás közben is jól tájékozódnak, rátalálnak a tavaszi munkák alkalmával a gépek által vágott csapásra, és a kergetőzés azon folytatódik, rövidesen el is tűnnek a szemem előtt.

Nesze neked, biztos bak – korholom magam, de mindenesetre takarásba húzódok, hátha visszatér az ismerősöm. Várok vagy fél órát, ám a gavallérnak eszébe sem jut a mostanra már verőfényes reggelben hölgytársaságban mutatkozni. A fűvön, a gallyakon, a közöttük feszülő pókhálón a friss harmat gyémántként ragyog az erősödő napfényben. Ám a lelkem mélyén erősödő képtelen gyötör, jól döntöttem-e, hogy a bakot lövés nélkül futni hagytam... Mert az is megtörténhet, hogy a sutáját faképnél hagyva most máshol néz új szerelmi kalandok után.

Megelégetve az eredménytelen leskelődést, óvatosan cserkészve fölkeresek néhány ígéretesnek tartott őzes helyet, ilyenkor, párzás idején alkalmi pihenőket tartva mozog a vad napközben is, miért ne tenné kora reggel. Ilyen megfontolással telepszem föl az erdőszéli magaslesre, előttem learatott gabonatóbla, tarlóján szétszórt szalmacsíkokkal. Észre is veszek két pihenő őzet, kétszáz-kétszázötven méter távolságban lehetnek, a tízszeres nagyítású Zeiss-távcsővel megbízhatóan szemügyre vehetem őket. Bak és a sutája pihennek a friss szalmán. Valószínűleg mozgalmas éjszakát tudhatnak maguk mögött, mert a bak agancskoronás fejét is földre fektet-

ve pihen. A suta ugyan keresgélve eszeget, körüljárja a gavallérját, de mivel az nem hajlandó indulni, visszaheveredik melléje. Van tehát időm bőven szemügyre venni az agancsot és a hordozóját. Az agancs ágvégei nincsenek arra a bizonyos villogóan fehérre dörzsölve és a bak arca és az orrfoltja is fiatalos, nem idősebb négy-öt évesnél, vagyis mindent egybevetve kár lenne meglőni, pedig ugyancsak könnyedén a közelükbe juthatnék az erdőszéli bokrok takarásában.

Mivel az idő nem sűrget, sokáig gyönyörködöm a csendes, idilli képben. Közben természetesen terveket szövök a másnap hajnali vadászatra, az öreg bak kézrekerítési lehetőségét latolgatva. Mert kellemes dolog az ilyen vadászat előtti tervezgetés, ennél már csak egy dolog kellemesebb, nevezetesen a terv valóra váltása, az eredményes vadászat. Hát mindent sorjában.

Másnap a hajnali derengés erősödését már az őzek tanyáját képező sűrű szélén lesben állva várom. A szelem jó és amikor a derengés megfelelő távolságú kilátást engedélyez, óvatosan, lépésről lépésre a fiatalos sarkához osonok, ahonnan láthatom a régi szalmakazlat és a környékét, az őzek lakmározóhelyét. Óvatos távcsövezés és megpillantom őket, eszegetnek mind a hárman. A bak néha szél alá húzódik, és az orrát kecskebakként ráncolva szívja be a suták illatát. A távolság az eredményes lövéshez azonban túl nagy, százötven méterre lehetnek, megfelelő támasz híján legalább ötven méterrel kívánatos közelebb jutnom. Azonnal cselekednem kell, amíg a szürkület elnyeli tarlószelei osonásomat, mert a sűrűben nem juthatok előre, a széle pedig zsinóregyenes, nem nyújt rejtőzködési lehetőséget. Elindulok hát

feljük lassan, gondosan ügyelve, hogy a fejük a zöldet válogatva takarva legyen. Azonban evés közben is körülkémlél egyikük-másikuk, ezért lassan jutok előre; a világosság viszont erősödik, már szabad szemmel is látom őket, de a lőtávolságot bizonytalannak ítélve még közeledni próbálkozom. Az izgalomtól, az erőfeszítéstől és természetesen a vadászláztól meglehetősen nehézkesen fogyasztom a köztünk lévő távolságot. Ám az egyik suta abbahagyja a legelést, moccanás nélkül felém figyel, én pedig a lehető legkevesebb mozgással igyekszem magam lövőhelyzetbe hozni. Guggoló testhelyzetemből leülök, a puskát, a karjaimat a térdemre támasztom és a céltávcső tuskéje máris a bak lapockáján ingadozik. Az a baj azonban, hogy nagyon is kileng, de összeszedem magam, hogy a most már felém figyelő bak a lövést biztosan megkapja. Mindez persze másodpercek történése, és a hajnali csendben hatalmasat dörren a mauserem. A tarlón nagy a kavarodás, jobbra-balra rohanás, de pillanatok alatt fölmérlik a helyzetet és irány a sűrű fiatalos jól rejtő szövevénye. Fölugorva új töltényt ismétlek a csőbe, de a sutákkal együtt rohanó bakra nem tudok lövést leadni, mert a kavarodásban eltalálhatnám valamelyik sutát. Az ötven-hatvan métert megtenni valóban csak pillanatok kérdése, és máris üres a tarló előttem. A becsapódás jellegzetes tompa puffanását nem hallottam, inkább holmi kemény koppanás hallatszott a lövés után, mintha egy öklömnyi kő esett volna az aszfaltra. A keményfába csapódó golyónak van ilyen hangja; a bak mögött néhány akácfa zárja a Dunaparti kilátást, csak nem hibáztam el a mozdulatlanul álló vadat, az akácok egyikét találva el?

Ilyen és hasonló eszmefuttatással töltök vagy negyed-órát, és bizony meglehetősen vegyes érzésekkel indulok a vélt találat helyére; egyszerre enged a bizonytalanságom, a szorongásom, a szétszóródott szalmán ujjnyi széles folyamatos vércsík mutatja a menekülő útját. Teljesen egyértelmű számomra, hogy ilyen bő vérzéssel a bak nem juthatott messze, de hogyan fogom megtalálni a sűrű, áthatolhatatlan bokrosban, még nem teljesen világos előttem. Vagyis lassan a testtel, a sűrű alig pár hektáros, hátha valamelyik vadváltón túljutott rajta. Igen, az első dolgom, hogy a ruhaszagató bokortiprás helyett körbecsapázom az egészszet. Az lesz a legjobb. Amikorra elértem a sűrű szélét, már kész a tervem, úgy érzem, csak idő kérdése, és a bak az enyém. Az elgondolás helyes, a siker, a bakom karnyújtásnyira van, mert ahogy a vérrel bőven teleszórt aljnövényzetet vizsgálom, tekintetem bizony a bakom parádés vörös ünneplőjén állapodik meg. A legszélső bokrokat elérve elfogyott az ereje, a szépen gyöngyözött, hatos aganccsal díszített fejét, mintha csak pihenne, a harmatos fűvön nyugtatja, de a szemét az elmúlás zöld opálja homályosítja.

Percekig állok mozdulatlanul fölötte, az emlékezetembe mélyen belevésődő pillanatok ezek. A sikeres vadászat őszinte öröme ez, mely nincs híjával némi meghatódottságnak sem. Az öröm csillapodtával részletesen szemügyre veszem a zsákmányomat. Az agancsa páros hatos, utólag mérve csaknem négyszáz grammos, a nálunk élő bakok legjavából való, a lövésem is megfelel az elvárásomnak, pontos válllövés, tömören mondva, minden a helyén. Így van ez jól. Már csak az utolsó falat és a kalapomat díszítő töret elhelyezése maradt hát-

ra, meg a három kilométeres séta hazáig, hogy autóval visszatérve a bakot hazaszállítsam. Kényelmes tempóban vágok át a tarlón, a poros úton, az akácok alatt a petrencébe rakott, elszállításra váró széna illata kellemesen fűszerezi a reggeli levegő hűvösét. A derült égbolt kéksége valószínűtlen mélységű, napközben a meleg viszont valószínűleg ismét lehengerlő lesz, de hisz így van ez rendjén. Július van, aratás ideje, és számomra külön érdekessé teszi az eredményes vadászat emléke.

Vadászbalesetek

Vadászattal kapcsolatos írásaimban többnyire azoknak a lövéseknek az eredményét taglaltam, amelyek a kellő pillanatban eldördülve leterítették vagy elhibázták a célba vett vadat. Pedig külön fejezetet érdemelnek azok a lövések is, amelyek a vadász mulasztása, nemtörődömsége, vagy ritkább esetben a fegyver meghibásodása miatt a legváratlanabb pillanatban, riadalmat keltve, testi épséget, netán életet veszélyeztetve hagyják el a puska csövét. Ezen eshetőségek kitapasztalása nélkül is ajánlatos komolyan venni a gyakran emlegetett és éppen ezért elcsépeltnek számító „jelszót”: biztonság mindenkéfelett. Szerencsére a jelentős része ezeknek az eseteknek nem végződik tragikusan, de a sorsokat alakító, netán életet követelő véletlenek közelében tartózkodni, esetleg a hatása alá kerülni megrázó élmény, egy életre szóló keserű emlék és nehezen gyógyuló testi vagy lelki sérülés lehet.

Mivel nagyon régi keletű passzióm a vadászat, az évek folyamán nemcsak vadászkalandban volt részem, hanem sajnos néhány vadászbaleset is emlékezetessé tette számomra a fegyverforgatást. Az első ilyen emlékem szinte egyidős a vadászemlékeimmel. Az apámat kísértem el a házunkhoz közel indított nyúlkörben, persze nem mint hajtó, hanem mint tarisznyacipelő segéderő – hét-nyolc éves lehettem, s én az apám mellett maradhattam mint nézelődő. Szélcsendes, de hideg, hó nélküli idő volt, rövid gyaloglás után a szilvafákkal és akácokkal szegélyezett határi úton álltunk meg, onnét indult a vadászok és haj-

tók alkotta laza lánc jobbra és balra, hogy két kilométerrel távolabb találkozza a kört bezárják és az akkor még nagyon jó nyúlállományból a megfelelő részt kilőjék.

Általában a körben induló vadászok az egyéni vérmérsékletük szerint viselkednek, van, aki alig várja, hogy a vadászat vezetője az indulásra fölszólítsa, van, aki az indulást apró kis trükkökkel késlelteti. Tóni bácsi hozzáállása nagyon közel állt az utóbbihoz. Vastag télikabátjából félig kivetkőzve toporgott a vadászokat a körbe indító apám közelében, de csak addig, amíg a következő puskás indulása esedékessé vált. Mert akkorra már a várakozók legtávolabbi csoportjánál folytatott eszmecsere. Állandó indulási készségét kimutatva már a hosszú csövű lancaster puskájáról a szíjat is leszerelte, a fegyverrel matatva készülődött, de ügyes halogató taktikájával elérte, hogy egyre a szűk létszámúra zsugorodó csoportban várakozott. Apám intésére most már valóban ő következett a sort továbbfejleszteni, igen, máris indulok, kiáltotta, de a besorolás helyett a közeli szilvafa törzsét körülösvő sűrű bokorba tolakodott, hogy folyékony ürülékének szabad elfolyást biztosítson. Ebben a tevékenységében a várakozók csoportjából senki sem akart szemtanúi minőségben részt venni, ám váratlanul a hátunk mögött eldördülő lövésre lettünk figyelmesek, és végtelennek tűnő másodpercekig tétova, tehetetlen mozdulatlanságban meredtünk a földön fetregő, majd vergődve fölállni próbálkozó öregre. A puskája, a kalapja az árokban, ő maga közben az arcát két kézzel törülgetve, térden állva ingadozott. Végem, végem van, nyöszörögte. Akkorra már körülfogták a szerencsétlent, az egyik segíteni akaró lefektetni próbálta, a másik éppen talpra segítésén fáradozott. Kapkodva tépték le

minden ruháját a felsőtestéről, de sebesülésnek, vérzésnek semmi nyomát nem láttuk rajta. Végül a tüzetes vizsgálat eredményének maga a kárvallott Tóni bácsi is hitelt adott, mert az volt az igazság, hogy a véletlenül elsülő puskája lövését a legapróbb testi károsodás nélkül megúsza. Szedegette hát magára a szerteszéjjel dobált ruhadarabokat, de még nagyon reszketeg állapotban volt az öreg, az aprópénz, ha lett volna, valószínűleg hallhatóan csilingelt volna a zsebében. Közben az egyik vadásztárs átadta apámnak az öreg fegyverét, a kakasok leengedve, de a csövet lebillentve, mind a két töltényűrben patron, az egyik természetesen kilőve. Ezzel kapcsolatban viszont Tóni bácsi semmilyen elfogadható magyarázattal nem tudott szolgálni. Maradt hát a föltevés, hogy az öreg a kakast fölhúzta és a vizelés végett a bokorba sietve azt egy beleakadó ág elsütötte. A fagyos földhöz koppantott puskatus is előidézhetette a lövést, esetleg a bokor ágai mellett elhúzott fegyver kakasa az ágban elakadva hátrahúzódhatott és elszabadulva elegendő erővel csapott az ütőszegre, hogy a lövés létrejöhessen. A hosszú csövű puska csőtorkolata a lövéskor alighanem arasznyi távolságra lehetett a kárvallott fülétől, arcától, hát nem csoda, hogy életveszélyben érezte magát. Ez volt az elmélete ennek a váratlan és alapos ijedséget előidéző lövésnek, s a gyakorlati folytatása is nagyon kézenfekvő és egyszerű volt. Amíg a fokozatosan megnyugvó, sőt már némileg magára találó Tóni bácsinak valamelyik készséges vadásztárs néhány korty kisüstivel növelte a még hiányos önbizalmát, apám a kiürített puskára visszacsatolta a szíjat, odaadta az öregnek és meglehetősen hivatalos hangon lezárta a számára is kínos történetet. Kis úr most hazamegy és a történetekről mélyen

hallgat. Az esetet a vadásztársakkal együtt megbeszéljük. Mondanom sem kell, hogy az öregben nem állt meg a szó, mert bár az útja hazafelé vezetett, az első megállója a kocsmá lett, és váratlan, ám jól végződő kalandját előadta a hallgatóságának, természetesen a végsőig kiszínezve, kellő részvétet és elismerést szerezve ezáltal. Ilyenformán a fél falu még aznap tudomást szerzett az öreg végveszélybe került életéről, sőt az alvégen már a halálhírért költöttek, volt hát beszédtema néhány napra; a kárvallott mesterlövő a harmadik féldeci után hosszú ideig kéretlenül is elmesélte az alaposan kiszínezett kalandot.

A következő balesetnek a főszereplője, jobban mondva a kárvallottja én voltam, és ezt a nevezetes eseményt nagyon szívesen mellőztem volna a tapasztalatszerzés mindennapjaiból. Azzal kell kezdenem, hogy tízéves koromban a szüleimtől légpuskát kaptam karácsonyi ajándékba. Nagy szó a saját fegyver egy tízéves fiú életében. Volt már némi gyakorlatom a fegyverforgatásban, de a nagyon is alkalmi puskázás különféle engedélyekhez kötődött, a saját puskámat viszont az apám ígérete szerint bármikor használhattam. A bármikor természetesen azt jelentette, hogy bizonyos, mindenkor betartandó szabályokat megsértenem tilos. Hát eljött a nagy nap estéje, s én olyan óvatosan cserkésztem be a szobában földízített karácsonyfát, hogy bármelyik öreg Nimród sem csinálta volna különben. A puskát megpillantva örömben talán még el is rikkantottam magam; felhőtlen, hiánytalan volt a boldogságom. A puska valóban kifogástalan volt, szépen feketítve, finoman állítható irányzékkal ellátva, viágosbarna, fegyverolajjal beitatott tussal. Az est hátralévő részében fegyverfogásokat gyakoroltam vele, a kipróbálásáról ak-

kor szó sem lehetett, sőt másnap kézbe sem vehettem, mert a karácsony a békesség ünnepe, nem való akkor fegyverrel forgolódni. Bármilyen türelmetlen voltam is, az új szerzeményem a többi lőszerszámmal együtt a szekrényben tartózkodott.

Néhány nap múlva, az ünnepek elteltével birtokba vehettem a büszkeségem, és kedvemre kipróbálhattam, lövöldözhettem vele verebekre, varjakra. A hasznos madarak természetesen tilalom alá estek, ugyanúgy a szomszéd galambjai is, de az igazsághoz tartozik, hogy ezt a tilalmat néha megszegtem. Jól emlékszem egy hosszú fegyverelkobzást maga után vonó esetre, amikor is a házunk fölött kényelmes lassúsággal vitorlázó galambot úgy lőttem bögyközépen, hogy az álmélgodó, majd a nemtetszését hatalmas ordítással kifejező szomszédnak csaknem a fejére esett. Az apámnak egy üveg jó borába került a szomszédi jó viszony helyreállítása, nekem pedig egy teljes hónapig tartó fegyverbevonással kellett fizetnem a parádés lövés miatt.

Nagyon sok kedves emlékem fűződik azokhoz az évekhez, melyek során ezt a puskámat használhattam. Mert kiadósan használtam ám az évek folyamán, sok ezer lövést leadtam belőle, így a szerkezet óhatatlanul bekövetkező kopása is hozzájárult, hogy váratlanul csaknem végzetes balesetet okozott.

Kellemesen langyos kora tavaszi vasárnap délelőtt volt. A régóta nélkülözött napsütés cirógatása előcsalta a téli álomban szendergő legyeket, és néhány méhecske is körülzümögte a rángatókút előtti betonvályú alján langyosodó nedvességet, pedig csak március harmadik napját

mutatta a naptár. A család már a vasárnapi ebéd elköltéséhez készülődött. Anyám az asztalt tiszta terítővel takarta, a konyhaszekrényből a vasárnap használt étkezés darabjait újra áttörölve készülődött, hogy az ebédet tálalja. Apám viszont az addig elodázott borotválkozásra készült, az arcát már beszappanozta és egy üvegpohár belsejében borotvapengét élesített. Engem viszont nagyon csábított a jó idő, és mivel úgy számítottam, hogy a közösen elköltendő ebéd kezdetéig van még némi időm, hát fogtam a légpuskám, néhány szem lószert és indultam ki a kertbe. Azaz mentem volna, de a szomszéd fiú szintén az udvarukon téblábolt, így jókorát füttyentve hívtam, hogy jöjjön mihamarabb, még néhány karlendítéssel is sietésre ösztönöztem. El is indult, és én reá várva megtöltöttem a légpuskát, a tusát a lábam mellé a földre engedve. A következő másodpercben bódító szédüléssel küszködve, hiányos öntudattal térdeltem az udvar földjén, a tenyeremre támaszkodva s értetlenül nézve a földön heverő puskámra meg az előttem gyorsan nagyobbodó vértócsára. Csak lassan tudatosult bennem, hogy megsérültem, hogy a földhöz koppantott puskám elsült és a golyó eltalálta a jobb szememet. Megjegyzem, a lövés hangját nem hallottam, és fájdalmat egyáltalán nem éreztem, csak lüktető forróságot a jobb szememben, mellyel természetesen egyáltalán nem láttam. Föltápáskodtam és bevánszorogtam a konyhába, mondanom sem kell, hogy véres arcommal riadalmat okoztam. Szegény anyám hangos jajveszélésben tört ki nyomorúságos külsőm láttán, és borotválkozó apám is jókora vágást ejtett az arcán a megdöbbenéstől. De pillanatok alatt mozgásba lendültek körülöttem a dolgok; apám hideg vizet öntött a lavórbá, anyám pedig

néhány vastag törülközőt hozott a szekrényből; az igazat megvallva a vízpad fölötti tükörbe nézve magam is megijedtem a látványtól. Görcsösen behunyt szemem mögül széles sávban ömlött a vér, végigfolyva az arcomon, kabátomon, de még a cipőmbé is jutott belőle; egyre növekvő vértócsában álltam, ám a mosdás után az arcomra szorított törülköző a vérzést fokozatosan elállította. Apám csak ez után törölte le az arcáról a vérrel keveredő szappanhabot; kicsit rendbe szedte magát, mert a sebesülésemmel mielőbb kórházba kellett jutnom; gyors megbeszélés következett, mi legyen, hogyan legyen... Legkézenfekvőbbnek látszott Nagymagyarra menni, ott van orvos, aki elsősegélyben részesíthet és főleg van mentőautó, amely a pozsonyi állami kórházba szállíthat. A nagymagyar utat az akkori lehetőségek szerint kellett megoldani: az apám kérekpárjának a csomagtartóján kuporogtam végig a négy kilométeres utat. Sérülésemet szemügyre véve, dr. Sutera, ahogyan várható is volt, a mielőbbi kórházba jutásomat szorgalmazta; amíg a mentőautóra várakoztunk, apám rákérdezett, fogok-e látni a sebesült szememre? A szó nélküli, tagadó fejcsóválásra bizony össze kellett szednem a maradék lelkierőmet, hogy a rám törő kétségbeeséstől föl ne ordítsak. Akkor tudatosult bennem, hogy a hátralévő életemben félszemű nyomorék leszek, hogy valószínűleg föl kell adnom a családunkban nemzedékről nemzedékre szálló erdész-vadász hivatást, a szórakoztató jó könyvek olvasását és egyáltalán, hogy nagyon nagy bajban vagyok. Szerencsémre a mentőautó hamar megérkezett, és fél óra múlva már a pozsonyi állami kórház szemészeti osztályán foglalkozott velem a vasárnapi szolgálatot teljesítő szemorvos. Egy szemtakaró tampon fölragasztása

után néhány röntgenfelvételt készítettek, hogy a lövedék helyéről megbizonyosodjanak; miután kiderült, hogy nem forgok közvetlen életveszélyben, a további teendőket másnapra halasztották. Reggel népes orvoscsoport vett körül a kórházi ágyamon, s főlváltva a szemembe villogtattak apró lámpáikkal; a konzílium után jöttek a nővérek, s mindkét szememet leragasztották. Mint mondták, pihenni, erősödni kell a szememnek, hogy a műtétet jobban bírja. Olyan voltam, mint egy hadirokkant, magatehetetlenül hevertem az ágyamon, a nővéreké etettek, vezetgettek napokon keresztül. Lehangoló, lélekölő, vég nélküli napok következtek, de valójában ezek is segítették a gyógyulásum. A nyolcadik nap reggelén váratlan, örömteli meglepetés ért; a vizitelő doktornő szemembe villanó lámpáját, noha mintegy sűrű sárga ködön keresztül, de láttam; láttam a lámpát tartó kezet, sőt fokozatosan kibontakozott a kórházi szoba berendezése is. Mondanom sem kell, erősödött bennem a remény, pedig a kezelőorvosok nem is föltételezték, hogy a látásom visszatérőben van; a szemem esetleges gyógyulásáról ugyan ejtettek néhány szót, de mert a lövés súlyosan károsította, volt minék gyógyulnia. Az alulról fölfelé irányuló lövés hegyes szögben érte a szemgolyót, s szinte hihetetlen módon nem hatolt a belsejébe, hanem megcsúszva rajta a homloküreg csontjában állapodott meg. A hatalmas ütés azonban kettészakította a szivárványhártyát, és az elpattanó erekből vér került a szem belsejébe, lehetlenné téve a látást. Szerencsére az állapotom napról napra javult, a kezelőorvosomnak is elűjságotam az örömhírt. Alapos kivizsgálás után fokozatosan lekerült a szememről a látást gátló kötés. Mondanom sem kell, hogy az öröm majd szétvetett; sérült sze-

mem olyan mértékben rendbe jött, hogy amikor három hét után elbocsátottak a kórházból, még szemüveg viselésére sem kényszerültem. Hatalmas adag szerencsével, viszonylag olcsón megúsztam ezt a balesetet, de annak a három hétnek a gyötrelme egy életre az emlékezetembe véssődött. Otthon az ügynek részrehajlás nélküli folytatása lett. A balesetet okozó puskát apám a puskaművessel megjavíttatta, és egy külföldi rokonunknak ajándékozta. Mondanom sem kell, hogy a baleset a vadászszenvedélyemet nem csökkentette, ha tehettem, puskáztam, vadásztam tovább.

Néhány évvel később ismét volt egy vadászbalesetem, úgy gondolom, érdemes fölleveníteni. Volt a nagyapámnak egy nagyon régi drótcsovű lancastere. Annak idején, amikor a cseklészi Vadasban teljesített szolgálatot, az orvvadászokkal viaskodva került hozzá a fegyver. Elmondása szerint a tilosban járót észrevéve a kutyáját ráuszítva akarta elfogni, s a terve csaknem bevált. A rárohanó kutyára az orvvadász ugyan rálőtt, de újabb lövésre már nem adódott alkalma, a kutya legyűrte és vadul támadta a földön fekvő védekezőt. Amikorra azonban a nagyapám a bokros, csalitos sűrűn keresztülküzdve magát a helyszínre érkezett, már csak néhány széjjelszaggatott véres ruhadarab és a puska maradt a helyszínen; az orvvadásznak sikerült leráznia magáról a kutyát, és átjutva kerítésen már biztonságban érezhette magát. Az igazat megvallva az ott hagyott ósdi fegyver inkább csak emléktárgy volt; később az apám is kipróbálgatta, de szerinte sem lehetett elfogadható eredményt elérni vele a vadászatokon. Nagyon szórta a sörétet, és nem volt erő a lövésekben. Mint afféle rozsdásodó kellék még megvolt a gyerekkoromban is, és

ha megkértem a nagyapámat, hát töltött hozzá néhány félpatront, azokkal kezdtem a sörétlövő gyakorlataimat. Természetesen csak felnőttek felügyelete mellett használhattam az öreg dupla csövűt; bölcsen előrelátó nagyapám a bal cső kakasát leszerelte, elejét véve az elkapkodott duplázásoknak. Szerinte így már alaposan megszelídítette, s vele tarthattam néhányszor vadkacsahúzásra, sőt az első szalonkámát is ezzel a puskával lőttem. Természetesen nincs szó húzó szalonkáról, hanem egy alkalommal, amikor a Duna-parti bokros alján sűrűn növényező csalánt tiporva próbáltam a lénia végét elálló apám elé terelni a baromfit dézsmáló rókát, váratlanul a közelemben egy szalonka röppent fel, s mivel a lövésem irányába repült, le is esett; büszkén vittem apámnak megmutatni. A szárnyai-ból kitépett ecsettollak azonban idővel elvesztek, az egyéb gyerekkori értékeimmel együtt. Csak a hozzájuk fűződő, szívmengető emlékek maradtak meg.

Ezek sorába tartozik, ha más vonatkozásban is, egy szeptember végi vadkacsavadászat emléke. A Kis-Duna partján álló hatalmas fűzfák lehulló leveleivel már a közelgő ősz üzent, az erdő alját helyel-közzel színes levéltakaró borította, és napnyugtával hűvös, avarillatú pára lebegett az erdő útjain. Tőkésrécék kis csapatokban húztak a főlészántatlan tarlók nyújtotta lakomára, ezekre vártunk az erdőn kívül, nagyapám egy fiatal diófa takarásában, én pedig egy hatalmas, a határ közepén magányosan álló szilfa alatt próbáltam a récékből vámot szedni. Az említett öreg tizenhatos lancastert vittem magammal, és bizakodva vártam az egyelőre még lőtávolságon kívül forgoló récecsapatok húzását. Még jó lővilágnál jött is egy magányos kacska a leshelyem fölé,

és egy kört kanyarítva merevre feszített szárnyakon ereszkedett. Nagyon gyorsan, jellegzetes süvítéssel húzott el a leshelyem előtt, de én sem voltam rest, jó sokat elébe kanyarítva rálöttem, és a zsákmányom jókora tollfelhőt szórva vágódott a földre.

A találat tovább növelte az egyébként sem csekély önbizalmamat, újratöltöttem a puskámat, ami általában úgy történt, hogy mindkét csövet megtöltöttem, és a ki-lőtt patronot kihajítva a kéznél lévő másik, használhatatlan csőből töltöttem újra. Fokozatosan sűrűsödött a szürkület, récék jócskán forogtak a leshelyem körül, de tisztában voltam fegyverem még megbízható hordtávolságával, ami nem volt több húsz-huszonöt méternél – hát vártam türelmesen. Végre egy kis csapat felém közeledett, leszállni szándékozva; alig húztak öt-hat méter magasan. Közelembbe érve máris dörrent a lövésem. Méghozzá hatalmasat. Egyben hatalmas láng lobbant a szemeim előtt, és forró, szűrő ütést éreztem az arcomon. Rémülten dobtam el a puskát, nagyon frissen élt még az emlékezetemben az előző balesetem emléke. Először a tenyeremmel, utána zsebkendővel töröltem az arcomat, és megkönnyebbülve észleltem, hogy vérzésnek, sebesülésnek nincs nyoma. Egyetlen apró karcolás nélkül megúsztam a csőrobbanást, viszont napokig tartó fülzúgás kínozott.

A nagy dörrenés hallatára ott termő nagyapámmal már közösen vizsgáltuk a puskámat. A cső tetején, csaknem középtájon, négy centiméter hosszúságú és fél centi széles szakítás nyílt, alig arasznyira a csövet tartó bal kezemtől. Otthon a petróleumlámpa fényénél tüzetesen szemügyre vettük a hasznavehetetlenné vált fegyvert, és meg-

állapítottuk, amit már régen tudtunk: az egyébként is vékony falú csöveken jól látható horpadás éktelenkedett, ott szakította szét a lövés.

E horpadás keletkezésének a történetét sokszor hallottam. Szolgálatát végző nagyapám a határt járva fölszólított egy trágyát terítő falubelit, hogy a vele a határba kiurranj, ott hol egerésző, hol pedig nyulat űző kutyáját kösse meg. Az óhajt tett követte, a kutyatulajdonos a nadrágjából a szíjat kihúzva a Bodrit a kocsikerékhez kötötte, de a térdére csúszó gatyában nem tudott a munkájával megfelelően foglalkozni, ezért a nadrágszík visszakerült a helyére, viszont az eliramodó kutyát nagyapám minden további nélkül agyonlőtte. Az odarohanó, a kutya kimúlásán, de főleg az emberi méltóságában magát sértve érző, vasvillával hadonászó trágyaterítő jókora ütést mért a védekezésképpen elébe tartott puskára. Mire föl nagyapám a trágyától maszatos csöveket beletörölte a támadó bajuszába, méghozzá olyan erővel, hogy az ordításra nyíló szájából néhány, a bagórágástól elszíneződött, de egyébként egészséges foga is kiesett. Ez volt a csövek behorpadásának a története; a kutyalövés és az utána következő atrocitás a bíróságon folytatódott, méghozzá a nagyapám sikerével, de az már egy más történet. Ez volt hát az előzménye, hogy az öreg mordály elunta a sanyargatást, és alaposan rám ijesztett. Az öreg szende mosolylyal a bajusza alatt kézenfekvő megoldásként felajánlotta, hogy a visszaszerelt bal kakassal ismét üzemképes állapotba hozza az öreg lőszerszámot. Akkor számomra imponáló volt a könnyedség, ahogy túltette magát ezen a kellemetlenségen. Mindenesetre jót neveltünk a bizarr ötleten – a puska végleg használaton kívülre került. Szó

szót követett, oldódott az ijedtséggel vegyes feszültség, s én érdeklődve hallgattam az öreg vadászbalesetekkel kapcsolatos élményeit.

Nagyapám külsőkakasos lancaster puskája szintén gondot okozott egy alkalommal a cseklézi Vadasban. Alig néhány hónapja költözött kevés ingóságával az új szolgálati helyére, amikor is egy éjszaka a házközeli ólban hízókacsák ijedt lármázása ébresztette. Rókára gyanakodott, hát csak lenge pizsamában lépett ki a kamra kis ablakán, természetesen lövésre kész puskával. A ház sarka mögül kikémlelve nem rókát, hanem embert vett észre, éppen befejezték a kacsák áthelyezését a ketrecből egy bőzsákba. Az Állj vagy lövök! fölszólításra bezzeg nekilödtek, természetesen más-más irányba. Nagyapám a lényeket szem előtt tartva a kacsákat cipelő alak után rohan. Sűrűbe érve elvesztette szem elől az üldözöttet, de a rohanás okozta hangok alapján igyekezett a nyomában maradni. Közben a puskájával háritotta félre az útjába kerülő gallyakat. Váratlanul lövés dörrent az ágak szövevényébe gabalyodott fegyverből, és nagyapám meglepetését ijedelem váltotta fel a menekülő irányából érkező hangos jajgatás hallatán. Tehát sebesülés lett a hajsza vége; rövid keresgélés után az ijedten hápogó kacsák is előkerültek, de a tettes sérülése dacára is kereket oldott.

Nagyapám másnap annak rendje és módja szerint a csendőrségen jelentette a balesettel végződő lopás történetét, de orvost, kórházat lőtt sebbel senki nem keresett föl, tehát nyilvánvalóan a sebesülés jelentéktelen lehetett.

Az évek folyamán az ügy feledésbe merült, jobban mondva háttérbe szorították az orvvadászokkal történő találkozások, amelyek néha fegyverhasználatig fajul-

tak... Mint gyakran az életben, a kacsalopásra is évek múltán, véletlenül derült fény. Rokonlátogatás alkalmával a Cseklészen tartózkodó nagyapámat a kocsmában egy itallal megvendégelő ismeretlenről kiderült, hogy nagyon is régi ismerősök. Az elemelt kacsák ürügyén. Meg a tizennyolc szem három és feles sörét kapcsán, melyeket az emlékezetes éjszaka után egy alkalmi felcser bicskával piszkált ki a tolvaj hátából. Gondosan vigyázott rájuk, hogy egy megfelelő alkalommal visszaadja őket – ha lehet, még többet is, természetesen puskából kilőve; az évek folyamán azonban jobb belátásra jutott, és most az eltelt idő által megszépített emlékként csupán beszédtemaként került terítékre.

Nem kell tizennyolc szem sörét ahhoz, hogy maradandó emléket hagyjon; bőven elegendő egy rossz helyre csapódó sörét is. A csenkei gyümölcsösben terveztünk fácánvadászatot azon a novemberi napon, de előtte Csörge alatt hajtottunk meg egy, a gyümölcsös felé, ahol aztán a parádés hajtások következtek. Nem volt nagyobb a repcetábla ötven hektárnál, de fácán nyüzsgött benne tán ezer is. Csapatokban keltek és húztak a gyümölcsösbe, de messze előttünk, egyelőre lövésre nem is gondolhattunk. Néhány vadásztársunk, közöttük Gyula öcsém is, elől oldaloztak, hogy a fácánok ki ne szökdössenek; ők már elérték a madarakat, jó néhány szép lövésben gyönyörködhettem, amíg tétlenül ballagtam a hajtás kezdetén. Néha előttünk is fölröppent néhány, a végsőkig lapuló fácán, sőt, ahogy túljutottunk a hajtás közepén, már mi is egyre gyakrabban lövéshez jutottunk. Egyik közeli vadásztár-

sam a puskája csövével a combig érő, haragoszöld repceszárakat ide-oda hajlítva keresett maga előtt. Észrevette a lapuló rókát, fölé hajolva akarta elejteni, gyors duplát ki is lőtt közvetlen közlelről, csak úgy porzott a lövések becsapódása; de nem talált, mert Róka, róka! kiáltással mutatta a menekülő ravaszdi irányát. A koma tisztában volt a helyzettel, eszébe sem jutott, hogy előre, a gyümölcsös kerítése felé meneküljön, vagy az oldalt álló puskásokat szerencsétlesse a mutatkozásával. Valószínűleg már jó néhányszor végigfutotta a hajtást. De visszafelé törve sem volt szerencséje, a repceszár mozgása elárulta menekülése irányát, és rövidesen két vadásztárs borzolgatta a bundáját, a találatot megállapítandó. Egyre szaporább lett a lövöldözés, némelyik felelőtlen vadásztárs az alacsonyan előre húzó kakasokra is gátlástalanul tüzelt, pedig oldalt álló társaink kétszáz méteren belül voltak, s az már az apró szemű, két és fél milliméteres sörét használatánál is veszélyes lehet. Néhány kakas kelt a hajtás szélén, jócskán túl voltak a sörétlövés határán, de egypár akarnok tűz alá vette őket, persze eredménytelenül. Oldalozó öcsém célba vette ugyan a közeledő kakast, de hirtelen elfordult, és a zsebkendőjét előszedve az arcát törülgette. Azonnal elmúlt a vadászkedvem, legfőljebb remélhettem, hogy nem komoly a baj. Alig győztem a hajtás végét kívárni, utána sietve törtettem a vadászok gyűrűjén keresztül. Gyula szótlanul mutatta a „szerzeményét”. Egyetlen sörétszem csapódott az arcába, de a szeme világát csaknem kioltotta. A jobb szeme alatt csapódott az arccsontba, s onnan lepattanva egy centis véres barázdát hagyott maga után. Nem volt súlyos a sérülés, a véletlennek köszönhetően. Gyula látszólag nyugodtan vadászott tovább, de könnyű

elképzelni, hogy nagyon is felemás érzéssel forgatta a puskát azon a napon. Bár a kedélyek lecsillapodtak, Gyula néhány napig a kék szín összes árnyalatában pompázó monoklit viselt sebesülése emlékére.

Befejezésül pedig hadd idézzem apám fegyverhasználatlaltal kapcsolatos balesetét, amely szintén nincs híjával a mindenkor betartandó szabályok elmulasztásának. Néhány napig tartó havazás után erős hideg következett, de az erdész munkája ilyenkor sem szünetelhet. A favágók irányítása, a vadetetők ellátmányának a föltöltése és a hozzá tartozó feladatok elvégzése nélkülözhetlenné teszi a gyakori erdőjárást. Természetesen a huzamosan szabadban tartózkodó erdőjáró alaposan ki van téve az időjárás viszontagságainak. Egy alkalommal az erdőt bejáró apám az erős hidegtől és a hozzá társuló szélről teljesen elgémberedve, összefagyva érkezett haza. Dermedt ujjait a hajába dugva várakozott az előszobában, hogy némileg használhatóvá melegítve őket, a puskáját kiürítse. Hétlövetű előagyszános ismétlő winchestert használt, s hozzálátva a patronok kisedéséhez, az elébe leülő vizslát félrezavarta, hogy a fegyvert biztonságos irányba, a föld felé fordítva üríthesse ki. A kutya a parancsra engedelmesen a helyére feküdt, de apám reggelit készítő lánytestvére a kamrába igyekezve ellépett előtte, szintén akadályozva apát a tevékenységében. A kamrába belépő húga után alig záródott be az ajtó, amikor apám elgémberedett ujjával a ravaszba kapott, s a mennyezetről a padló irányába tartó puskacső a kilincs magasságába emelkedve eldőrdült. Beleremegett az egész ház, apám letaglózva meredt a kamraajtó közepén tátongó hüvelykujjni belövésre. Meg volt győződve, hogy a kamrában lévő testvérét a lövés eltalál-

ta. Szerencsére a kamra ajtaját rémült gyorsasággal kilökő húa sértetlen volt, pedig az ajtót átütő lövés tégl- és vakolatporral töltötte meg a helyiséget. Lélekjelenlétét visszanyerve a melegedni betérő favágók azon állítását, hogy a házból lövés hallatszott, apám már kategorikusan tagadta. Csak azon csodálkozott, hogy az égett puskapor szagára senki nem figyelt föl. Fölöslegesnek tartotta holmi mendemonda születését, de többé a házba töltött fegyverrel be nem lépett.

Október

Alig egyórás autózás után a stomfai benzinkútnál letérek a Kis-Kárpátokban erdészkedő barátom, egykori osztálytársam otthonához vezető útra. A város utcái még kihaltak, csak néhány, autóbuszra váró alak toporog a megálló környékét megvilágító lámpák fényében. Keresztülhajtok egy, a hegyek tövében szendergő kis falun, és rövidesen Luboš barátom hatalmas lucfenyők alatt álló háza udvarán parkolom le a gépkocsimat. Elmúlt már a vénaszszonyok nyara, és itt a hegyek között kifejezetten hűvös van, a ház mellett csobogó patak tiszta, de nyirkosan hideg levegővel tölti meg a szűk völgyet. Az üdvözlés után Luboš a munkahelyi elfoglaltságára hivatkozva kimentti magát a vezetői szerepkör vállalása alól. Fakitermelés folyik a részlegemen, nagy ilyenkor a lótás-futás, hiszen tudod – dörmögi nem nagy meggyőződéssel. Bemutatja a kíséromet, a vadászterület kiváló ismerőjét, akit egyébként jó néhány éve ismerek. Vadásztunk már együtt a Csallóközben apróvadra, és itt a Kárpátokban disznóhajtáskor tapasztalhattam hozzáértő ténykedését. Most a vadásztársaságunk részére engedélyezett dánbikára vadászhatok a segítő közreműködésével. Fero nemcsak szenvedélyes vadász, hanem alkalmanként szabadidővel bőven rendelkező élsportoló is, valószínűleg ezért esett rá a választás, hogy a vadászatot kísérom legyen.

Rövid megbeszélés után magunkra aggatjuk a szükségesnek vélt fölszerelést, és friss gyalogtempóban indulunk a még sötét erdő útjain. Tökéletes a csend körülöt-

tünk, csak az előrehaladásunkkal okozunk némi zajt. Messze elhallatszana a dámbika barcogása ebben a csendben – valószínűleg messze vagyunk a bőgőhelyüktől. Suttogva a várható esélyekről kérdezem a kísérőmet, de a hallottak nem túl biztatóak. Elmondása szerint nem volt ideje kellőképpen fölkészülni a vadászatra, nem fogunk biztosan megfigyelt bikára vadászni, hanem a barcogóhelyek körül cserkészve választunk ki egy megfelelően szemrevaló agancsot.

Így már jobb színezete van a dolognak. Némileg ismerem is a vadászterületet, a téli disznóhajtások alkalmával láttam itt dām vadat szinte fölös számban. A derengés már az oszlopos bükkök koronájában bujkál, de az erdő alját még szürkesség üli. Fölérünk a hegytetőre, öreg bükkös terület el az út mindkét oldalán, az aljuk ligetszerűen teleszórva mogyoróbokrokkal. Dámbarcogás itt sem hallatszik, ám Fero szerint régi, bevált bőgőhely a környék; érdemes lesbe állnunk.

Berendezkedünk egy terebélyes mogyoróbokor takarásában, magunkra szedjük a gyaloglás alatt fölöslegessé váló, most azonban jólesően melegítő ruhadarabokat. Úgyszólván teljesen kivilágosodik, s valóban megérte várakoznunk: a közelünkben egy dámbika rázendít jellegzetes, rőfögésszerű nászdalára. Nagyon közelinek tűnik a hangja, ám egy ideig láthatatlanul legénykedik; végül a bokrok között mozgolódó tehenci elárulják a hollétét. A leshelyünk jó, a szelünk úgyszintén, a dāmok gyanútlanok, pedig alig vannak távolabb ötven méternél. Végre a bika is megmutatja magát, eddig valószínűleg fekvé pihente ki az éjszaka fáradalmait. Ami engem elsősorban érdekel, az agancsa; meglehetősen közepes, a szárai ugyan

elég hosszúak vagy talán csak hosszúnak látszanak, mert a lapát rajtuk alig kéttenyérfnyi. Könnyen meglőhetném, amint a kacérkodó tehenei között ácsorog, de a döntés joga és persze a felelősség a kísérőmé. A vad már elvonulóban van, amikorra összegzi a látottakat. Gyenge, hadd menjen, találunk jobbat is. A dámok eltűnnek egy hajlat alján lévő sűrű fiatalosban.

Mi is szedelőzködünk, és most már hegynek le, kefesűrű fiatalosok között vezet az utunk; alig negyedórás gyaloglás után ismét elárulja egy bika a hollétét, röfögő hangoskodása vezet nyomára. Fúvel benőtt, jókora tisztásokkal szabdalt a hegyoldal, a szélükön ereszkedünk a hang irányába. Rövidesen észrevevesszük a napfürdőző csoportot, a tisztás szélén fekvő bikát és körülötte három-négy tehenet. Fejdíszre szerint a bika az előbb látott is lehetne, de míg amaz fekete mezben parádézott, ez vörös, fehérrel foltos. Távolabb is esik, száz-százhusz méterre becsülöm a távolságot, a hétszer hatvannégyes mauseremnek nem okozna gondot, valószínűleg egy jó lövéssel sikerülne helyben marasztani. Az aprólékos távcsövezés után mégis kegyelmet kap, Fero szerint a fejdíszre gyenge, de továbbfejlődésre alkalmasnak ítéli, hát irány a következő barcogóhely. Hosszan tartó, gyors iramot diktál a derék vadászczimbora, látszik, hogy kitűnő a kondíciója. Jó egy-órás, futásnak is beillő gyaloglás után mérsékeljük a tempót, patakkaal átszelt völgyfenékre érünk, az oldalak ismét öreg bükkerdővel borítva, aljnövényzet nélkül, csupán frissen hullott levélszőnyeg borítja, és a ritkán álló törzsek akár százméteres kilátást is engedélyeznek. A patak egyhangú, halk csobogása elnyeli az erdő neszeit, a társam kiváló hallása azonban kiszűri a számunkra érdekes, sőt kí-

vánatos dámbarcogás távolról érkező, leheletnyi hangját. Az én hallásom bizony jóval gyengébb vagy legalábbis gyakorlatlanabb, jó száz métert megyünk a hang irányába, amikor kétséget kizáróan felismerem a dámbara barcogását. Rövid gyaloglás után azonban a vadászterület határát képező erdei úthoz érünk. Fero ugyan biztat, hogy az ott szolgálatot teljesítő erdész jó barátja, és a bikára ugyan nem vadászhatunk, de megnézhetjük. Bennem viszont tudatosul, hogy már jól benne járunk a délelőttben, és annak ellenére, hogy nagyvadat megfigyelni is élmény, ama véleményemnek adok hangot: vadászva nézelődünk.

Visszamegyünk tehát és folytatjuk az utunkat a patak folyásához igazodó ösvényen. Kísérőmet lehangolta a minden diplomatikusan hangzó nélkülöző észrevételem, néhány percig szótlánul ballagunk, de a hegyoldalból az ösvényünkre ereszkedő és felénk közeledő dámbara látványa fölgyújtja bennünket. Alkalmas vastag fatörzs takarásába húzódunk, távcsöveinkkel alaposan szemügyre vesszük az egyre közeledő gavallért. Tehenek nélkül, úri nemtörődömséggel, meg-megállva ténfereg, én már lekuporodva, lövésre készen, szabad szemmel gyönyörködöm benne. Nincs messzebb hetven-nyolcvan méternél. Az agancsa szemrevaló, az eddig látottaknál erősebb. Egy véleményen vagyunk a kísérőmmel. Halkan súgva lövésre biztat. Óvatosan, kerülve a fémes kattanást, kibiztosítom a puskámat, és a fa törzsén megtámasztva a céltávcső tuskéjét az álla alá, a nyakára vezetem; már azon vagyok, hogy odagyújtsak, mostanra a távolság alig ötven méter, de a bika elunja a céltalan ácsorgást és jól hallható nyögéssel leheveredik. Fekvő nagyvad lövését tiltja a vadászetika, és az ilyen közeli, mozdulatlanul szendergő vad lelövése

nélkülözné a vadászat minden kívánalmát. Elkieseredne vadászszívem, ha bármikor is eszembe jutna elejtésének története. Valami nagyon hasonlót gondolhat Fero is, mert hirtelen változtat a véleményén. Ne lőj, még fejlődni fog, hagyjuk.

Bebiztosított puskám a vállamra kerül és pár perces gyönyörködés után előlépünk a bükkfa takarásából, hogy folytassuk utunkat. A bika nekilődül a hegyoldalnak, és néhány másodperc múlva elhalkul ügetésének nesze. Pár száz méter után letérünk az ösvényről, és nekifordulunk az emelkedőnek. Talpunk alatt ropog a száraz levél, nem sok értelmét látom a cserkelésünknek. Szép az ilyen öreg bükkerdő, a kifogástalan, sudár, ezüstsín törzsek, a barna levéltömeg a közbe bőven szóródott makkal kedvelt tanyája a dámnak, és a nyomok, túrások alapján könnyen kikövetkeztetem, hogy a vaddisznók is szorgalmasan látogatják a csemegét kínáló erdőaljat. Nézelődöm, a túrások alapján jól kivehető vadnyomok nagyságából próbálok a gazdájuk milyenségére következtetni. Csak felületessen figyelek haladásunk irányába, de ha történetesen csupa szem vagyok, valószínűleg akkor sem veszem észre a közeledtünket már bizonyára az indulásunk óta éberrel figyelő dámbikát. Vagy netán napfürdőző pihenése közben leptük meg? Egy biztos, ahogy a sekély mélyedésből fölkelve a hegyoldalnak indult; az első pillantásra szembe-tűnt, hogy a trófeája nagyságrenddel erősebb az eddig látottaknál. Ha megáll, lödd – jött az utasítás, de világos volt előttem, hogy az alig száz méterről fölriasztott vadnak esze ágában sem lesz megállni, bár a ritkán álló fák között távolodva a mauserem teljes tárját rálőhettem volna. A céltávcső tüskéje a nyakától a faráig végigpróbálgatja,

amíg eltűnik a dombtetőn. Hát ez bizony nagy falat lett volna! Elébe vágva az eseményeknek, a helyi vadásztársaság egyik tagja a barcogás utolsó napjaiban terítékre hozta ezt a kiváló, ismert bikát, és a következő évben Nyitrán megrendezett országos vadászati kiállításon megkapta az aranyérmet. Amíg a domb tetejét elérjük, megbeszéljük a látottakat, kísérom a trófeát mindenképpen érmesnek ítéli, én pedig meglehetősen lehangolva bólogatok az eszmeftuttatására.

Odafönt egy kidőlt fatörzsre telepedve tarisznyát bontunk, és evéssel csillapítjuk az izgalmunkat. Hideg kacsasült, aranszínűre pirított tepertő puhára sütött kacsamájjal, végül pedig ízlés és befogadóképesség szerint puhára főzött és gyengén füstölt szalonna a kínálatom. Fero, városlakó lévén, fejét csóválja a pazarlás látán, de számomra dámvadra vadászni ünnepnap a javából, illik, hogy megadjam a módját; az is az igasághoz tartozik, hogy a háztájiban nevelt baromfi számomra sokkal elfogadhatóbb a húsipar dobozott vagy füstölt termékeinél. Komótosan eszegetünk, majd a bicskáinkat becsattintva lustálkodva pihenünk vagy fél órát. Bennem ugyan újra ébredezni kezd a vadúzás utáni vágy, de rövid kitérővel a kísérom közeli hétvégi házához indulunk, hogy az étkezésünket teázással fejezzük be, sőt pár órás pihenőt tartunk.

Utunkat egy völgynek tartó nyiladékon folytatjuk, jobbról sűrű bükkös fiatalos, balról öreg lucfenyves áll, helyel-közzel megszakítva bokros, szederindás tisztásokkal. Jó tempóban nyújtjuk a lépést lefelé, és szinte belegyalogolunk a fenyves szélén turkáló, majd szerteugró vaddisznók vegyes kondájába. Két koca és jó né-

hány malac nyargal körülöttünk. Az egyik malac megtorpan egy kiszáradt bokor mögött, azt kapom célba, de a kapkodva, szinte célzás nélkül odadobott lövésem teljesen elhibázza. A dörrenésre ismét jókora riadalom, ide-oda futkosás támad, előttünk a lénián megtorpanó malacra a kísérőm hajt oda egy gyors lövést, ám a bányún bennünket bámuló süldő sértetlenül menti az irháját; jól látom a lövés becsapódását, a mellső lába mellett csapódik a földre. Erre a dörrenésre bezzeg észbe kap a társaság, másodpercek alatt eltűnnek a puha tűlevelekkel borított erdőaljban. Az én lövésemet egy vastag főtörzsben találjuk meg; mindkét lövésünk ékes példája az elkapkodott, kihasználatlan lehetőségnek. Ehhez valóban nincs mit hozzáfűzni, vigyorogva konstatáljuk a felsülésünket.

Teázásunk nem is nyúlik túlságosan hosszúra, alig egy óra múlva ismét az erdőt járjuk, még hozzá a hétvégi házak közelében barcogó bikára cserkelünk, állítólag évek óta használt barcogóhelyen hangoskodik. Meg is találjuk rövidesen, nagyon sűrű gyertyános fiatalosban nyögdéssel, néhány tehén forgolódik körülötte, de a bikának csak az ide-oda imbolygó agancsát látom. Közéltetni próbáljuk, ám a tehének észrevesznek, néhány roppanás és eltűnik az egész csapat; igaz, nem mennek túl messzire, néhány perc múlva ismét halljuk a bika barcogását, rá is cserkelünk, de a tehenei éberek nagyon, a bikát már megpillantani sem sikerül, végleg eltűnnek a közelünkben.

Mély erdei úton ismét hegynek indulunk. Meglehetősen hosszúra sikeredik a menetelésünk, nem látunk, nem is hallunk dämvadat, az utunkat mindkét oldalról sűrű fi-

atalos szegélyezi, minimális betekintést engedélyezve a fürkésző tekintetnek. A mélyút fokozatosan alig járt csapássá szelídül, és amikor azt hiszem, hogy már a háborítatlan mély erdőt járjuk, a fiatalost fölváltó magas erdő fái alatt hétvégi házakat pillantunk meg. Néhány kutya fogad bennünket, mérges csaholásuk barátkozó farkcsóválásra vált, a kísérőmet ismerik, így utunkra engednek. Nem ismerem a vadászterületnek ezt a részét, nem tudom, hányadán állunk a vadászattal, lehet, hogy faluszéli talponállóban állapodunk meg. Itt kell megemlítenem, hogy a vendéglátóm vadászterülete meghaladja a négyezer hektárt, hegyvidéki erdő úgyszólván az egész, bolyonghatunk benne kedvünkre. És semmi aggodalom, szó sincs holmi sűrűn lakott településről, az erdő mélyén vagyunk, még hallatszik a csendet néha megzavaró kutyaugatás, mégis két ácsorgó dámbikát veszünk észre. Az egyikük vörös, foltos, a másik fekete, mégis békés egyetértésben sétálgatnak az öreg bükkfák ritkán álló törzsei között. Menteseek a fajfenntartás ösztönével járó erőfitogtatástól, hangoskodástól, jó kondícióban lévő, kényelmeskedő sihederek. Az agancsuk nemhogy a lapátos, de még a kanalas szintet sem éri el, a kísérőm mégis egyikük meglövésére biztat. Kérdésemre, hogy a lelövés az engedélyem terhére írandó vagy netán ráadásként értendő, nem tud egyértelmű válasszal felelni, ezért a puskám ismét kilövetlen marad. Pedig alig hetven-nyolcvan méterről kínálják magukat. Otthagyjuk hát őket, de alig indulunk el, az egyik bükkfa tövéből muflonkos bukkan elő és igyekszik elfelé tőlünk, ám nem a szokásos rugalmas szökelléssel; csak botladozó vánszorgásra telik az erejéből. A bal mellső lába tehetetlenül, harangnyelvként ka-

limpál. Pillanatnyi tétovázás után a kísérőm fölszólítására célba veszem, és az eddigi jóleső csendet darabokra töri a mauserem lövésének hosszú morajlása. Visszafogott örömmel ballagok a leterített vadhoz, hogy megszemléljem a nagyon is félkész csigáját. Meglehetősen széles állású a szarvak terpesztése, a hosszuk alig haladja meg az ötven centimétert. Lövésemmel a további vadászati lehetőség véget ért; a kost kizsigereljük és dorongra kötve az autóval járható út közelébe cipeljük. A felhőtlen égbolton már számos csillag ragyog, amikor a Luboš barátom udvarán álló hűtőhelyiségbe berakjuk.

A következő hétvégén nem tudtam a vadászaton részt venni, és rá egy hét múlva már véget ért a dámvadak násza. Az erdő csendes volt, akár a falu farsang után, a bálozók a fáradalmaikat pihenték, a sebeket gyógyították. Egyetlen dámbikával találkoztunk az erdőt járva, de annak a küzdelemben az egyik agancsszára a szemág fölött letört, a kísérő erdész lebeszélte a meglövéséről, bízott benne, hogy jobbat találunk. Nem találtunk sem jobbat, sem rosszabbat, azt az egy bikát láttuk az egész napos cserkélésünk alatt. Így aztán dámbika elejtése nélkül fejeztem be a vadászatot ezen a kitűnő nagyvadas területen.

Az őzbak

Rövid, langyos éjszakák után a harmatdús, hűs hajnalokat a hihetetlen töménységű akácillat édeskésen idegzsongító áradata önti el. A frissen kaszált rétek száradó szénáját fehér takaróként borítja a már hervadtan lehulló virágok tömege, és az árokpартokon a gyorsan érő vadeper kívánatosan pirosuló fürtjei kínálkoznak. Bár a vadeper nekem is kívánatos, az öreg botlóakáccal ritkán, szinte parkszerűen díszített réten szívesen tartózkodó vad közül főleg a fácánok csipegetik, igaz, ők inkább a hangyabolyok hiányában. A reggeli harmattól csatakos bundájú nyulak is szívesen szárítják és szedik rendbe itt a külsőjüket, az őzek is előszeretettel csipegetik e részen az elérhető akáclombot és a galagonyabokrok gyenge hajtásait. Könnyen megközelíthető magaslest építettünk az egyik terebélyes akácfa koronájába, s én már-már bizalmas ismeretségbe kerülök a reggelenként napfürdőző vaddal. Minden alkalommal van látnivaló, a számomra mindenkor érdekes vadmozgás a vadászterületünkön kárpótol a vadászat sikertelenségéért; ugyanis a reggeli lesek hűn óhajtott zsákmánya, az itt tanyázó kapitális őzbak dörzsölt következetességgel kerüli a velem való, számára nemkívánatos találkozást. Magyarán, hiába a viszonylag jól áttekinthető terep, a bak hihetetlenül éber és bizalmatlan: mindig a biztos lövés határán túl mutatkozik, vagy mély hangon riasztva szidalmaz a zavarásért.

A napokig tartó eredménytelen kísérlet egyre konokabbá tesz, egyre kívánatosabbá teszi a kézre kerítését,

de belátom, hogy ajánlatos lesz néhány nap zavartalan nyugalmat biztosítani számára. A gyakori zavarás az eddig biztonságosnak hitt tanyája elhagyására kényszerítheti ezt a hat-hét évesre becsült, a létért folyó küzdelem során bő tapasztalatokra szert tevő bakot. Néhány napig mindenesetre nem látogatom a tanyája környékét, van több lövésre érett bak is a vadászterületünkön, bár ezzel a csodabakkal nem vehetik föl a versenyt.

Rövidesen kiderül az is, hogy a nyugalmat biztosítani akaró jó szándékom nem érte el a célját, mert nem vettem számításba a vakáció kezdetét: a romantikus, szabadságra vágyó ifjúság agyonjárja a vad által kedvelt erdőrészt. Néhány nap múlva az állandó jövés-menés láttán úgy döntöttem, hogy átmegegyek a mintegy fél kilométer távolságra lévő másik magaslesre. A lenyugvó nap még nem érintette a Kárpátok gerincét, amikor elfoglaltam a helyemet az új, remélhetőleg nyugodtabb, de megítélésem szerint sokkal esélytelenebb magasles ülőkéjén.

Elöttem gyommal combig benőtt, a mezőgazdasági művelés alól kivont tizenöt hektáros tisztás, mögöttem pedig akácos, kőrises öreg erdő, sűrű bodzabokrossal az alján; jó vadrejtő sűrű ez, lehet, hogy az öreg bak a sok zavarás miatt ide tette át a tanyáját. Persze rejtőzködhet a magas gyomban is; az új leshelyem megválasztása mellett szól, hogy a figyelt bak eredeti tanyáját is szemmel tarthatom innét, bár meglehetősen távolról. Egyelőre azonban nem sokat látok, a nyugvó nap szemembe szórja sugarait; csak a tisztás, jobban mondva a gyomos terület száz-száz-húsz méterre kanyarodó szélét figyelhetem. Kényelembe helyezkedem hát a leshelyemen, a puskámat letámasztom,

a távcsövet a padra, a kezem ügyébe teszem, berendezkedve a várakozásra...

Ám határunk ezen része sem nyugalmas; a tisztás szélén két iskolás tapossa a terepjáró kerékpárja pedálját a leshelyem irányába. Hangosan örvendeznek egy elugró nyúl láttán, percek alatt körülkerekezik az erdővel szegélyezett jókora tisztást, majd végre csend lesz körülöttem.

Öt magaslest építettünk a tisztás peremén az ígéretesnek tűnő helyekre, sorra megtávcsövezem őket, tőlem alig háromszáz méterre Karsci öcsém gallyazott fel az egyikre; a kivételes bakot ő is jól ismeri, és a leshelye szintén esélyes: a közelében apró erdei tisztás szorul a bokros közé, az őzek szívesen legelésznek rajta. Elfordulok, hogy kéméljem a szememet a lenyugvó nap sugaraitól, s ekkor a magasra nőtt gyomból kifelé igyekvő rókát pillantok meg; fölfüggesztve a mauserem, céltávcsövének tüskéje máris a megfelelő találati pontot keresi rajta. Oldalt poroszkál a koma, kicsit a szügye elé irányzok, a következő másodpercekben jókora poroszlop lövell mögöttem a magasba, valószínűleg jut belőle az alatta heverő rókára is; új töltényt ismétlek a csőbe, bebiztosítom a puskát és az ágvillába támasztom. Hát ez gyorsan ment, a biciklisták alig öt perce kerekeztek hazafelé a határi úton. A róka kitűnő hallásával pontosan követhette a távozásukat, és veszélytelennek ítélve a helyzetet, előmerészkedett biztos rejtekéből; most mozdulatlanul, a leszálló szürkület lehetfinom fátylával takarva fekszik a földön.

A lövésem visszhangjával együtt enyészett el a leshelyemhez fűződő nem túl vérmes remény, hogy az öreg bakot kézre keríthetem; de szándékom szerint kitaratok az est leszálltaig. Jólesik a csendes üldögélés az eredményes lö-

vés után; a rókát, ha van esély az elejtésére, mindenkor figyelmes fogadtatásban részesítem; lőttem is belőlük az évek folyamán közel százat.

Az egyre sűrűsödő szürkületben már hazafelé indulnék, de Karcsi még kitart a leshelyén, nem akarom zavarni, hát maradok; jobb híján az erdőszélen alacsonyabbra nőtt gyomszegélyt távcsövezem. A tizenhat-szoros nagyítású távcsőben jól kivehetően őzet, mégpedig bakot veszek észre, a gyomszárak friss hajtásait csipegetve kóborol előttem, alig ötven méterre a leshelyemtől. Nincsenek rossz tapasztalatai a puskadörrenéssel, a fiatal korosztályhoz tartozik, az agancsa még a fülmagasságát sem éri el, csupán ujjnyi nyársak. Az itt-tartózkodása szerint nagy a valószínűsége, hogy az öreg tanyája máshol keresendő. Érdeemes volt hát a rókának odagyújtani. Közelgő rendezvényére szüksége van a vadásztársaságnak, mégpedig sürgősen, egy őzbakra, hát itt az alkalom az elejtésére, de mint általában, most is húzódozom tőle, hogy könnyen meglőhető, esélytelen vadat zsákmányoljak. A bakocska nem könnyíti meg a dolgomat, ráérősen ténfereg a leshelyem körül, nem lövöm meg, pedig a fényerős céltávcsőben megbízható célpontot mutat. Jól tudom, hogy ezt a ráérő ifjoncot itt bármikor könnyedén megtalálom, ezért végleg elállok az elejtésétől. Egyelőre. És jól is teszem, mert a tisztáson végighasít Karcsi springfildjének éles csattanása. Távcövemben látom, hogy lekászálódik a leshelyéről, de a zsákmányát már nem ismerem föl; talált-e egyáltalán a lövése, nem tudom, mert a golyó becsapódását nem hallottam. A bakocskát a lövés nem zavarta el, bár mozdulatlaná meredve feszülten figyel, s csak a leshely-

lyemen motoszkálva, a lemászáshoz készülődve ébred a veszély tudatára, és surran a bokrosba. Odaérkezésemkor Karcsi a leshelye alatt ácsorgott. Mivel nem látom az őzet, rákérdeszek: Na, hol a zsákmány? Megvan – közli szűkszavúan. Elindulunk a les alatt vezető úton, és alig negyven méterre a lestől az út közepén fekszik a bak. Sűrű már a homály, de az állat fejét fölemelve biztos vagyok benne, hogy ilyen bakot már régen lőttek a környékünkön. Vastag, szabályos hatos agancsa megfelel a legigényesebb követelményeknek is – súlya négyszázhusz gramm körüli.

Mondanom sem kell, hogy az öreg bak elejtésének a gondja megoldódott. Más bak után kellett nézнем. Ki is szemeltem magamnak egy hároméves, könnyű agancsú gavallért, az ő tanyája messze esett az erdőtől, jókora kukoricatábla volt az otthona. Korán learatott repcetarlóra járt ki reggelente pihengetni, szárítkozni, a határi útról távcsővel szemügyre vehettem; nem zavartatta magát, az ismerős járt úton megszokta a mozgást és a köztünk lévő fél kilométeres távolság megnyugtató biztonságot jelentett a számára...

Már másnap reggel megpróbálok a közelébe jutni, a Duna-parti keskeny akácok alatt kényelmes gyalogút vezet a tanyája irányába, legalábbis az úttól való távolságot a felére lehet rövidíteni rajta. Gondot okoz azonban a pihenő bak felé lengedező szellő, mert minél inkább csökkentem a köztünk lévő távolságot, annál nagyobb a valószínűsége, hogy szagot kap; ám mindenképpen érdemesnek tartom kipróbálni ezt a lehetőséget. Gondosan kerülve minden árulkodó ágroppanást óvatoskodom az ösvényen, egészen addig, amíg a bak be-

cserkészése megkívánja. Utána következik a neheze: sűrű bokrosan és méternyi magasra növe csalánon elérni a tarló szélét. Ügyelve minden láb alá kerülő kis gallyra, a csalántól alaposan összecsispve, viszonylag csendben el is érem a tarló szélét, lekuporodom a barázdába, és kifulladás bár, elégedetten nyugtázom, hogy a bak továbbra is a tarlón fekvé heverészik. Nincs időm azonban, hogy megpihenjek, valószínűleg az irányába lengedező szellő az árulómmá válik, mert föl pattanva máris nyújtja a lépést a kukoricás felé, és ezzel föl adta nekem a leckét, de nagyon. Néha ugyan megáll néhány másodpercre, de a köztünk lévő távolság megfontolást kíván; kétszázhusz-kétszázötven méterre becsülöm a távot, és szilárd támasz híján, ültömben, térdemre támasztott karokkal, a kúszástól meg az egyre fokozódó izgalomtól ingadozó puskával visszafogom a löhetnékemet, és ebadtázva bár, a bakot lövés nélkül elengedem.

Visszaballagok az útra, közben másnapra eredményesebbnek ígérkező tervet kovácsolok. A kukoricatábla túlsó szélén, a Dunától vagy fél kilométerre néhány vénségtől roskadozó jegenyefa tengődik egy lapos fencékén, alattuk sűrűre nőtt bodzabokrok az elmaradhatatlan csalánnal. Oda igyekszem, hogy a helyszínen győződjem meg róla, érdemes-e ott leshelyet kiválasztani. Ha a szél iránya állandó marad, legalább azzal nem kell bajlódnom, de a távolság onnan is túlhaladja a biztos lövés határát. Mindent egybevetve, az egyik bokor alá a jegenyétről letört ágakból jól rejtett és meglehetősen kényelmes lesülést eszkábálok, és másnap a virradat de rengését már ott várom.

Az előző napi zavarásomat a bak elfeledte, távcsőn keresztül észreveszem a magasra vágott tarló fölé emelkedő agancsos fejét. Ez eddig rendben is lenne, de messze van tőlem, talán háromszáz méterre, a biztos lövés határán reménytelenül túl. A szelem kifogástalan, várok hát néhány percet. Verőfényes, a harmateseppeket a szivárvány színeiben ragyogtató napkeltében gyönyörködöm, a bak továbbra is kényelmesen pihen a fekvőhelyén. Én viszont lázasan gondolkodom; innét tüzelni egyenlő a biztos hibázással, s bár a puskám kétszáz méterre van belőve és megfelelő támaszt is készítettem letört ágakból, elvetem ezt a lehetőséget. Kibújok a les helyemről, és a sekély laposban hétrét görnyedve megpróbálok a bak közelébe jutni. Öt-tíz lépésenként megtávcsövezem, egyelőre gyanútlanul bóbiskol. Ötvenhatvan méter után azonban a lapos jelentéktelen barázdává fogy, amely legföljebb egy nyúl számára jelenthet búvóhelyet. De most már mindegy, csak óvatosan előre! A nyitott tarlón nem sokat fogyasztok a köztünk lévő távolságból; a heverésző bak valószínűleg meglát vagy a vastag szárú tarló ropogása válik árulómmá. Már fektéből felém figyel, azonnal mozdulatlanná merevedek, de hiába: fölkeltettem a gyanúját. Percekig nem mozdulok, ám a bak nem hagyja annyiban a dolgot. Fölpattan fektéből, és kényelmes futással rövidesen eléri a kukoricatábla szélét. Ott vonul el díszelegve előttem, de a kétszáz méternyi távot a mozgásban lévő vadra sokallem, nem lövök; aztán kiderül, hogy a bak inkább kíváncsi, mint gyanakvó, mert elérve a rejtekhelyét nem tűnik el benne, hanem a szélén elindul az irányomba. Centiméterenként emelem a puskát, a köztünk lévő tá-

volság már kétszáz méter alá csökken, és a bak egyre közeledik; attól tartok, hogy bármely pillanatban észrevesz. Amikor megáll, odalövök. A könyököm a térdemre támasztva, érzésem szerint pontosan céloztam. Úgy látom, hogy a bak a lövés után lehúzza magát; rövid pillanatokra, amíg a céltávcsővel figyelem, mintha a fara megrogyott volna. Reflexmozdulattal új töltényt ismételtek a csőbe, és átgondolva az első találatot nagyon úgy néz ki, hogy a lövésem hátracsúszott. Üldögélve várok néhány percet, Pista barátom díjnyertes, vérebvizsgával rendelkező német drótszőrűjében bizakodom, hogy a bakot a kórórengetegben megtalálja. Már indulni akarok, hogy a találat helyét szemügyre vegyem, de a vadászatom nem várt módon folytatódik; a bak a szó legszorosabb értelmében a fejét a kukoricásból kidugva körbeleskelődik, s engem ismét nem pillant meg. Előbújik, és kényelmes futással, közvetlenül a kukoricaszárak mellett felém közeledik. Céltávcsővel kísérem a mozgását, s amikor megáll, ismét odagyújtok. Lövésemre felém fordul, s szinte szoborrá dermed, valószínűleg elmenekülne, de mögötte, a Duna-parti fák között hosszan morajlik a lövésem visszhangja, így tétovázik néhány másodpercet, hogy menekedjen. Én is megdermedek, a hibázásom teljesen nyilvánvaló, ám hamar föleszmélek, villámgyorsan ismételtek, és a céltávcső tüskéje a szemközt álló bak szügyén állapotodik meg. A találat hanyatt löki, de néhány lépéssel bevonszolja magát a zöld ingoványba. Nagyon gyorsan játszódtott le az egész, és bennem a lehangoló, nagyfokú értetlenséghez bizony jó adag szégyenérzet is társul. Nézegetem a melletttem heverő, csillogó rézhüvelyeket, ez a három kilőtt

töltény igencsak silányítja a lőtudásomat; pedig a hiba máshol, az előkészületben keresendő. A helyszínen még csak lehetőségnek tartom hajnali készülődésem figyelmetlenségeit, ám otthon kétséget kizáróan meggyőződhettem róluk...

Hajnalban kíméletes csendben szedelőzködtem, melőzve minden zörgést és fölösleges villanykapcsolgatást, kerülve a pihenő család mindennemű zavarását; az utcai világítás beszüremelő gyér fényénél öltözködtem, és mivel a bőrtárcámban hordott golyós tölténycimből hiányzott néhány, kiegészítettem a szekrényben lévő dobozok egyikéből; ám ekkor három darab kilencgrammos lövedékkel szerelt töltény került a tárcámba és melléfogás-sorozatam továbbra is folytatódott; a puskát megtöltve ezek a töltények kerültek a tárban fölültre. Ezekkel azonban száz méterről jó tizenöt centis magaslövése van a puskámnak, a tizenegy grammos lövedékkel belőtt találati ponthoz képest. Télen róka elejtésre használom a könnyebb lövedékeket, melyek őzbak lövésére szintén megfelelőek, ám Laci barátom vaddisznóvadászatra invitált a Losonc környéki erdőbe, ott pedig már a nehezebb lövedék a megfelelőbb. Az őzbak vadászatát alaposan tönkretettem a lőszerék összecserélésével, pedig a bakom ott feküdt a kukoricás szélében; hiába forgattam oldalról oldalra, csak az utolsó, a harmadik lövésem találta el; magasan, a nyak tövéen hatolt be és bordák mögött kilövést képezve átütötte a bak testét.

A zsákmány tehát minden hosszabb keresgélés nélkül megkerült, az agancsa vékony szárú, világosszürke, gyenge trófea volt, és ha eszembe jut elejtésének története, társul hozzá egy kis önvád is. Mert a fiatal, az „én

bűnöm” bak trófeája nem lett volna az enyém, ha az öregebb, éberebb és ravaszabb korosztályhoz tartozik – nem vált volna a hajnali figyelmetlenségekkel induló vadászatom zsákmányává. A vadászat, legyen bármilyen, kifogástalan, gondos hozzáállást igényel.

Szeptemberi rókák

Elmúlik a nyár. Napközben még szórja a melegét, a fényét, hogy palástolja a gyengeségét, de reggelente már hűvös harmat üli meg a mélyedéseket, árokpartokat, alig lehet megkülönböztetni a dértől, az erdő fái alatt halk neszszel gyűlik a hullott levél. Még szembetűnőbben munkálkodik a múlt idő a megművelt határban, a megropant, foszladozó levélzet alig takarja a cukorrépa katonás sorait, az arasznyira nőtt lucerna sötétzölden vegetál. A benne gubbasztó nyulak háta elővillan belőle, akárcsak tavasszal, és a kukoricatábla halkan suttozva tűnődik száradó leveleivel a múlt idő felett. Pirosra érett a galagonya, jókora marékkal készítek a zsebembe a leslétrát takaró bokorról és fölkapaszzkodom az akácfa koronájába épített magaslesre. A nyakamban fityegő távcsövet óvatosan magam mellé teszem a kényelmes üldögélést biztosító padra, a kispuskát pedig a kezem ügyébe támasztom. Elhelyezkedve sorra kerülhetne a jéghideg harmat áztatta, zsebemet dagasztó galagonya, de egyelőre elegendem van a harmatból, amely a gumicsizmáimat csillogósra mosta, miatt a dőlt fűvön keresztül a leshelyemhez érkeztem. Fázós lábbal vagy anélkül, a vadászbambúcióim meglehetősen nagyok. Előttem jókora, régen fölszántott tarló, az állattenyésztő telep fekáliájával bőven megöntözve, s ennek köszönhetően derékig érő parajjal és egyéb gyommal benőve. Megfelelő vadrejtő ez a gyomos limbus, szívesen tanyázik benne a nyúl, az őz, s én a leshelyem magasságából láthatom csapásait, tisztásait. Mögöttem, a keskeny er-

dőn túl hatalmas, százhektárnyi kukoricatábla, a rejtőzésre, pihenésre vágyó vadnak kedvelt tanyája; a lapítás nagymestere, a róka is biztosan itt sáfárkodik, legalábbis reményeim szerint innét vált ki a sötétség beálltával, és idetér vissza, hogy az éjjeli vadászat során harmattól ázott bundáját napközben biztonságban megszájítsa.

Távcsövezek, nézelődöm; a nyulak igazi hazája ez a gyomos; alig bukdácsoló öklömnyi nyúlfiakat is észreveszek, s azon tűnődöm, boldogulnak-e az egyre kellemetlenebbé váló időjárás viszontagságaival vagy valamelyik szemfüles róka táplálékaként végzik a létért folyó küzdelmet. Az utóbbi eshetőségre máris figyelmeztet egy két lábra emelkedő, magát mintegy vi-gyázzállásba merevítő nyúl. Az eddig gyanútlanul izgő-mozgó, eszegető nyúltársaság – csaknem húszat számolok meg a leshelyem körül – részben eliszkol, részben láthatatlanná válik, amikor én is észreveszem a komát. Komát? Inkább süvölvény, beesett horpaszú, fénytelen szőrű idei kölyök a riadalmat keltő jövevény. Tanácstalanságánál valószínűleg csak az éhsége nagyobb, hol itt, hol ott bukkan elő a leshelyem előtt; a gyomban keresgél, s néha úgy tűnik, céltalanul szaladgál föl-alá. Száz-százhusz méterre becsülöm a távolságot, kissé távolinak tartom az állandóan mozgásban lévő ravaszra a lövést, és az az igazság, hogy a harmat áztatta, csatakos bundájú kölyök inkább szá-nalmat, mint vadászszenvedélyt ébreszt bennem. Néha percekig nem látom, azt hiszem, végleg távozott, s amikor ismét megpillantom, tollpíhéktől maszatos po-fával, egy balkáni gerlével a fogai között oson a gyomból az erdő alá. Hát ezt hogyan csináltad, kisöreg? –

nőtt meg az elismerésem iránta. Sőt, a kezdeti sajnálatom is elillanóban van, akár a hajnali harmat.

A róka a zsákmányával eltűnt a bokrok alatt, én pedig az eddig valószínűleg pihenő, vagy egyszerűen a magas gyomtól láthatatlan őzeket távcsövezem; meglehetősen messze, a magas gyomban biztonságban érzik magukat, ráérően ballagnak az erdő, vagyis a les helyem felé. Nyolcan vannak, suták az idei gidáikkal. Rövidesen el is tűnnek az erdő bokrai alatt. Megkettőzött figyelemmel távcsövezem a belátható területet, hátha megpillantom a tavasszal néhányszor itt mutatkozó, visszarakott agancsú öreg gavallért, de ismét a kölyökrókat veszem észre, valószínűleg a fél fogára sem volt elég a gerle; szorgalmasan keres tovább, ám ismeretlen okból nem közelít a les helyemhez, tehát lövésre messze van. A szelem jó, és nő bennem a kíváncsiság: meg tudnám-e lőni ezt a tapasztalatlan kölyköt. Rókára cserkészni, ha a vadász pártját nem fogja a szerencse, általában eredménytelen vállalkozás. Az eddig gyanútlanul keresgélő ifjonc körbefigyel, az egyik takarásból a másikba oson, és a les helyemtől vagy kétszáz méterre látom utoljára, ahol az erdőbe surran. Én még a helyemről sem moccantam el, nem riaszthattam, de valami történt, a róka érzékszervei kiválóak. Körültávcsövezek, fülelek, de semmi gyanúsat nem észlelek. Vagyis igen, mint a pókhálóba esett darázs, monoton, néha erősödő, néha halkuló zúgásaként ér el hozzám a silókombájn ötszáz lóerős motorjának a hangja, na meg az elszállítást végző teherautók csörömpölése. Igen, elkezdődött a munka, véget vetve a rókavadászatnak.

Hazafelé veszem az irányt, a kispuskát fölcserélem az ötlövetű tizenkettesemre, és elindulok, hogy szemügyre vegyem a silózás előrehaladtát. A részben beérett kukoricának ez a fajta betakarítása nagyon látványos, a nagy teljesítményű gépek munkája elképesztő, de emberséges odafigyelés nélkül a kukoricatáblát búvóhelyül választó vad veszélyeztetése nagyon nagy. A sürgős munka, a várakozó teherautók dacára a kombájnos talál pár percet egy rövid eszmecsere-re; nem vadászember, de a gépe elé kerülő vad épségét messzemenően szem előtt tartja. A betakarításra kerülő tábla alig pár hektáros, egy elmaradt munka folytatása, néhány napig a gépek máshol dolgoztak, így a vad egy része visszatelepült a szokott, biztonságosnak vélt tanyájára. Egy-másfél óra múlva learatják és elszállítják a téli takarmánynak valót, én pedig úgy döntök, hogy megfelelő helyen lesbe állok, hátha sikerül az itt tanyázó rókát lövésre kapnom. Amíg eltervezem, mit és hogyan, megjelenik a szabadnapos vadásztársam, és bízom benne, hogy ketten már túljárhatunk a koma eszén. A betakarítandó kukoricatábla fél kilométer hosszú, de alig száz méter széles, középtájon keresztben meglehetősen mély, széles ívben kanyarodó lapos szeli, amely pár száz méterre egy keskeny erdősávban folytatódik. Laci barátomnak az erdő szélén ajánlok leshelyet, a róka valószínűleg ott próbál a gépek ijesztő szorításából láthatlanul eliszkolni. Én az erdőcske azon részén állok lesbe, amely a legközelebb van a kukoricatáblához – körülbelül háromszáz méterre. A tábla túlsó végén sűrűn járt országút vezet, arra a koma valószínűleg nem menekül, de semmi sem biztos, még az sem, hogy a róka az egyelőre minden vadmozgást elrejtő kukoricásban tanyázik. Terebélyes, alacsony szilfabokrok

szegélyezik az erdő szélét, elrejtőzöm közöttük, a puskát egy bokor tövéhez támasztom, néhány kilátást gátló galylyat félrehajlítok, így már szemmel tarthatom az egyre fogyó kukoricás széleit és a régebben lekaszált tarlót is. A kombájnos érti a dolgát, a keskeny kukoricást a közepén kettévágva két oldalra igyekszik a benne rejtőzködő vadat kiszorítani, mert ha állandóan körbe kerülve aratná, az agyonhajszolt, ijedt vad nagy része a tábla belsejében tömörülne, és a kombájn fölprítaná őket. Ahogy folytatódik a rejtőzködés lehetősége, egyre több fácán röppen fel a gépek elől, az erdő felé, a rejtekhelyemhez közeledve. A közelemben kerülőket hiába igyekszem rejtőzködő mozdulatlansággal megtéveszteni – némelyikük alig két-három méterre surran el mellettem –, némi meglepett nyaknyújtogatás után fölismernek, és már vége is az előadásnak; hangos szárnycsapásokkal lökik magukat a levegőbe, s néhányuk visszaigyekszik eddigi rejtekébe, a kukoricásba. Csöppet sem tetszik, hogy én is nehezítem a menekülésüket, még ha akaratlanul is.

Gyors tempóban fogyasztják a gépek a kukoricatáblát, már több mint a felét elszállították a teherautók, így a netán rejtőzködő róka megjelenése esedékessé válhat. Ám ismét fácánok és nyulak jönnek, sőt a szomszédom megjelenik az unokájával, a leshelyem előtt szedegetve az elhulajtott kukoricacsöveket. Esélyem a róka elejtésére egyelőre a nullára csökken, de a szomszéd szorgalmas, a táskája gyorsan telik, elballagnak anélkül, hogy a rejtőzködésemet észrevennék. Ám a róka ezalatt már fölismerte menekülése biztosnak vél útját, nyújtott vágóban indul a kombájn előtt, és irány a Laci barátom által őrzött lapos. Eltűnik benne, a túloldalán nem jön ki belőle, vagyis hosszában

menekül, csak az a kérdés, hogy az erdő felé vette-e az irányt. Alig egy perc múlva duplázás hallatszik a cimborám leshelye irányából, rövidesen kiderül az eredménye is, mert közben a kukoricás néhány sorra fogyatkozik. Most zúdul ki belőle a rejtőzködő vad zöme, a fácánok csapatosul, jóval többen, mint várható volt. Őzek bizonytalankodnak, némelyik vakon rohan el a szűk körben lavírozó gépek között, egy öreg suta a gidájával nem hajlandó a szokott tanyáját elhagyni, utóbb már fél kilométeres kört kanyarítva menekülnek, de ismét visszatérnek; az ilyen válságos helyzetben a vad gyakran tehetetlen. Az utolsó forduló következik, a kombájn felénk haladva fogyasztja a maradék hat sort. Az őzek még ott szerencsétlenkednek, de rövidesen nincs tovább, az utolsó méterek fogynak; végre a suta is föleszmél, és gidástul irány a széles határ.

És csak utánuk surran ki a róka! Nyújtja a vágát a tarlón, nem törődik a várakozó teherautókkal, mintha zsinóron húznák, egyenesen a leshelyemnek tart. A fülei lehúzva, zászlós farka kimerevítve, bevárom vagy negyven méterre, amikor a lövésem eldördül; az öt milliméteres sörétek jókora porfelhőt kavarva csapódnak be körülötte, de számomra csak a rókát elérők a fontosak. Hosszút gurul, meg sem moccan, és akkor szinte a legutolsó kórószálak alól kilöki a kombájn az addig kétségbeesetten lapuló harmadik rókát. Ő is az erdő felé menekülne, eszébe sem jut a másodpercekkel előbb dörrenő lövés helyét megközelíteni. Irányomba érve nekihuzakodom a lövésnek, a távolságot jó hatvan méterre becsülöm. Csak jól elébe és egy kicsit fölébe kanyarítani! Kevés, a lövésem alatta porzik. A következőnek sincs látható eredménye, a harmadik lövésem után eléri az erdő szélét. De nem a négy lábán, ha-

nem hosszút gurulva a fűvön fekvé marad. Kiürítem a puskámat, a zsebemből előkerül a mikroténzacsokó, és az erdő szélén terítékre rakom a zsákmányomat.

Az első rókám nincs messzebb harmincöt méternél, a másik jó hatvanra fekszik. A leírtakból azonban kitűnik, hogy nem igazi róka-dupla ez, hanem kipufogógáz által körülengett, a minden romantikát nélkülöző esemény. Laci is hozza az elsőnek kitörő, de terítékre harmadiknak kerülő ravaszdit.

Örvendezünk persze így is, hiszen mifelénk ritkán adódik, szinte sátoros ünnepnek számít egyszerre három rókát fektetni a terítékre. Boldogan parolázunk, és máris nyújtjuk a lépést hazafelé. Otthon egy pohár borral koccintunk a rókavadászat sikerére, és indulunk vissza dicsőségünk színhelyére, most már fegyver nélkül, hogy befejezzük a vadászatot. Az én fölszerelésem videokamera, a Lacié pedig ásó - hogy minden a helyére kerüljön: a vadászsikerünk emléke megörökítésre, a rókák teteme pedig a természet körforgásába. Rövid fél óra elteltével indulunk hazafelé, az eddig rejtőzködő fácánok már az elszóródott kukoricát, gyommagot csipegetik, és az őzek is az eltűnt, eddig bevált rejtekhelyüket keresik. Csak a rókák hiányoznak. Egyelőre. Mert nagyon életrevaló, szemfüles a fajtájuk; rövidesen észreveszi és elfoglalja valamelyikük a biztos megélhetést nyújtó vadászterületet. Az alkonyi szürkületben, vagy a születő hajnal csendes óráiban előbb-utóbb föltűnik itt a róka, és vele együtt az igényes vadászat lehetősége is.

December

Tisztálkodik az idő, a reggeli homályt sűrítő ködöt szét-szórja az ébredő szél, sőt apró pelyhekben szállingózni kezd a hó. Az év utolsó napjára virrad, a hónapok legöregebbje rendet rak elfogyatkozó portáján. Jöhet az új esztendő, megmutathatja, mit tud.

Az idő múlásához igazodó mindennapjaink sorában a következő év bizony nagyon ritka vendég, század-, sőt ezredforduló, számunkra, vadászok számára azonban estig legalábbis az év utolsó társasvadászatának a napja. Hát mint rokonlelkek, az idő végtelenébe tűnő napok fölött meditálva a szokásos gyülekezőhelyünkön találkozunk, és ott már főleg a kezdődő vadásznaph várható eredményeit vitatjuk meg egymás között. Fölsorakozott társaságunk láttán az motoszkál a fejemben, hogy az íjjal, nyíllal kitűnően bánó őseink az általunk gyakran vadászott apróvadat érdemesítették-e nyilazásra, és ha igen, milyen lehetett a lövéseik találati aránya. Vagy netán hálóval, esetleg egyéb fortélyokkal vámolták, szerezték meg a szükségletüket? Megválaszolatlan, ezer év távolában bolyongó gondolataimat rövidebbre fogom; a századfordulóról viszont, amikor már a dédapám is űzte a vadászmesterséget, szinte nehéz újat mondani, általánosan ismertek a vadászirodalmat kedvelő puskaforgató előtt. S bizony jó néhány példaértékűen hasznos dolgot érdemes a jó vadászeredményekre törekedve nekünk is utánuk csinálni. Néhány akkor alkalmazott dolgot túlhaladt ugyan az idő, de hogy mást ne mondjak, a vadászattal foglalkozó eleink emberi vagy jel-

lembeli szilárdsága nagyon imponáló. Természetesen ma is vannak szilárd jellemű vadászok szép számban, akik a vadászat írott és íratlan szabályait minden körülmények között betartják, és bízom benne, hogy a mai vadászatnak is velük körülvéve vághatunk neki. E jeles napon rendezett vadászatunkon csak szerény eredménnyel számolunk, ugyanis a vadászterületünk nagyobb részét már le vadásztuk, e szilveszteri vadászat kifejezetten házi „ügy”, vendégek nélkül; csupán néhány szélenfekvő határrész megvadászását tervezzük, amit egyéb alkalommal nem érdemes sorra keríteni.

Mégis, a könnyen ébredő és erősödő vadászszenvedély meglehetősen eredményes vadásznap lehetőségét festegeti előttünk egyre rózsásabbra. A társaságunkat két csoportra osztjuk, elindulunk. Az egyikben nyolcan, a másikban heten vagyunk, a hozzánk tartozó hajtókkal és kutyákkal együtt is csak szerény, hogy úgy mondjam, családi vállalkozókként, de a tervezett kis hajtásokhoz éppen elegendő.

Először nyúlra vadászunk egy meglehetősen hosszú, talán két kilométeres, de alig hét-nyolcszáz méter széles szántáson. Az egyik csoport traktor vontatta utánfutóra pakol, mi pedig gyalogmenettel érjük el a kiindulási helyünket. A látási viszonyok jók, szemmel tarthatom a kollégák fölfejlődését; a csoportunk leggyorsabb gyalogosaiból kialakítom a szárnyakat, és komótosan, ráérő tempóval elindulunk egymással szemben, hogy a szántásban lapuló nyulak menekülési útját elvágjuk. A gyaloglás a fagyos, úgyszólván hó nélküli szántáson nagyon nehézkes, a sietésre ösztönzésem dacára az egyik szárnyat képező társaim szinte velem egy vonalban ballagnak, így bizony meglehetősen távol állunk attól, hogy a szembe jövő tár-

sainkkal bezárt alakzatot képezzünk. Vagyis a vadászat-hoz való hozzáállás nagyon „ünnepi”, tartok tőle, hogy a nyulak ezt a rést kitapasztalják és a vadászatunk eredménye gyengécske lesz. Pedig van ám nyúl a szántásban, egyre-másra pattannak föl és keresik a kiutat, az óvatosabbja sikeresen menekül, százötven-kétszáz méterenként van egy-egy puskás, most a hajtók kvalitásán múlik, hogy eléjük tudják-e terelni a vadat. A hozzáértő hajtó már jó előre rámozdul a kitörni készülő nyúlra, így csak a vadászon múlik, hogy távolinak vagy meglőhetőnek ítéli-e a teljes erőbedobással rohanó futóbajnokot. Gurul ám az ilyen jól eltalált nyúl, hogy öröm nézni! Nálam is próbálkozik az első, a hajtóm érti a dolgát nagyon, rá is szaladok néhány métert, az ösztönös távolságbecslés szerint kicsit távolinak tartom, de megpróbálom. Lövésem a száguldó nyúl alatt porzik, nem kapott belőle egy szem sörétet sem. Pedig Karcsi testvérem biztatására 3,7 milliméteres sörétet használok. A következő lövésem viszont már megfelel az elvárásnak, a nyúl hányja is rendesen a hengerbuckát. Lövök még néhány nyulat, és nem győzök csodálkozni, hogy a be nem záródott körben mennyi nyúl cikázik a kiutat keresve. Ám hamarosan megtalálják a menekülés irányát. Most már bezzeg fölélednek az eddig nagyon is ráérő társaim, és nyújtják a lépést, de amikor a kör bezárul, a nyulak jó része sértetlenül menekül. Esik még jó néhány lövés, a hajtóm négy nyulat cipel, Csaba, a szomszédom három nyúllal szaporítja a terítéket az előagyszános tizenkettesével, de a nyúlkör terítése végül is csak tizenöt példány; megítélésem szerint lőhattünk volna ötvenet is, ám ma nem bánom, nálunk a szilveszteri vadászat alkalmával arra törekszünk, hogy minden résztvevőnek

jusson a terítékről valamilyen vad, s erre a kilátás megvan a kihasználatlan nyúlkör dacára is.

Hajtóstul, kutyástul fölszállunk az utánfutóra, mert a következő hajtást vagy három kilométerre kezdjük, s így gyorsabban odaérünk, bár a nyitott platón néhány orrcsepp is megjelenik az utazásunk alatt. A meghajtandó terület tölgyes, akácos fiatalos, sűrű erdei fenyvessel szegélyezve. Az alig nyolc-tíz hektáros erdőcske öreg botlókáccokkal ritkán benőtt laposban folytatódik, melynek az alja sűrű galagonyás és bodzás, kitűnő vadrejtő – szívesen tanyázik benne a fácán, az őz, néhány nyúl is akadhat itt, de bennünket főleg a fácánok érdekelnek.

Ismét két csoportra oszlunk, az egyik csoport elállja a magasra nőtt gyommal szegélyezett lapost keresztben átszelő utat. Mi, többiek pedig tovább dőcögünk a Kis-Duna partjával határos sűrűség széléig. Vonalba fejlődve törtetünk a sűrűn keresztül, egy-egy puskás képezi a szárnyat a vonal szélén. Én a hajtás jobb sarkán maradok, Pista barátomat előre küldöm oldalozni, ez a sűrű jó nyulashely, bízom benne, hogy a kimenekülőkből – őszi mélyszántás szegélyezi ezt az erdőrészt – lő néhányat. Nyulak helyett azonban őzek jönnek, hat-nyolc példány; riadt, gyors vágásban rohannak el mellettem, és pillanatok alatt eltűnnek a szomszéd vadászterület irányába. Ismét ropogás, törtetés közeledik, most nem őzek, hanem egy őz, de az sem a maga lábán, két kimerült hajtó cipeli izzadtan viaskodva a sűrűséggel. Kérdésemre, hogy mi is történt, a válasz eléggé meglepő. A többiekkel menekülő, jó erőnlétben lévő őzsuta olyan erővel rohant a vékony fatörzsek között, hogy az egyiket érintve azonnal a nyakát törte. A fiúknak kést kölcsönzők, hogy a szerencsétlenül kimúlt vadat

rendbe rakják, én pedig sietve fölzárkózom a hajtás sarkára. A vonal közepén esik néhány lövés, de ebben a sűrűben nehéz biztos találatra kapni a kelő kakasokat, a remélt nyulakból pedig egy sem teszi próbára a lőkészségemet. Fára fölgallyazott fácánkakas riadózik, valószínűleg róka oson a sűrűben. Biztos az erdei távíró, a hajtás túlsó szélén fölhangzik a kiáltás: Róka! Pista előttem vastag akácfa törzséhez lapul, ott a legnagyobb az esélye, hogy a hangtalan lelépés nagymesterét lövésre kapja. Zajos szárnyalással jókora fácáncsapat tornássza föl magát a levegőbe, többsége előre, a hajtás irányába igyekszik. A nagyobb részük tyúk, az előző vadászatokon puskaport szagolt kakasok szinte kivétel nélkül hátra, ki a hajtásból igyekeznek. Lövésemre az első a fejét hátra csapva, kemény koppanással vágódik a fiatal akácfák közé. A következő lövésemet a hajtóm hangos „róka” kiáltása megakasztja, közöttünk átsurranva igyekszik a koma biztonságba helyezni magát. Nincs messzebb húsz méternél, a sűrűn álló fák között és a dróthálón keresztül odadobott lövésem fölbuktatja, de hangosan keseregve még vergődik az avaron; a rohanvást odaigyekvő hajtót leállítom, s a következő lövésem végleg leteríti.

A hajtás túlsó széle már kiért a sűrű végére, így akaratlanul is elének terelik a rejtőző vadat. Ismét kel néhány fácán, egy kakast kilövek közülük. A hajtók egymást biztatva tiporják, zörgetik a sűrű maradékát, valamelyikük észreveszi a lapuló rókát. Ismét fölharsan a rivalgásuk, rövidesen pontot tesz utána Pista lövése. Hajtóm a rókával és a két kakással földíszítve leplezetlen büszkeséggel lépdel mellettem; Pista hajtója a vastag akácfa tövébe fekteti zsákmányukat, az enyém is odakerül. Hát ez sikerült, rá-

zok kezét a társammal. Rövid pár percig szemrevételezzük őket, és amikor már kigyönyörködtük magunkat, kisseran a harmadik, az eddig hidegvérrel lapuló ravasz. Nagy a kapkodás, de mindenfelé ember áll, nem lehet lőni, a róka pedig másodpercek alatt eléri a lapos alját, takarásba kerül, a lövés lehetősége végleg elmúlt.

Rendezem a sorainkat, és indulunk tovább. Pista ismét előttem oldalaz, nem lépünk tán százat sem és a róka ismét kitör oldalt a hajtásból, mégpedig ott, ahol az erdő melletti szántást alig két-három hektáros gyomos váltja föl, abba surran. Én semmi értelmét nem látom, de oldalozó társam a hajtójával együtt keresi benne, persze eredménytelenül. Az imént lövött rókája volt a tizedik ebben a vadászévben, rókaszákmánya természetesen bírná még a szaporítást, hát hagyom, hadd szórakozzon. Előrenyomuló vonalunkat lehetőleg egyenesen tartva igyekszünk tovább, a botlófák alatti bokros azonban hihetetlenül sűrű, az alatta bujkáló puskások lövési lehetősége helyenként a nullával egyenlő. Bizalmunkat most a leálló társainkba helyezzük. Lövöldöznek is szaporán, én a sarkon ballagva lövéshez jutok; egy lógó lábú kakas vitorlázik hátra, meredeken ereszkedő siklórepülésel húz a ritkán álló fák koronái között, az első lövéssel el is hibázom, a következő eltalálja, jókora tollfelhő kavargó körülötte, ahogy az ágak közé vágódik és fönnakad a botlóakác csonkokkal teletűzdelt, nem túl magas törzsén. A hajtómnak elő kell szednie a fára mászás tudományát, hogy elérje. Amikorra sikerül leszednünk, vége van a hajtásnak. A kollégák sajnálják az elszalasztott harmadik rókát, én pedig örülök az általam lövöttnék, és örömben ott helyben elajándékozom a haj-

tótnak, ha érdeklí, hadd vigye, a prémjét kidolgoztatva maradandó emléke lesz a közösen lövött rókánkról.

Ismét fölgallyazunk az utánfutóra, és irány a következő hajtás. Itt is fáciánokat céloz az érdeklődésünk, vonalba fejlődve vadkenderrel sűrűn benőt看 aljú akácost hajtunk. Nem sok mondanivalóm van róla, nem jutok lövéshez, mindössze két kakas esik, de fölverünk két erdei szalonkát; hogy mit keresnek nálunk ilyen zimankós időben, nincs elképzelésem. Megsüvegelem húséges kitartásukat, de az is lehetséges, hogy a ráérő lustaságukat jutalmazom a kalaplengetéssel. Mindegy, jelenlétükkel színesítik a hajtás egyhangúságát.

Délutánba hajlik az idő, amikor az utolsó hajtáshoz sorakozunk. Ismét galagonyabokrokkaal sűrűn benőt看, keskeny, de meglehetősen hosszú lapost vadászunk. Most a változatosság kedvéért ránk hajtanak a kollégák. Négy társam elállja az alig száz méter széles lapos alját, két puskást elküldök a lapos túlsó felére oldalozni, én pedig a sűrű másik oldalát szegélyző vetésen foglalok állást. Esik néhány lövés a hajtás kezdetén, utána azonban jó ideig csend van, nem mozdul a vad sem a hajtásban, sem a környékén. Kissé hosszúra sikeredik a csendes várakozás, de a hely kipróbáltan ígéretes, hát bizakodva posztolok a vetésen. Az előre küldött hajtóm néha sokatmondóan mutogat a bokrosba, de én, mivel vagy ötven méterre állok a szélétől, nem láthatok oda, ám nem is szükséges. A két tónk között kiiramodó nyulat hiba nélkül fölbuktatom, de nagyon csendes a hajtás, a kanyarulatban már föltűnnek a felénk közeledő társaink. Rövidesen láthatok egy parádés lövést, Reni, a vadásztársaságunk egyetlen hölgytagja magabiztosan fölbuktatja az erdő alól kiigyekvő nyulat, de

nem érek rá tovább nézelődni, az eddig előre szaladó fá-
cánok szinte egyszerre kelnek, ilyenkor igyekezni kell a
lövéssel. Természetesen csak akkor, ha van rá alkalom,
mert hiába a megfeszített figyelem, a kakasok következe-
tesen elkerülnek, a fölöttem elhúzó tyúkoknak pedig nem
eshet bántódásuk. Nézője, hogy úgy mondjam, mellék-
szereplője vagyok a finálénak, mert az elvárásnak megfe-
lelően kakas is van szép számban, a hajtás végén jó né-
hány remek lövést láthatok, sőt végakkordnak felém is ki-
húz egy, a már többiek által alaposan fölgyorsított kakas,
de akkorra már olyan közelségben állunk egymástól, hogy
hárman is rápuskázunk. Valamelyikünk lövése alaposan
megtépi, jókora tollfelhő lebeg a találat helyén, de nem
esik le, hosszú siklás után eléri a vetést szegélyező gyo-
mos bokrost; a hajtóm fejcsóválva indul utána, kiürítem a
fegyverem tölténytárát, és gyalogmenetben indulunk a
közeli lövöldéhez.

A hajtók már javában készítik a terítéket, amikor a
megtalált kakással megérkezik Feri, a főhajtó. A teríték el-
készül, apró máglyákat gyújtunk a két oldalán, és ahogy a
vadászregula előírja, fedetlen fővel tisztelgünk a terítéken
fekvő vad előtt. Negyvenegy darab nyúl és fácán, megle-
hetősen szerény eredmény az apróvadás területen, habár a
két róka is színesíti a teríték értékét. Ám a legfontosabb
az, hogy minden résztvevő számára eredményes vadász-
napot kínált a Csallóköz vadbősége. Hajtónak és vadász-
nak egyaránt jut vad a terítékről, és a sokéves hagyomány-
hoz hűen díszlövést adunk a távozó év tiszteletére. Utána
a vadásztársak egy üveg jófajta pezsgőt kapnak a vadász-
társaság vezetőségének a jókívánságai kíséretében és be-
fejezzük az év utolsó közös vadászatát. Vagyis nem egé-

szen, mert Laci barátom terepjárója már a házam előtt várakozik, szűk baráti körben vadkacsázni megyünk. Gyors uzsonna elköltése után máris indulunk, a rövid téli nap késő délutánba hajlik, sietni kell, hogy a mára tervezett elvárásnak teljes egészében megfeleljünk. A ráérő nyugalommal folydogáló Kis-Duna pihentető nyugalmat áraszt, fölkeresünk a partján néhány ígéretes helyet, lövünk is pár tőkésrécét, és a leszálló alkonyatban elballagunk a parton lévő, némi kényelmet biztosító padjainkhoz, hogy a vízre behúzó récéket ott fogadjuk. A szűk medret szegélyező hatalmas jegenyék fölött kóvályog néhány récecsapat, a víz csendes csobogásával keveredik a réceszárnyak süvöltése, a környéket betölti az egyre szaporább dörgés, villogás, de ennek már semmi köze a vadászathoz.

Induljunk haza. Szilveszter van, ezredforduló, ünnepeljünk.

Utána azonban vadásszunk.

Képmelléklet

Szarvasbika a terítéken; balról az elejtő, Kovács doktor

Mózes Csaba és Attila

Őzbak a terítéken, a szerzővel. Ökörmező

Közösen lőtt rókánk. Gazdag Ildikó mérnök

Nagyvadászat terítékénél felsorakozva; 172 nyúl. Helyszín: Lövölde

A hajtás végén ifj. Nagy

A reggeli les vége; ifj. Gazdag

Bak a terítéken; Gazdag Gyula

Decemberi zsákmány; Gazdag Roland, ifj. Gazdag József

Kettesben a „komával”

Róka, fácán; Mikóczi Ferivel

Nyúlzsákmány

Vaddisznó a terítéken, balról az elejtő, Kovács doktor

Gazdag József
A vadászat varázsa

Első kiadás

Felelős kiadó: Hodossy Gyula

Felelős szerkesztő: Kulcsár Ferenc

Nyomdai előkészítés: Lilius Aurum

Nyomta: Valeur s.r.o.

Kiadta: Lilius Aurum, Dunaszerdahely–Dunajská Streda

ISBN 80-8062-217-5

Számomra a természet szépsége és benne a vadászat lehetősége jelenti az élet teljességét. Hűséges és elkötelezett híve vagyok a vadászterületnek a metszően hideg januárban zajló rókanásztól a friss havon érkező, karácsonyt álmodó december kínálta nyúlvadászatig. Élmények tárháza a vadászesztendő, ezt nem lehet megunni. Mert nincs holt szezon, csak holt terület. Igyekszem ötvözni a vadászat technikáját és etikáját, így sikeredik egy-egy ünnepnap a szorgos hétköznapiak között. Amikor pedig eljön a számadás ideje, az emlékeimből fölleveníték az Olvasó számára is néhányat.

A szerző

Sk

